

Kartoitus PK-seudulla asuvien nuorten naisten sijoitus- käyttäytymisestä

Janita Kaartinen

Tekijä(t) Janita Kaartinen	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Kartoitus PK-seudulla asuvien nuorten naisten sijoituskäyttäytymisestä	Sivu- ja liitesivumäärä 68+ 3
<p>Naiset sijoittavat ja säästävät miehiä vähemmän. Naiset kuvaillaan usein varovaisina ja riskitietoisina sijoittajina ja säästäjinä. Naiset ovat pitkäjänteisiä sijoittaessaan ja säästäessään, jotka tavoittelevat tuottoja pitkällä aikavälillä. Opinnäytetyössä paneudutaan naisten sijoittamiseen ja sijoittamiseen ja mitkä tekijät vaikuttavat heidän sijoittamiseensa ja säästämiseen. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää pääkaupunkiseudulla asuvien nuorten naisten säästämistä ja sijoittamista. Opinnäytetyö käsittelee sijoittamista ja säästämistä yksityissijoittajan näkökulmasta.</p> <p>Opinnäytetyön tietoperustassa käsitellään ensin naisia sijoittajina ja säästäjinä ja mitkä tekijät vaikuttavat heidän varallisuuteensa ja sen kehitykseen eri elämätilanteissa. Tietoperustassa käydään läpi myös sijoituspäätökseen vaikuttavia tekijöitä muun muassa tuoton ja riskin käsitteitä. Sen jälkeen kerrotaan yleisesti suorista ja välillisistä sijoituksista ja mitä niihin sijoitettaessa ja säästäessä on hyvä ottaa huomioon. Tietoperustan lopussa kerrotaan suorien ja välillisten sijoitusten verotuksesta.</p> <p>Opinnäytetyön empiirisessä osuudessa tutkitaan pääkaupunkiseudulla asuvien 18-35-vuotiaiden naisten sijoittamista ja säästämistä, mihin he sijoittavat ja / tai säästävät ja paljonko he laittavat kuukaudessa rahaa säästöön tai sijoituksiinsa. Tutkimuksen tutkimusmenetelmänä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta. Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena, joka lähetettiin sähköpostikyselynä ja Vauras Nainen järjestön Facebook -sivuille.</p> <p>Tutkimuksen tuloksien perusteella voidaan sanoa, että pääkaupunkiseudun 18-35-vuotiaat nuoret naiset sijoittavat ja / tai säästävät. Rahanpuute oli suurin syy, miksi ei ole aloittanut säästämistä tai sijoittamista. Syyksi miksi sijoittaa ja / tai säästää ilmoitettiin tulevaisuuden suuremmat hankinnat. Suosituimmat tavat säästää olivat säästötili ja käyttötili. Suosituin tapa sijoittaa oli sijoittaa rahastoihin. Osakesijoittaminen oli toiseksi suosituin tapa sijoittaa. Tietoa sijoittamisesta haettiin internetistä ja ystäviltä. Kyselyyn vastanneet kokivat saaneensa tietoa omalta pankiltaan vähän sijoittamisesta ja säästämisestä. Sijoittaminen koettiin ei liian vaikeaksi, eikä erittäin helpoksi vaan siltä väliltä. Yli puolet vastaajista vastasivat asuvansa Helsingissä. Kyselyyn vastasi eniten 24-29-vuotiaat nuoret naiset.</p> <p>Loppupäätelmänä tehtiin, että nuoret naiset ovat kiinnostuneita omasta taloudestaan ja tavoitteellisesta säästämisestä ja sijoittamisesta. Nuoret naiset valitsevat useimmiten matalan riskin sisältävän sijoittamis- ja / tai säästämismuodon. Myös osakesijoittaminen kiinnostaa monia nuoria naisia.</p>	
Asiasanat Sijoittaminen, säästäminen, nainen, tuotto, riski, verotus	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tausta ja tavoite	1
1.2	Opinnäytetyön rakenne	2
2	Säästäminen ja sijoittaminen.....	3
2.1	Nainen säästäjänä ja sijoittajana.....	3
2.2	Varallisuus ja sen kehittyminen eri elämäntilanteissa	5
2.3	Mitkä tekijät vaikuttavat sijoituspäätökseen?	6
2.3.1	Sijoitusprosessi	7
2.3.2	Tuotto ja riski.....	7
2.3.3	Hajautuksen merkitys sijoittamisessa	9
2.3.4	Sijoitusaika.....	11
2.3.5	Sijoitussuunnitelmalla alkuun	11
3	Suora sijoittaminen.....	13
3.1	Talletukset	13
3.2	ASP-tili.....	15
3.3	Joukkovelkakirjalainat	16
3.4	Osakkeet.....	19
3.5	Asuntosijoittaminen.....	24
4	Väiäinen sijoittaminen	27
4.1	Sidottu pitkäaikaissäästäminen	27
4.2	Sijoitusrahastot	29
5	Tutkimus	34
5.1	Tutkimusmenetelmä.....	34
5.2	Kysely	38
5.3	Tutkimuksen tavoitteet	39
5.4	Tutkimussuunnitelma ja tutkimuksen toteutus	40
5.5	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	41
5.6	Tulokset	42
5.7	Johtopäätökset.....	56
6	Pohdinta.....	58
	Lähteet	61
	Liitteet.....	69
	Liite 1. Kyselylomake.....	69

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön tausta ja tavoite

Sijoittaminen ja säästäminen puhututtaa aina, myös nuoria naisia. Naiset nähdään usein varovaisina, passiivisina ja riski tietoisina sijoittajina ja säästäjinä. Nämä kaikki piirteet sijoittamisessa ja säästämässä ovat useimmiten totta naisten kohdalla. Tämä ei ole kuitenkaan huonoasia. Tämä kertoo naisten kiinnostuksesta omasta taloudestaan, pitkäjänteisyydestä ja kyvystä nähdä pitkäkestoiset vaikutukset sijoittamisessa ja säästämässä. Nuoret aikuiset nähdään usein ei taloudestaan kiinnostuneina ihmisinä ja joita ei kiinnosta tavoitteellinen sijoittaminen tai säästäminen. Säästöpankin teettämän säästöbarometrin mukaan yli 53 prosenttia nuorista aikuisista ovat kiinnostuneita aloittamaan tai lisäämään omaa säästämistään. (Salkunrakentaja 2018.)

Vaikka kiinnostusta löytyy sijoittamiselle ja säästämisellä, naiset sijoittavat miehiä vähemmän. Naiset säästävät vuodessa noin 1600 euroa vähemmän kuin miehet. (Yle 2018a.) Naiset suosivat sijoituksissaan pienen riskin omaavaa, pitkäaikaista ja – jänteistä sijoitus-toimintaa, kun miehet useammin havittelevat nopeita tuottoja, joihin sisältyy usein suurempi riski ja nostavat kuluja, pienentäen samalla tuottoa ja sen määrää. (Alexandria 2018.)

Sijoittamisesta ja säästämisestä kiinnostuneena päätin tehdä opinnäytetyön naisten, varsinkin nuorten naisten sijoittamisesta ja säästämisestä ja mitkä asiat vaikuttavat heidän talouteensa ja eri sijoitusmuotojen valintaan. Opinnäytetyön tarkoituksena on tutustua erilaisiin sijoittamisen ja säästämisen muotoihin ja niihin liittyviin tuottoihin, riskeihin ja tekijöihin, jotka vaikuttavat sijoitus- ja säästämisspätöksen tekemiseen.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää pääkaupunkiseudulla (Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa) asuvien 18-35-vuotiaiden nuorten naisten sijoittamista ja säästämistä. Osana opinnäytetyötä toteutettiin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää mihin pääkaupunkiseudulla asuvat nuoret naiset säästävät ja sijoittavat. Tutkimuksen tavoitteena oli myös saada käsitys nuorten naisten sijoitus ja säästämiskäyttäytymisestä. Päättötutkimusongelma tutkimuksessa oli; mihin nuoret naiset sijoittavat ja / tai säästävät? Alatutkimusongelmat olivat seuraavat; Miten nuoret naiset kokevat sijoittamisen, paljonko nuoret naiset sijoittavat / säästävät kuukaudessa? Opinnäytetyön tavoitteena on pyrkiä tarjoamaan luotettavaa perustietoa eri sijoittamisen ja säästämisen muodoista nuorille naisille, jotka eivät ehkä tiedä mistä lähteä hakemaan tietoa sijoittami-

sesta ja säästämisestä. Yhtenä tavoitteena on, että opinnäytetyötä voisivat käyttää oppaana sijoittamisesta säästämisestä kiinnostuneet nuoret naiset ja innostaa heitä aloittamaan tavoitteellinen sijoittaminen ja / tai säästäminen.

Opinnäytetyö rajattiin käsittelemään perussäästämisen ja sijoittamisen muotoja. Opinnäytetyön aihetta käsitellään yksityissijoittajan eli ei-ammattimaisen sijoittajan näkökulmasta. Opinnäytetyö ei käsittele esimerkiksi kybervaluuttaan tai bitcoineihin sijoittamista.

1.2 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta ja tutkimusosasta. Teoriaosuus käsittää luvut 2-4 ja tutkimusosa luvun 5 ja opinnäytetyön lopettaa luku 6 Pohdinta. Opinnäytetyön teoriaosuuden ensimmäisessä luvussa käsitellään millaisia naiset ovat sijoittajina ja säästäjinä, miten heidän varallisuutensa katsotaan kehittyvän eri elämäntilanteissa ja mitkä tekijät vaikuttavat sijoituspäätökseen ja sen tekemiseen. Tässä osuudessa käsitellään myös tuoton ja riskin käsitteitä, hajautuksen ja sijoitusajan merkitystä sijoittamisessa ja kuinka sijoitussuunnitelmalla aloitteleva sijoittaja selventää suunnitelmaansa aloittaa sijoittaminen. Teoriaosuuden luvuissa kolme ja neljä käydään läpi eri sijoitus- ja säästämisemuotoja. Tässä on käytetty jaottelua suoriin ja välillisiin sijoituksiin apuna. Näissä teoriaosuuden luvuissa käydään läpi myös eri sijoitus- ja säästämisemuotojen verotusta.

Opinnäytetyön tutkimusosan luku 5 käsittelee osana opinnäytetyötä toteutettua kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta. Ensiksi käsitellään tutkimuksessa käytettyä tutkimusmenetelmää ja kyselyä ja kyselylomakkeen laatimista, tutkimuksen tavoitteet, tutkimuksen validiteettia ja reliabiliteettia. Luvun lopussa käydään tutkimuksen tulokset läpi ja niistä tehtävät johtopäätökset. Tutkimuksen avulla haluttiin selvittää pääkaupunkiseudun 18-35-vuotiaiden nuorten naisten sijoittamisen ja / tai säästämisen tilannetta. Tutkimuksessa selvitettiin muun muassa mitä varten ja mihin pääkaupunkiseudulla asuvat nuoret naiset sijoittavat ja / tai säästävät.

Viimeisessä luvussa 6 Pohdinta, käydään läpi vielä tutkimustuloksia ja niiden luotettavuutta ja yleistettävyyttä. Luvussa pohditaan myös omaa oppimista opinnäytetyö prosessin aikana. Luvussa käydään läpi myös mahdollisia ehdotuksia jatkotutkimukselle aiheesta ja mitä olisi voinut tehdä toisin tutkimusta tehtäessä.

2 Säästäminen ja sijoittaminen

Säästämisellä tarkoitetaan usein rahan laittamista sivuun, ilman sen kummempaa tuotto-tavoitetta. Säästäjä ei siis käytä kaikkia varojaan, vaan jättää jotakin säästöön. Tässä tilanteessa säästäjällä on tulot suuremmat kuin menot. Säästää voi usealla tavalla. (Pesonen 2011, 10-12.) Sijoittaminen on taas toimintaa, jossa sijoittaja ostaa erilaisia sijoituskohteita, pitää ne ja myy ne tarkoituksenaan tehdä voittoa. Keskeistä sijoittamisessa on tavoiteltava tuotto ja riskinotto. Sijoittaja siis odottaa, että hän saa ajan kuluessa enemmän varoja kuin hän on sijoittanut sijoituskohteisiinsa alun perin. (Pesonen 2011, 10-12.) Oman varallisuuden arvoa siis kerrytetään. Naiset suosivat sijoitusrahastoja ja erilaisia pankkitilejä sijoittaessaan ja säästäessään. Kiinnostus sijoittaa eri yhtiöiden osakkeisiin on kasvanut viime vuosina naissijoittajien keskuudessa. (Alexandria 2018; Yle 2018b.) Tässä luvussa käydään läpi naisten säästämistä ja sijoittamista ja mitkä asiat vaikuttavat sijoituspäätöksen tekemiseen. Millaisia naiset ovat säästäjinä ja sijoittajina, mitä sijoituskohteita he suosivat. Luvussa käydään läpi rahoituksen teoriaa, tuoton, riskin, hajautuksen ja sijoitusajan kannalta ja mitä nämä käsitteet tarkoittavat. Sijoitussuunnitelman tarkoitusta ja sen laatimista käsitellään myös.

2.1 Nainen säästäjänä ja sijoittajana

Termit säästäjä ja sijoittaja ovat monille tuttuja. Säästäjä kuvataan usein henkilöksi, joka pistää rahaa sivuun tulevaa kulutusta varten. Säästäjä voi säästää esimerkiksi isomman summan kerran vuodessa tai kuukausittain pistää sivuun tietyn summan, ilman sen kummempaa tuottotavoitetta. Säästäjä ei siis käytä kaikkia varojaan, vaan jättää jotakin säästöön. Tässä tilanteessa säästäjällä on tulot suuremmat kuin menot. Säästää voi usealla tavalla. (Pesonen 2011, 10-12.) Sijoittaminen on taas toimintaa, jossa sijoittaja ostaa erilaisia sijoituskohteita, pitää ne ja myy ne tarkoituksenaan tehdä voittoa. Keskeistä sijoittamisessa on tavoiteltava tuotto ja riskinotto. Sijoittaja siis odottaa, että hän saa ajan kuluessa enemmän varoja kuin hän on sijoittanut sijoituskohteisiinsa alun perin. (Pesonen 2011, 10-12.) Naiset suosivat sijoitusrahastoja ja erilaisia pankkitilejä sijoittaessaan ja säästäessään. Kiinnostus sijoittaa eri yhtiöiden osakkeisiin on kasvanut viime vuosina naissijoittajien keskuudessa. (Alexandria 2018; Yle 2018b.)

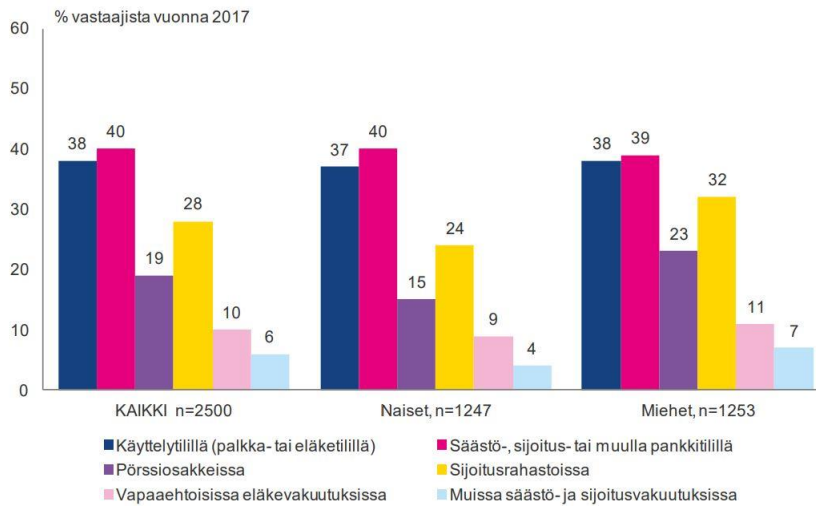
Naiset kuvataan usein riskiä karttaviksi ja turvallisuushakuisiksi sijoittajiksi. Näiden seikkojen vuoksi naisten eduksi sijoittamisessa ja säästämisessä on huomattu pitkän aikavälin hyötyjen tavoittelu. He tyytyvät pienempiin tuottoihin, mutta pitkällä aikavälillä tasaiset vuosittaiset pienet tuotot tuottavat usein paremmin, kuin suuremman riskin sisältävät sijoit-

tukset. Naiset suosivat pitkäaikaisia sijoituksia, koska he eivät ajattele nopeita voittoja sijoittaessaan, vaan perhettä ja perheenjäsenien yleistä hyvinvointia. Naiset miehiä useammin etsivät tietoa ja miettivät sijoituspäätöstään pitempään ja pyrkivät olemaan myymättä sijoituskohteitaan. Naiset ottavat riskiä sijoituksissaan sen verran, kun he ovat valmiita sietämään sitä. (Kullas & Myllyoja 2010,93-96.) Naiset käyvät miehiä harvemmin aktiivisesti kauppaa esimerkiksi pörssissä arvopapereillaan. Aktiivinen kaupankäynti nostaa kaupankäyntikuluja ja vähentää sijoitusten tuottoa pitkällä aikavälillä. Tämän vuoksi naisten osakesalkku tuottaa noin prosentin enemmän kuin miesten vuodessa. Naiset ovat usein miehiä kiinnostuneempia ulkomaisista osakkeista, kun miehet taas suosivat kotimarkkinoiden osakkeita. Naiset ovat myös enemmän kiinnostuneita sosiaalisista vastuista, kun he tekevät sijoituspäätöksiään. (Danskebank 2018; Low 2018.)

Suomessa yksityissijoittajia, jotka omistavat osakkeita on noin 850 000, joista naissijoittajia on kolmannes eli noin 283 333. Miehiä on siis kaksinkertainen määrä sijoittajina verrattuna naisiin. Tähän lukuun ei sisälly rahastoihin sijoittavat, joten luku on todellisuudessa suurempi. (Ikävalko 2018.) Vaikka naiset sijoittavat vähemmän kuin miehet, se ei tarkoita, etteivätkö naiset olisi kiinnostuneita taloudestaan. Syitä, joiden vuoksi naiset usein jättävät sijoittamatta ovat, että he kokevat sijoittamisen vaikeaksi ja itsevarmuuden puute. Puhuttaessa omasta taloudesta ja raha-asioista, naiset miehiä useammin eivät halua puhua niistä, sillä naiset eivät tunne itseään itsevarmoiksi niistä puhuessaan. Naiset haluaisivat enemmän selkeää ja yksinkertaista tietoa sijoituskohteita valittaessa. Naiset kokevat sijoittamiseen liittyvän termistön hyvin vaikeaselkoiseksi, mikä vaikeuttaa sijoituspäätösten tekoa. Naiset ovat myös huolissaan eläkkeestään ja tulevaisuuden taloudellisesta tilanteestaan. (Chaikin 2015.) Perusymmärrys sijoittamisesta ja säästämisestä auttaa alkuun ja lisää naisten tietoisuutta ja ymmärrystä omaa henkilökohtaista talouttaan kohtaan. Perustiedon hankinnan voi aloittaa lukemalla talousuutisia ja lukemalla perusoppaita sijoittamisesta ja säästämisestä. (Tarr 2018.) Näiden seikkojen vuoksi naisten kuuluisi ja kannattaisi olla kiinnostuneita sijoittamisesta. Ensinnäkin naisen elinajanodote on Suomessa 84,1 vuotta ja miehillä se on 78,5 vuotta, joten naiset elävät noin 6 vuotta miehiä pidempään. Tämän vuoksi naisten yksi säästämisavoitteista on säästää omaa eläkeikää varten ja näin varmistaa oma hyvinvointi eläkkeellä. (OP media 2018a; Tilastokeskus 2018a.) Vaikka naiset tiedostavat, että heillä on pidempi elinajanodote ja halu säästää omia eläkepäiviään varten, he eivät ole kaikki valmiita ottamaan riskiä ja sijoittamaan tuottoisampiin sijoituskohteisiin. (Eskola 2015.)

Yleisesti naiset suosivat erilaisia talletuksia, vaikka tuotto jää osakkeiden tuottoa pienemmäksi. Finanssialan teettämässä tutkimuksessa Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat vuonna 2017 selvisi, että 18-34-vuotiaat suosivat säästö-, sijoitus- tai muita pankkitilejä

säästäessään (Kuvio 1). Toiseksi suosituin tapa säästää tai sijoittaa oli sijoitusrahastojen käyttö. Naiset tallettavat varojaan eri säästö- ja sijoitustileille ja sijoitusrahastoihin pörssi-osakkeita enemmän. Naisten kiinnostus pörssiosakkeisiin sijoittamista kohtaan on kuitenkin kasvussa. (Finanssiala 2017, 11-15.)

Kuvio 1. Naiset ja miehet säästäjinä ja sijoittajina (Finanssiala 2017)

Tutkimuksen mukaan syyt miksi sijoitetaan tai säästetään ovat usein pahan päivän varalle, eläkeikää varten, kulutustuotteiden ja asunnonhankkimista varten. Alle 35-vuotiaat säästävät asuntoa varten keskimääräistä useammin. Turvallisuus, sijoituskohteen riskittömyys ja vaivattomuus ovat kriteerejä, joiden avulla valitaan säästö- tai sijoituskohde. Myös rahaksi muuttamisen helppous on yksi vahvoista valintakriteereistä. Riskittömyyttä arvostivat yli 25-vuotiaat, eivät niinkään turvallisuutta sijoituksissaan. (Finanssiala 2017, 16-17.)

2.2 Varallisuus ja sen kehittyminen eri elämäntilanteissa

Opinnäytetyö käsittelee nuorten naisten sijoittamista ja säästämistä, joten rajausta on tehty 18-30-vuotiaisiin naisiin. Vuonna 2018 Tilastokeskuksen teettämän selvityksen mukaan 16-34-vuotiaiden nettovarallisuus (varallisuus, josta on vähennetty velat) on noin 20 000 eurosta alaspäin. Suomessa ihmisten varallisuus on useimmiten talletusten, oman kuluneuvon, oman asunnon, pörssiosakkeiden ja suorien rahastosijoitusten muodossa. (Tilastokeskus 2018b.)

Varallisuus ja sen määrä voi vaihdella iän myötä. Useimmiten parikymppisinä tehdään valinta opiskeluiden ja ammatinvalinnan suhteen. Naiset valitsevat miehiä useammin ammatin ja työuran, jossa on heikot etenemismahdollisuudet ja alempi palkka. Ensimmäisessä työpaikassa naiset pyytävät miehiä useammin alempaa palkkaa. 20-vuotiaana on usein

saatu ensimmäinen työpaikka ja tienattu ensimmäinen palkka. 18-24-vuotiaiden keskuudessa säästäminen asuntoa varten on lisääntynyt. (Kullas & Myllyoja 2014,23-24) Kolmekymppisenä on jo valmistuttu ja siirrytty työelämään. Myös ensiasunnon osto ja lasten hankkiminen ovat ajankohtaisia. (OP media 2018b.) Saatuaan lapsia, nainen jää usein pitkälle vanhempainvapaalle, mikä vaikuttaa työuran pituuteen ja ammattitaidon kehittymiseen, jotka vaikuttavat taas naisten eläkkeiden suuruuteen. (Kullas & Myllyoja 2014, 24.)

Suomessa naisen euro on noin 80 senttiä työelämässä ja naisten päästessä eläkkeelle, heidän eläke euronsa on noin 65 senttiä. (Kullas & Myllyoja 2014, 23.) 20-34-vuotiaiden keskipalkat liikkuvat 2 369-3 134 euron välillä vuonna 2016. Vuonna 2017 naisen keskimääräinen työeläke oli 1318 euroa, kun taas miehen työeläke oli 1744 euroa. Tätä voidaan selittää naisten lyhyemmällä työurilla ja miesten korkeammalla palkkatasolla. (Eläketurvakeskus 2018.) Naiset valitsevat miehiä useammin palvelu- ja myyntitehtävät, joissa he tienaa vähemmän ja ansiokehitys ei jatku yli 50 ikävuoden jälkeen. Miehet toimivat usein asiantuntijatehtävissä. (Tilastokeskus 2016.)

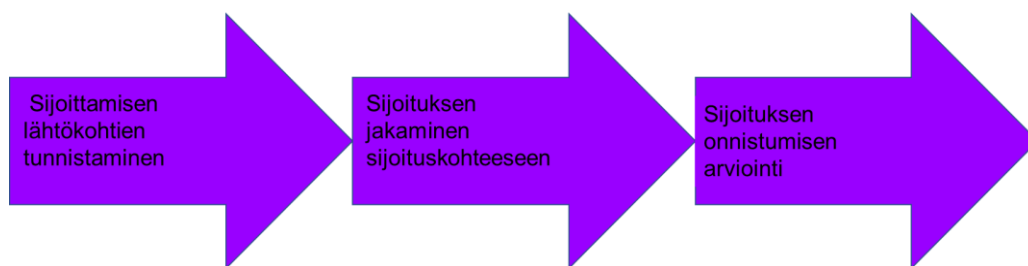
Naisten omaan varallisuuteen vaikuttaa siis ammatinvalinta, hankkiiko lapsia vai ei ja se tosi seikka, että naisten tienaa euro on vähemmän kuin miesten. Se millaisen työn valitsee ja kuinka monta lasta hankkii ei tarkoita, etteikö säästämistä ja sijoittamista voisi aloittaa tai tehdä. Tavoitteellisen säästämisen ja sijoittamisen voi aloittaa pienelläkin summalla kuukaudessa.

2.3 Mitkä tekijät vaikuttavat sijoituspäätökseen?

Kun on tehnyt päätöksen sijoittamisen aloittamisesta, on hyvä perehtyä ennen ensimmäisen sijoituksen tekoa tuoton ja riskin käsitteisiin ja millainen riskinottaja itse on. Syy miksi sijoittaa, auttaa sijoittajaa sijoituskohteen valinnassa ja määrittämään millainen sijoituskohte olisi sijoittajan tarpeille paras. Oma varallisuus vaikuttaa sijoituskohteen valintaan, esimerkiksi osakkeita ei ole järkevää ostaa kymmenillä euroilla, vaan sadoilla ja tuhansilla euroilla, tällöin kustannukset eivät nouse niin korkeiksi. Oman varallisuuden taso määrittää myös sijoitettavan summan suuruuden. Myös aika, kuinka pitkäksi aikaa ollaan valmiita sijoittamaan varojaan vaikuttaa, mikä sijoituskohte olisi hyvä vaihtoehto. (Kullas & Myllyoja 2014, Puttonen & Repo 2010, 15-25.) Hyvä sijoitussuunnitelma auttaa sijoittajaa pysymään tavoitteessaan ja suunnitelman teko myös konkretisoi sijoitukseen liittyvät kulut, riskit ja tuotot. Myös sijoitusten hajautus on syytä sisällyttää suunnitelmaan, jos haluaa hajauttaa eli pienentää sijoitustensa riskiä. (Pörssisäätiö 2017.)

2.3.1 Sijoitusprosessi

Ennen sijoittamisen aloittamista on hyvä tarkastella sijoitusprosessia ja mitä se pitää sisäl-
lään. Sijoittamista voidaan kuvailla monivaiheiseksi prosessiksi, joka alkaa sijoittamisen
lähtökohtien tunnistamisella. Lähtökohdat sijoittamisessa on sijoittajan riskinsietokyky ja
sijoitustilanne eli millainen elämäntilanne aloittelevalla sijoittajalla on tällä hetkellä ja
kuinka pitkäksi aikaa ollaan sijoittamassa. Prosessin toisessa vaiheessa keskitytään mihin
sijoittaja voi varallisuuttaan sijoittaa ja mitkä tekijät vaikuttavat sijoitetun varallisuuden ja-
kamiseen eri sijoituskohteiden kesken. Hajauttamisen hyödyt sijoittamisessa tulevat tässä
vaiheessa prosessia esille. Myös sijoituskohteiden riskit ja tuottovaatimukset tulevat sijoit-
tajalle tässä vaiheessa prosessia käsitteinä tutummiksi ja mitä ne tarkoittavat käytän-
nössä. Myös itse sijoittamisen toteutus tehdään tässä kohtaa prosessia, ostettiin sitten
osakkeita tai rahasto-osuuksia. Prosessin kolmannessa vaiheessa arvioidaan tehdyn sijoit-
uksen onnistumista. Onnistumisen mittaamiseksi on kehitelty erilaisia mittareita, joilla mi-
tataan esimerkiksi tuoton ja riskin määrää. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2008, 13-15.)

Kuva 2. Sijoitusprosessi

2.3.2 Tuotto ja riski

Sijoittaja pyrkii usein sijoitetun pääoman pitämiseen ja sen kasvattamiseen tuoton avulla.
Tuotolla kuvataan siis sijoitusten arvonnousua. Sijoituksen tuotto voi olla positiivista tai ne-
gatiivista. Positiivisesta tuotosta puhuttaessa, puhutaan tuotosta, minkä ansiosta sijoituk-
sen arvo nousee. Negatiivinen tuotto taas vähentää sijoituksen arvoa. (Nordea 2015.) Eri
sijoituskohteiden tuotto perustuu niiden historialliseen kehitykseen ja menestykseen. Tä-
män vuoksi sijoituskohteiden tuottoa tarkasteltaessa käytetään apuna tuotto-odotusta.
Tuotto-odotus on sijoituskohteen arvioitu tuotto, mikä on realistisesti odotettavissa pitkällä
aikavälillä. Tuotto-odotus perustuu näin sijoituskohteen aiempaan menestykseen ja eri
markkinaennusteisiin. Tuotto voidaan jakaa myös reaaliuottoon ja nimellistuottoon. Reaa-
liuotosta on vähennetty inflaatio ja sen vaikutus. Nimellistuotolla kuvataan tuottoa sen
ajan rahan arvolla mitaten. (Pesonen 2013, 26-28.)

Erilaisissa pankkitalletuksissa tuotto saadaan koron muodossa. Jos talletetun pääoman pitää pitkään saada tuottoa myös maksetulle korollekin. Tätä ilmiötä kutsutaan korkoa korolle, jossa lasketaan korkoa sekä alkuperäiselle pääomalle, että sille jo kertyneille koroille. Tällöin korko kasvaa joka vuosi korkeammaksi ja aikaa myöten se kasvaa hyvin suureksi. Korkoa korolle ilmiölle on olemassa hyvä nyrkkisääntö; seitsemän prosentin tuotto lähes tuplaa sijoitetun pääoman kymmenessä vuodessa ja kymmenen prosentin tuotto tuplaa sen seitsemässä vuodessa. (Pesonen 2013, 20.) Eri korkosijoituksissa kannattaa erottaa nimelliskorko ja efektiivinen eli todellinen korko toisistaan, kun arvioidaan sijoituskohteiden tuottoa. Nimelliskorkoa maksetaan pääomasta. Efektiivinen korko huomioi korkoa vähentävät ja lisäävät tekijät. Se ottaa huomioon korkoa korolle vaikutuksen. Sijoituksesta aiheutuvat kulut vähentävät sijoituksen todellista tuottoa. Tuottoa arvioitaessa sijoittajan kannattaa ottaa huomioon kulut. Sijoitusten nettotuotto saadaan vähentämällä bruttotuotosta kulut. (Kullas & Myllyoja 2010, 129-130.)

Sijoittamisessa riskillä tarkoitetaan epävarmuutta, joka liittyy sijoituskohteen tuotto-odotukseen ja sen toteutumiseen. Riski kuvaa sijoittajalle myös tappion mahdollisuutta ja uhkaa menettää sijoitetut varat. (Martikainen & Martikainen 2009, 180; Pesonen 2013, 27.) Riski voidaan myös ajatella tuoton vaihteluna. Mitä suurempaa vaihtelu on, sitä suurempi riski sisältyy sijoituskohteeseen. (Nordea 2015.) Rahoituksen teoriassa riski jaetaan usein systemaattiseen riskiin (markkinariskiin) ja ei-systemaattiseen riskiin (yrityskohtaiseen riskiin), jotka muodostavat näin kokonaisriskin. Systemaattisella riskillä kuvataan kuinka esimerkiksi osakkeiden hinnat vaihtelevat markkinan yleisen heilahtelun mukana. Ei-systemaattinen riski on riski, joka nostaa tai laskee kyseisen yrityksen pörssi-arvoa. Tähän vaikuttaa usein tieto yrityksen irtisanomaisaikeista, uudesta innovaatiosta tai yhteistyösopimuksesta. (Kullas & Myllyoja 2010, 120.)

Riski aiheutuu myös useasta eri tekijästä, jotka vaikuttavat eri sijoituskohteisiin eri tavoin. Näitä ovat muun muassa korkoriski, inflaatoriski, liikeriski, rahoitusriski ja likviditeettiriski. Korkoriskistä puhuttaessa puhutaan korkotason muutoksesta, joka aiheuttaa arvopapereiden hinnan vaihteluita. Korkotason noustessa, hinnat alenevat arvopapereissa ja korkotason laskiessa hinnat nousevat. Korkoriski vaikuttaa useimmiten velkakirjoihin, myös osakkeiden hintoihin. Inflaatoriski vaikuttaa kaikkiin arvopapereihin. Inflaatoriskistä voidaan puhua myös ostovoimariskinä eli riskistä, jossa sijoitetun euron arvo ei ole yhtä suuri tulevaisuudessa kuin se on nyt. Inflaatiota kuvataan epävarmaksi, jonka seurauksena kaikkien turvallisimmatkin sijoituskohteet sisältävät riskiä, vaikka nimellistuotto olisikin täysin riskitön. Inflaatoriski on yhteydessä korkoriskiin, kun korkotaso nousee, inflaatio kiihtyy. Jotta inflaatio ei iskisi esimerkiksi talletuksista saatavaan tuottoon, tulisi koron olla inflaa-

tiota suurempi, näin verojen jälkeen talletuksien rahan arvo säilyisi. Liikeriskillä tarkoitetaan riskiä, joka liittyy tiettyyn toimialaan tai yritykseen. Ja jotta yritykset pystyvät tekemään investointeja, ne käyttävät usein vierasta pääomaa eli ottavat velkaa, mistä muodostuu rahoitusriski. Rahoitusriski liittyy siis velanmäärään, eli mitä enemmän vierasta pääomaa, sitä suurempaa on yrityksen voittojen vaihtelu. Toissijaismarkkinoihin, joissa käydään arvopapereilla kauppaa, liittyy likviditeettiriski. Likvidistä arvopaperista puhutaan, kun sen voi ostaa ja myydä helposti, ilman merkittäviä hintavaikutuksia. Likviditeettiriski on sitä suurempi, mitä suurempi viive ajallisesti on osto- tai myyntimääräyksestä sen toteutumiseen. (Nikkinen, Rothovius & Sahlström 2002, 29-30; Pesonen 2013, 78-79.)

Riskin mittaamisen avuksi on kehitetty erilaisia riskimittareita. Riskimittarit kertovat kuinka riskisestä sijoituksesta on kyse. Mittarit perustuvat oletuksiin ja jo toteutuneeseen historiaan. Yksi yleisin riskimittari on volatiliiteetti, mikä kuvaa sijoituskohteen arvonvaihtelua eli tuoton vaihtelun suuruutta ja sen voimakkuutta tietyllä aikavälillä. Mitä suurempi volatiliiteetti on, sitä suuremmat ovat kurssimuutokset alas tai ylös. Jokaiseen sijoittamiseen muotoon liittyy siis riski. Riskin suuruus voi kuitenkin vaihdella eri sijoitusmuotojen välillä. Korkosijoituksiin liittyvä riski mielletään matalaksi sen tuoton paremman ennustettavuuden vuoksi, kun taas osakesijoittamiseen liittyvä riski voi nousta korkeaksi. Korkosijoitusten arvon vaihteluväli on suppeampi kuin esimerkiksi osakkeilla. (Pesonen 2013, 28-30.) Osakkeiden tuoton ennustaminen on haastavampaa, mutta historiallisesti parhaan tuoton sijoittaja saa sijoituksilleen osakemarkkinoilla. (Kullas & Myllyoja 2010, 115.)

Jokaisen, joka harkitsee aloittavansa sijoittamisen, on hyvä miettiä omalla kohdallaan, paljonko on valmis ottamaan riskiä sijoittaessaan omia varoja ja paljonko olisi valmis menettämään pahimmassa tapauksessa, ilman että menetyksellä vaikuttaisi omaan taloudelliseen tilanteeseen. On hyvä tiedostaa, että riski on tuoton lähde sijoittamisessa. Eli riskiä vältellessä sijoittaja tulee vältelleeksi riskin positiivisia seurauksia eli tuottoa. Mitä isompi riski, sitä suuremmat mahdollisuudet ovat hyvään tuottoon. Samalla epäonnistumisen mahdollisuus kasvaa. (Hall 2012, 4-5; Kullas & Myllyoja 2010, 114-118.)

2.3.3 Hajautuksen merkitys sijoittamisessa

Sijoittamiseen liittyy aina riski. Riskiä voidaan kuitenkin pyrkiä vähentämään hajauttamalla sijoitukset. Hajauttamisella tarkoitetaan toimintaa, jolla pyritään vähentämään sijoitussalkun ei-systemaattista riskiä, esimerkiksi sijoittamalla varoja eri yhtiöiden osakkeisiin. Näin saadaan vähennettyä salkun arvon heilahtelua. (Morningstar 2018a.) Hajauttamisesta puhuttaessa on hyvä muistaa, ettei sijoittamiseen liittyvää systemaattista riskiä pystytä ha-

jauttamaan sijoituksista. Hajautettaessa sijoitukset useisiin eri suuntiin ja eri tavalla liikkuviin sijoituskohteisiin, saadaan sijoitussalkun kokonaisriski kuitenkin alenemaan. (Pesonen 2013, 31.) Sijoitussalkkua muodostettaessa riskin hajauttaminen pystytään hajauttamaan varsinkin silloin, kun sijoitussalkkuun valitaan sijoituskohteita, jotka omaavat matalan kovarianssin. Kovarianssista puhuttaessa puhutaan yksittäisten arvopapereiden tuottojen yhteisvaihtelusta. Positiivinen kovarianssi kertoo kahden sijoituskohteen taipumuksesta liikkua samansuuntaisesti. Negatiivinen kovarianssi kertoo sijoittajalle, että sijoituskohteiden tuotot liikkuvat erisuuntaisesti. (Martikainen & Martikainen 2009, 184-185.)

Hajauttamisen voi toteuttaa allokoinnin, toimialahajautuksen ja/ tai aikahajautuksen avulla. Allokointi tarkoittaa sijoitusten hajauttamista eri omaisuusluokkiin, pienentäen näin sijoitussalkussa olevaa riskiä. Erilaisia omaisuusluokkia ovat muun muassa osakkeet, erilaiset velkakirjat, kiinteistöt ja korot. Sijoitusten hajautus on sitä laajempi, mitä useampaan omaisuusluokkaan sijoitettavat varat on hajautettu. (Sijoittaja 2018a.) Kiinteistöjen arvo heilahtelevat vähemmän verrattuna osakkeisiin, joten ne ovat yksi hyvä tapa hajauttaa sijoitettua omaisuutta eri omaisuuslajeihin, varsinkin jos sijoitettavaa varallisuutta on paljon. Pieniäkin summia on syytä hajauttaa, jos sijoittaa säännöllisesti. (Kullas & Myllyoja 2010, 128.) Allokoinnin tarkoituksena on parantaa sijoitussalkun riski-tuotto profiilia. Riski-tuotto profiililla kuvataan, millaisia riskejä sijoitussalkkuun sisältyy. Jotta tämän profiilin parannus voitaisiin saavuttaa allokointi kannattaa tehdä sijoittamalla omaisuuslajeihin, joiden tuottojen kehitys ei ole aina samansuuntainen. Näin pystytään tasapainottamaan sijoitussalkun kehitystä. (Isola 2015.)

Sijoitettaessa eri toimialoilla toimiviin yrityksiin ja niiden osakkeisiin, puhutaan toimialahajautuksesta. Toimialahajautuksella pyritään vähentämään sijoitussalkun arvon heilahtelua sijoittamalla eri toimialojen yrityksiin, sillä harvoin yrityksen toimintaan vaikuttavat ympäristökijät vaikuttavat samaan aikaan kaikilla toimialoilla. Yritykset menestyvät myös eri taitiin samalla tai eri toimialalla, joten on hyvä sisällyttää eri kokoisia yrityksiä eri toimialoilta sijoitussalkkuunsa. (Sijoittaja 2018a.) Sijoitusten hajauttamisen voi toteuttaa myös ajallisesti. Esimerkiksi osakesijoittaja voi harjoittaa aikahajauttamista ostamalla pörssistä osakkeita vähitellen eikä yhdellä kertaa. Näin sijoittaja ostaa osakkeita, kun osakkeiden hinnat ovat korkealla ja alhaalla. (Pörssisäätiö 2014, 29.) Pitkään ja säännöllisesti esimerkiksi osakemarkkinoille sijoittava sijoittaja voi saada sijoituksilleen parempaa tuottoa pienemmällä riskillä, kuin sijoittaessaan kaiken yhdellä kertaa, suuremmalla riskillä. Kuukausittainen sijoittaminen rahastoihin tuo sijoittajalle automaattisen aikahajautuksen sijoituksilleen. (Kullas & Myllyoja 2010, 126.) Sijoittajan hajauttaessa sijoituksiaan, hän ei hae suurta tuottoa, vaan sijoitussalkkua, minkä arvon heilahtelu on pientä ja sijoitusten riski on saatu hajautettua. (Alatalo 2017.)

2.3.4 Sijoitusaika

Sijoitusaika on ajanjakso, jonka ajan sijoitetut varat ovat kiinni sijoituksessa. Sijoitusaika voi vaihdella sijoituskohteesta riippuen päivästä kymmeneen vuosiin. (Nordea 2015.) Tämän ajan sijoitetut varat kerryttävät korkoa tai tuottoa. Mitä lyhyemmästä ajasta on kyse, sitä paremmin sijoittajan on onnistuttava sijoituksensa ajoituksessa, taatakseen hyvän tuoton sijoitukselleen. Lyhyellä aikavälillä sijoitettaessa sijoitettujen varojen säilyttäminen on tärkeämpää kuin maksimaalisen tuoton tavoittelu. (Pesonen 2013,19.) Pidempi sijoitusaika tasoittaa markkinoiden jatkuvaa liikettä alas ja ylös. Mitä pidemmästä sijoitusajasta on kyse, sitä enemmän sijoitukset tuottavat, sillä jo muutaman prosentin vuotuinen tuotto muuttuu suureksi määräksi rahaa. (Pesonen 2013,20.) Esimerkiksi aika tasoittaa osake-markkinoiden liikettä, mikä pienentää näin osakkeisiin liittyvää riskiä. Ajan kanssa korkoa korolle ilmiön vaikutus voimistuu sijoitusajan pidentyessä ja osakkeiden osinkotuotto lisätynä sijoitettuun pääomaan kasvattaa sijoitettua pääomaa. (Kullas & Myllyoja 2010, 117.)

Sijoitusta tehtäessä on hyvä miettiä, kuinka pitkäksi aikaa on valmis sijoittamaan varojaan. Ja olisiko varoille käyttöä lähitulevaisuudessa vai voisiko varoja olla käyttämättä pidemmän aikaa. Ei ole myöskään järkevää sijoittajaa kaikkia varojaan. Optimaalista olisi pitää niin sanottua varakassaa, joka on noin 2-3 kuukausipalkan suuruinen. (Kullas & Myllyoja 2010, 107-111.)

2.3.5 Sijoitussuunnitelmalla alkuun

Ennen kuin aloittaa sijoittamaan on sijoittajan kannalta järkevää laatia omaa sijoittamistaan koskeva sijoitussuunnitelma. Sijoitussuunnitelma on sijoittajan oma suunnitelma, jonka avulla hän määrittelee oman sijoitustavoitteensa ja paljonko sijoittaa esimerkiksi kuukausitasolla, sijoitusajan, riskinottohalukkuutensa ja mihin sijoituskohteisiin sijoittaa. Sijoitussuunnitelman avulla sijoittaja hahmottaa paremmin lähtötilanteensa ja pysyy paremmin sijoitustavoitteessaan. (Pörssisäätiö 2017.) Naiset laativat miehiä todennäköisemmin sijoitussuunnitelman ja pitäytyvät siinä. (Eskola 2015.)

Ensiksi kannattaa hahmottaa omalähtötilanne. Mikä on tämänhetkinen varallisuus ja kuinka paljon velkaa. Omien tulojen ja menojen hahmottaminen auttaa näkemään paljonko pystyisi sijoittamaan, ilman että oma taloudellinen tilanne siitä heikentyisi. (Pörssisäätiö 2017.) Tämän jälkeen on hyvä selkeyttää itselleen miksi sijoittaa eli asettaa sijoittamiselle selkeä tavoite. Selkeä tavoite helpottaa tavoitteeseen pyrkimistä ja sopivien sijoituskohteiden löytämistä ja valitsemista. (Sijoitustieto 2018a.)

Sijoitusaika ja oma riskinsietokyky on hyvä sisällyttää osaksi suunnitelmaa. Sillä nämä kaksi seikkaa vaikuttavat, mitkä sijoituskohteet ovat sijoittajan tarpeisiin sopivat. Riskinsietokyky myös näyttää sijoittajalle, kuinka paljon hän on valmis sietämään riskiä omissa sijoituksissaan. Suunnitelmaa tehdessä on hyvä pohtia mahdollisuutta, että voi menettää sijoittamansa varat kokonaan. Hajautus ja miten sijoittaja aikoo sen tehdä, on hyvä selvittää ja laittaa osaksi suunnitelmaa. (Pörssisäätiö 2017.)

Tehtyään sijoitussuunnitelman on sijoittajan pyrittävä pysymään laatimassaan suunnitelmassaan. Myös kärsivällisyyttä kysytään sijoitustoiminnassa, sillä markkinat heiluvat ylös ja alas. Sijoitussalkun tilanne olisi hyvä tarkistaa vaikkapa puolen vuoden välein, jos ei ole kiinnostunut seuraamaan markkinoita jatkuvasti. Tarkistamalla katsotaan, onko sijoitussalkun painotukset niin kuin pitää. Painotuksella tarkoitetaan, paljonko on sijoitettu esimerkiksi osakkeisiin ja korkosijoituksiin. Jos painotukset ovat muuttuneet ne uudelleenpainotetaan eli rebalansoidaan. Palauttaakseen sijoitussalkun painotukset lähtötilanteeseen sijoittaja voi joko ostaa osakkeita tai myydä korkosijoituksia sen verran että saavuttaa lähtötilanteen painotukset sijoitussalkussa. (Sijoitustieto 2018a.)

3 Suora sijoittaminen

Tänä päivänä on paljon erilaisia sijoituskohteita, joihin sijoittaja voi sijoittaa. Sijoituskohteet jaotellaan usein suoriin ja välillisiin sijoituskohteisiin. Suoriin sijoituksiin luetaan talletukset, osakkeet, kiinteistöt ja joukkolainat. Sijoittajan sijoittaessa suoriin sijoituskohteisiin, hän ostaa arvopapereita, joiden arvo määräytyy rahoitusmarkkinoilla suoraan. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2008, 95-96.) Tässä luvussa käydään läpi suorita sijoitusmuotoja ja niiden verotusta.

3.1 Talletukset

Pankkitalletukset ovat yleisin ja vaivattomin tapa aloittaa säästäminen. Joka kuukausi voi tuloistaan ylimääräisen osan siirtää esimerkiksi säästötilille. Suomessa erilaiset pankkitalletukset ovat olleet suomalaisten kotitalouksien suosiossa. Vuoden 2018 alussa suomalaiset kotitaloudet olivat tallettaneet varojaan erilaisiin pankkitalletuksiin noin 85 miljardia euroa. Pankkitalletuksista käyttötilit ovat käytetyimmät talletusmahdollisuuksista, vuoden 2017 lopulla noin 75% suomalaisten pankkitalletuksista olivat käyttötileillä. (Suomen pankki 2018a.) Naiset suosivat talletuksia miehiä useammin, sillä kokevat rahojen tallettamisen tilille helppona ja vaivattomana. Talletustilien suosion naisten keskuudessa voidaan selittää sillä, että he ovat turvallisuushakuisia ja karttavat riskiä, koska eivät halua menettää kaikkia varojaan. (Eskola 2015.)

Talletusten tuotto on matalampi verrattuna riskisempiin sijoituskohteisiin kuten esimerkiksi osakkeisiin. Talletusten tuotto saadaan korkona, jota käytiin tarkemmin läpi luvussa 2.3.1 *Tuotto ja riski*. Riski talletuksissa on vähäinen, sillä useimmat talletukset kuuluvat talletussuojajärjestelmän piiriin. Suomen talletussuojajärjestelmä takaa tallettajien saamiset 100 000 euroon saakka per pankki ja tallettaja. Talletussuojan avulla suojataan tallettajien varat pankin maksukyvyttömyystilanteessa. Talletussuojan piiriin kuuluvat yritysten, yhteisöjen ja yksityishenkilöiden talletukset. (Finanssivalvonta 2017a.)

Pankkitalletusten tekeminenkään ei ole riskitöntä, vaikka riski on mitättömämpi verrattuna muiden sijoituskohteiden riskeihin. Talletusten riskiin liittyy inflaatio ja inflaatoriski. Inflaatioilla tarkoitetaan rahan arvon alenemista toisin sanoen ostovoiman heikkenemistä. Inflaation seurauksena pidetään palveluiden ja erilaisten tavaroiden hinnan yleistä nousua. (Suomen pankki 2018b.) Inflaatoriskiä käytiin tarkemmin läpi luvussa 2.3.1 *Tuotto ja riski*.

Pankkitalletusten tekoon voidaan käyttää erilaisia tilejä, joita yleisimmät ovat käyttötilit, säästötilit, määräaikaistalletukset ja sijoitustalletukset. Käyttötili on tili, jota jokainen yksi-

tyishenkilö tarvitsee joka päiväisen elämänsä pyörittämiseen. Käyttötilitä maksetaan las-
kut, ostokset ja tilille tulee myös palkka, eläke tai muut etuudet. Käyttötiliä voidaan käyttää
lainan tai sijoitusten hoitotilinä. (Finanssivalvonta 2015a.) Käyttötiliä ei ole suunniteltu sen
pienen koron vuoksi säästämiseen, jos haluaa saada tuottoa talletukselleen. Käyttötilin
pieni korko ei riitä kattamaan inflaatiota. (Pesonen 2013, 80.)

Säästötili voi tulla kyseeseen, kun halutaan säästää esimerkiksi omaa autoa varten. Ta-
voitteelliseen säästämiseen oiva valinta on pankkien eri säästötilit. Tilille voi tallettaa joka
kuukausi tietyn summan, kertatalletuskin on mahdollinen. Säästötiliä ei ole kuitenkaan tar-
koitettu päivittäisten raha-asioiden hoitamiseen. Tiliin voi liittyä erilaisia nostorajoituksia.
(Finanssivalvonta 2015a.) Säästötilien korko vaihtelee talletuksen määrän ja talletusajan
mukaan. Usein tilien korko nousee, kun säästöjen määrä lisääntyy ja talletusaika pitenee.
(Pesonen 2013, 80-81.)

Määräaikaistilille talletettu summa on sidottuna tietyn ajan ja talletuksen saa nostaa usein
talletusajan päätyttyä. Määräaikaistilien korko nousee talletuksen määrän ja ajan kasva-
essa. Suurempi korko vaatii suuremman talletuksen ja pidemmän talletusajan. Korko
määräytyy talletusajan, markkinatilanteen, asiakassuhteen luonteen ja talletuksen euro-
määrän mukaan. (Pesonen 2013, 81.) Määräaikaistilille maksetaan usein korkeampaa
tuottoa. Koska tilille talletettua summaa ei yleensä voida nostaa ennen talletusajan päätyt-
tyä, voi ennen aikainen varojen nosto aiheuttaa kustannuksia tai sen ettei korkoa makseta
talletukselle kokonaan tai ollenkaan. (Finanssivalvonta 2013.)

Sijoitustalletuksen tuotto on sidottu osakkeen kurssikehitykseen. Tällainen talletus on
melko uusi tapa säästäjän tallettaa rahojaan. Tällaisen tuoton lisäksi voidaan luvata ma-
tala takuukorko. Sijoitustalletuksen merkintäaika on yleensä rajattu. Useimmiten sijoitus-
talletuksetkin kuuluvat talletussuojan piiriin, on säästäjän suositeltavaa kuitenkin tarkistaa,
kuuluuko oma sijoitustalletus suojan piiriin. (Pesonen 2013, 82.)

Lähdeveroa maksetaan korkotuloista. Lähdeveroprosentti on tällä hetkellä 30 prosenttia.
Korkotulojen lähdeverotus koskee luonnollisia henkilöitä, kuolinpesiä ja heidän saamiaan
korkotuloja. Korkotuloista perittävä lähdeveron perii korkotulon maksaja esimerkiksi
pankki tai joukkovelkakirjan liikkeellelaskija. (Valtionvarainministeriö 2018.) Erilaisista
pankkitalletuksien ja niille maksettavien talletuskorot kuuluvat lähdeveron piiriin, josta
maksetaan 30 prosentin lähdevero. Lähdevero peritään talletukselle talletusaikana kerty-
neistä koroista. (Verohallinto 2014.)

3.2 ASP-tili

Oman ensiasunnon ostaminen on iso ja tärkeä päätös. Myös ensiasunnon ostamista varten hankittava rahoitus on usein mietittävä ennen kuin tekee asunnosta ostotarjouksen. Nykyään ensiasunnonostajalla tulee olla omia säästöjä tai varoja, saadakseen asuntolainan ostettavaa asuntoa varten. Vuonna 2016 ensiasunnon ostajia oli Suomessa yhteensä 20 944, joista 7840 ostivat asunnon pääkaupunkiseudulta. Ensiasunnon ostajan keski-ikä lähenteli kolmeakymmentä. (Tilastokeskus 2017a.) Asuntosäästötili eli ASP-tili avattiin vuonna 2016 noin 34 000 kappaletta. Pääkaupunkiseudulla lainan enimmäismäärä ASP-tilin kanssa on 180 000 euroa. (Valtiokonttori 2017.)

Asuntosäästöpalkkiotilillä eli ASP-tilillä on tarkoitus tukea ensiasunnon hankinnassa, varsinkin nuoria aikuisia. ASP-tili on tarkoitettu 18-39-vuotiaille, jotka haluavat säästää omaa asuntoa varten. Tilille talletettavien summan ja niille maksettavien korkojen yhteismäärän on vastattava vähintään 10 prosenttia ostettavan asunnon hinnasta. Tilin säästöaika on vähintään 2 vuotta, jolle ajalle pankki maksaa 1 prosentin korkoa. Tilille voi tallettaa 150-3000 euroa neljännesvuosittain. Talletuskertojen määrä on vähintään kahdeksan. Asuntosäästösopimus on sopimuskokonaisuus, johon kuuluu avattavan tilin sopimus, säästösopimus ja vastaantulolainan luottosopimus. Kun tilin tallettaja on saavuttanut säästötaivoitteen ja tehnyt asuntokaupan, pankki maksaa lisäkoron, joka on sovittu säästösopimuksessa. Lisäkoron suuruus on noin 2-4 prosenttia. ASP-tilin avaajalle on olemassa valtion korkotuki, jonka Valtiokonttori maksaa. Korkotukea maksetaan lainalle 10 vuotta, kun laina on nostettu. Tukea maksetaan 70 prosenttia siitä, kun korko ylittää 3,8 prosentin. ASP-tilille on asetettu rajoituksia. ASP-sopimus purkautuu, jos tilille talletettuja varoja nostaa tai hankkii ensiasunnon ennen kuin vähintään puolet asuntosäästösopimuksen mukaisista talletuksista on talletettu tilille. (Finanssivalvonta 2015b; Valtiokonttori 2017.)

ASP säästämiseen voi liittyä kuluja. Eri pankit voivat periä tilinpitoon ja -käyttöön liittyviä maksuja. Maksujen suuruudet voivat vaihdella pankkien välillä. ASP-tilille tallettaminen varojen korot ovat verovapaita, kun ASP-tilin kaikki ehdot ovat täyttyneet. ASP-tilin talletusten korot ovat kuitenkin lähdeveron alaisia, jos säästäjä haluaa lopettaa asuntosäästösopimuksensa tai nostaa tililtä tallettamiaan varoja ennen aikaisesti tai hankkii asunnon liian aikaisin. (Verohallinto 2016.)

ASP-tili luetaan talletuksiin. ASP-tilille maksettavista koroista tai lisäkoroista ei lähtökohtaisesti peritä lähdeveroa. Tilin korko on verovapaata myös tilanteessa, jossa tilille kaikkia talletettuja varoja ei käytetä ensiasunnon hankinnan rahoitukseen. Koroista ja lisäkoroista joutuu kuitenkin maksamaan 30 prosentin lähdeveron, jos tililtä nostaa varoja tai niille

maksettua korkoa ennen kuin hankitun asunnon kauppakirja on allekirjoitettu tai asunto ostetaan liian aikaisin. Tällöin katsotaan säästösopimuksen purkautuneen ja kyseessä on muu talletus ja sille maksettu korko, josta tulee maksaa lähdevero. Lähdeveroa maksetaan tässä tilanteessa myös talletusaikana pääomaan jo lisätyistä koroista. (Verohallinto 2014.)

3.3 Joukkovelkakirjalainat

Korkosijoituksilla pyritään säilyttämään säästövarat ja saamaan niille kohtuullista tuottoa, sekä varaudutaan samalla lähitulevaisuuden menoihin. (Pörssisäätiö 2018, 7.) Korkosijoitukset voidaan luokitella lyhyisiin ja pitkiin korkosijoituksiin. Lyhyet korkosijoitukset sisältävät matalamman koron kuin pitkät korkosijoitukset, jolloin tuottokin jää pienemmäksi. Yli 12 kuukautta kestävät sijoitukset luokitellaan pitkiin korkosijoituksiin ja alle 12 kuukautta lyhyisiin korkosijoituksiin. Yleisimpiä korkosijoituksia ovat pankkitalletukset ja joukkovelkakirjalainat. (Pesonen 2011, 82-87.) Lyhyet korkosijoitukset esiteltiin luvussa 3.1 *Talletukset* tarkemmin, joten tässä luvussa keskitytään pitkiin korkosijoituksiin eli joukkovelkakirjalainoihin ja niiden verotukseen. Verotuksessa keskitytään perinteisen joukkovelkakirjalainan verotukseen.

Joukkovelkakirjalainalla tai yleisesti joukkolainalla tarkoitetaan valtion, yrityksen tai pankin liikkeelle laskemaa lainaa, jolla nostetaan vierasta pääomaa. Valtiota, yrityksiä ja pankkeja kutsutaan usein joukkovelkakirjalainan liikkeellelaskijoiksi. Joukkovelkakirjalainalla valtio tai yritys hakee pitkäaikaista rahoitusta. Joukkovelkakirjalaina on usein jaettu useisiin velkakirjoihin. Näiden lainojen vähimmäissijoitus vaihtelee noin 1000 eurosta 50 000 euroon. Joukkovelkakirjalainan haltija, eli velkakirjan haltija vastaanottaa korkoa, jota maksetaan säännöllisesti. Tällaista korkoa kutsutaan kuponkikoroksi. Laina maksetaan takaisin lainaajan päättyessä. Nollakuponkilainat ovat tästä poikkeus, sillä nollakuponkilainoista ei makseta korkoa, mutta jotka myydään useimmiten suurella alennuksella. (Hall 2012, 21-22; Morningstar 2018b.) Joukkovelkakirjalainoista, valtiokonttorin liikkeelle laskemia pidetään suhteellisen turvallisina sijoituskohteina, jos velkakirjan haltija pitää sen lainan juoksuajan loppuun saakka. Sillä valtiota pidetään usein vakaana takaisinmaksajana. (Sijoittaja 2018b.)

Joukkovelkakirjalainoja on erilaisia. Ne voidaan luokitella perinteisiin joukkovelkakirjalainoihin, debentureihin ja vaihtovelkakirjalainoihin (vvk-lainat). Perinteinen joukkovelkakirjalainasta saatava tuotto saadaan vaihtuvasta tai kiinteästä korosta. Perinteisessä joukkovelkakirjalainassa lainan pääoma ja kertynyt korko voidaan maksaa lainan eräpäivänä tai

vuosittain sijoittajalle takaisin. Debentuuri eroaa joukkovelkakirjalainasta siten, että debentuurin haltijalla on muita velkojia huonompi asema, jos lainan liikkeellelaskija menee esimerkiksi konkurssiin. (Finanssivalvonta 2014a.) Vaihtovelkakirjalaina (vvk-laina) on yleisnimitys lainalle, jossa sijoittajalla on vaihto-oikeus esimerkiksi yrityksen osakkeisiin. Korke on usein vvk-lainoissa kiinteä. Vvk-laina eroaa muista joukkovelkakirjalainoista myös, sillä ettei se paranna esimerkiksi yrityksen omaa pääomaa. (Sijoittaja 2018b.) Tässä opinnäytetyössä keskitytään perinteisiin joukkovelkakirjalainoihin.

Joukkovelkakirjalainoihin sijoittaminen on sijoittajalle melko perinteinen ja tuttu tapa sijoittaa varojaan. Näissä lainoissa on keskimäärin parempi tuotto kuin pelkissä pankkitalletuksissa, mutta joukkovelkakirjalainojen tuotto ei kuitenkaan pääse samoihin lukemiin kuin osakkeissa. Joukkovelkakirjalainoihin sijoittaminen tarkoittaa usein suhteellisen pitkää sijoitusaikaa noin 3-5 vuoteen. (Pesonen 2011, 82-87.) Ennen kuin sijoittaja päättää sijoittaa joukkovelkakirjalainoihin, on hänen syytä tutustua lainan esitteeseen ja luottoluokitukseen. Myös joukkovelkakirjalainan hintaan, tuottoon, riskeihin ja kuluihin on syytä tutustua ennen kuin tekee sijoituspäätöksen.

Joukkovelkakirjalainan esitteessä kuvataan lainan liikkeelle laskijan taloudellisesta tilanteesta ja sen toimintaan liittyvistä riskeistä. Esitteestä on tultava ilmi lainakohtaiset ehdot ja tiivistelmä riskeistä. Lainaehdoista selviää sijoittajalle joukkovelkakirjalainalle maksettava korko ja laina-aika. (Finanssivalvonta 2014b.) Luottoluokituksella kerrotaan lainan liikkeellelaskijan kyvystä maksaa pääoma takaisin laina-ajan päätyttyä, toisin sanoen lainan eräpäivänä. Mitä korkeamman luottoluokituksen liikkeellelaskija omaa, sitä vakaampi liikkeellelaskija on. Luottoluokituksen avulla sijoittaja pystyy vertailemaan joukkovelkakirjalainoja ja näkee, millainen riskitaso lainoissa on. (Sijoitustieto 2015.) Luottoluokituksia antavat eri laitokset, joista tunnetuimpia ovat Standard & Poor` s ja Moody` s. Joukkolainat, joiden luottoriski on pieni, kutsutaan Investment grade-luokaksi. Toinen luokka on high yield-luokka, johon kuuluvat enemmän riskiä sisältävät joukkolainat. (Pesonen 2011, 76.)

Joukkovelkakirjalainan hinta hinnoitellaan eri tavalla kuin esimerkiksi osakkeiden. Joukkolainojen hinta ilmoitetaan prosenttiluvulla lainan nimellisarvosta. Nimellisarvo kertoo minkä suuruisiin osiin joukkovelkakirjalaina on jaettu. Laina voidaan merkitä nimellisarvoonsa, jolloin liikkeeseenlasku eli emissiokurssi on 100. Emissiokurssin ollessa alle 100, sijoittaja maksaa lainaa merkitessään lainasta vähemmän kuin nimellisarvon. Jos emissiokurssi on yli 100, maksaa sijoittaja lainasta enemmän kuin nimellisarvon. Piensijoittajalle on järkevä ratkaisu usein pitää joukkovelkakirjalaina sen erääntymiseen saakka ja merkitä laina emissiokurssia käyttäen. (Pesonen 2011, 84; Pörssisäätiö 2018, 11.) Joukkovelkakirjalainan tuotto perustuu kiinteään tai vaihtuvaan korkoon. Lainan kertynyt korko

voidaan maksaa vuosittain tai lainan eräpäivänä. Sijoitettaessa joukkolainoihin, maksetaan sijoittajalle lainaan liittyvästä riskistä kuponkikorkoa. Koron määrään vaikuttaa usein inflaatio-odotukset eli heikkeneekö rahan ostovoima. Korosta peritään lähdevero, joka on 30 prosenttia. (Pörssisäätiö 2018, 11-13.) Sijoittajan on hyvä muistaa, että korkotason noustessa, joukkolainan hinta laskee ja korkotason ollessa alhainen joukkolainan hinta on korkea. (Pesonen 2011,82-84.)

Joukkolainojen yleisin riski on korkoriski, jota käytiin tarkemmin läpi luvussa *2.3.1 Tuotto ja riski*. Korkoriskistä ei kuitenkaan tarvitse sijoittajan välittää, jos hän pitää joukkolainan eräpäivään saakka. Joukkolainoihin liittyy myös riski siitä, ettei liikkeellelaskija pysty maksamaan lainaa takaisin lainan eräpäivänä. (Pesonen 2011,76-78; Finanssivalvonta 2011a.) Joukkovelkakirjalainoihin sijoittamiseen liittyy kuluja. Yksi näistä on merkintäpalkkio. Merkintäpalkkiolla tarkoitetaan lainaan sijoitettaessa suoritettavaa maksua. Joukkovelkakirjalaina voi olla myös arvo-osuus muotoinen, jolloin sijoittaja tarvitsee arvo-osuustilin, josta pankki yleensä veloittaa säilytysmaksun. Lainasta saamastaan korosta eli tuotosta, sijoittaja maksaa lähdeveroa. (Finanssivalvonta 2011b.)

Joukkovelkakirjalainan voi hankkia lainan liikkeellelaskun yhteydessä tai ostaa jälkikäteen jälkimarkkinoilta. Joukkolainat lasketaan liikkeelle arvo-osuusmuotoisina tai paperimuotoisina. Sijoittajan hankittua joukkovelkakirjalainan hän voi pitää sen lainan eräpäivään asti tai myydä sen eteenpäin ennen eräpäivää. Myyminen tapahtuu jälkimarkkinoilla. Myynti voi kuitenkin olla lainan nimellisarvoa pienempi, josta koituu sijoittajalle luovutustappiota. Joukkovelkakirjalainoja voi myydä myös pörssissä. Sijoittajan on myös mahdollista myydä joukkovelkakirjalainansa aina takaisin liikkeellelaskijalle. (Finanssivalvonta 2014b.) Joukkovelkakirjalainat ovat hyvä pitkäaikainen sijoituskohte sijoittajalle.

Joukkovelkakirjalainoille maksetuista koroista peritään lähtökohtaisesti lähdevero. Tällöin korosta ei ilmoiteta veroilmoituksella tulona. Joukkovelkakirjalainan haltija voi halutessaan myydä velkakirjan jälkimarkkinoilla. Myytäessä velkakirjasta on saatu hinta osaksi maksua pääomasta ja korvausta laskennallisesta korosta, jota velkakirjan myyjä ei ole ehtinyt nostaa lainan liikkeellelaskijalta. Joukkovelkakirjalainan liikkeellelaskijan maksama lunastus käsitellään lunastusvoittosääntöjen mukaisesti. Lainan takaisinmaksun tai myyntihinnan ollessa suurempi tai pienempi, kuin sijoittajan velkakirjasta maksama hinta, on erotus luovutusvoittoa tai -tappiota. (Korpela 2017,181-184.)

Joukkovelkakirjalainan liikkeellelaskija maksaa velkakirjassa sovitun koron kerran vuodessa sille, jolla velkakirja on hallussa koronmaksupäivänä. Jos velkakirjan haltija päättää

myydä velkakirjan koronmaksupäivien välissä eteenpäin, hyvittää velkakirjan ostaja myyjää siitä laskennallisesta korosta, joka velkakirjalle on ehtinyt juosta edellisen koronmaksupäivän jälkeen. Tätä kutsutaan jälkimarkkinahyvitykseksi. Jälkimarkkinahyvitys on kuponkikoron mukainen laskennallinen hyvitys, joka on velkakirjan myyjälle pääomatulona verotettavaa tuloa ja ostajalle vähennyskelpoinen meno. (Korpela 2017,185.)

3.4 Osakkeet

Osakkeella tarkoitetaan osuutta osakeyhtiöstä, julkisesta tai yksityisestä osakeyhtiöstä. Julkisella osakeyhtiöllä tarkoitetaan yhtiötä, jonka osakkeet ovat julkisesti noteerattuja ja joilla käydään kauppaa arvopaperipörssissä. Yksityisen osakeyhtiön osakkeita ei voi ostaa tai myydä pörssissä, vaan niillä käydään kauppaa niin kutsutussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä. (Finanssivalvonta 2015c.) Osakeyhtiön osakkeita ostettaessa, ostajasta tulee yksi yhtiön omistajista. Osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiön yhtiökokouksiin ja oikeus osakeyhtiön voittoihin, joita yhtiö maksaa osakkeenomistajille useimmiten osinkoina. Osakeyhtiö maksaa osinkoja vain, jos yhtiöllä on siihen taloudelliset edellytykset. Sijoittajien sanotaan omistavan listattujen yritysten osakkeita kahdesta syystä; osinkojen ja mahdollisen myyntivoiton suhteen, kun osakkeiden arvo on noussut. Osakkeet sijoitusmuotona ovat osoittautuneet varsinkin pitkällä aikavälillä muita sijoitusmuotoja tuottoisammaksi. (Phoen 2016,17; Pesonen 2013, 88-90.) Tässä opinnäytetyössä keskitytään julkisten osakeyhtiöiden osakkeisiin ja niiden verotukseen.

Pitkällä aikavälillä osakkeet ovat historiallisesti tuottaneet enemmän kuin muut sijoitusmuodot. Osakkeisiin kohdistuu korkea tuotto-odotus, jonka vuoksi osakkeet ovat suosittu sijoituskohteet. Sijoitettaessa osakkeisiin saadaan riski hajautettua jo 10 osakkeella tehokkaasti. Osakkeita ostettaessa on hyvä sijoittaa eri toimialoilla toimivien yhtiöiden osakkeisiin, jotta riski osakesalkussa saadaan hajautettua. Sijoittaessa eri toimialojen yhtiöihin ei yhden osakkeen arvon heilahtelu romahduta koko osakesalkun arvoa. Osakesijoitukset sijoittaja saa muutettua helposti rahaksi. Vaikka osakesijoittamisella on monia etuja, kaiken parhaiten edut saa sijoittaja hyödynnettyä, kun sijoittaja sijoittaa osakkeisiin vähintään 10 000 eurolla. Esimerkiksi osakkeisiin kohdistuva riski saataisiin tehokkaasti hajautettua ja osakkeiden hankkimis- ja säilytyskustannukset saadaan pidettyä aisoissa. Sijoittaja voi pahimmassa tapauksessa menettää koko sijoittamansa pääoman sijoittaessaan osakkeisiin. (Pesonen 2013, 90- 115.)

Osakesijoittamiseen, niin kuin kaikkeen sijoittamiseen liittyy riski. Esimerkiksi yrityksen mennessä konkurssiin osakkeenomistajat ovat viimeisiä, jotka saavat omansa takaisin, jos konkurssiyrityksessä on mitään jaettavaa jäljellä. (Pesonen 2013, 28.) Osakkeisiin

kohdistuvaa riskiä voidaan mitata volatiliiteetilla ja beta-kertoimella. Volatiliiteettia käytiin tarkemmin läpi luvussa 2.3.1 *Tuotto ja riski*. Beta-kerroin kuvaa, miten osake reagoi pörssin portfolioindeksin muutoksiin. Portfolioindeksillä kuvataan pörssiosakkeiden arvonkehitystä. Lyhyellä aikavälillä osakkeen kurssi heilahtelee markkinavoimien heilahtelujen mukaan. Pitkä sijoitusaika vähentää osakesijoittamiseen kohdistuvaa riskiä, tämän vuoksi osakesijoittaminen hyvä sijoitusmuoto pitkällä aikavälillä. (Pesonen 2013, 90-92.)

Ennen kuin päättää ryhtyä sijoittamaan osakeyhtiön osakkeisiin, on sijoittajan syytä tutustua hyvin yhtiön toimialaan ja itse yhtiöön. Listautuneiden osakeyhtiöiden on tiedotettava osakkeenomistajille avoimesti ja tasapuolisesti tietoa, joka vaikuttaa osakkeen arvoon. Erilaiset talousraportit kuuluvat tiedonantovelvollisuuden piiriin. Näitä ovat esimerkiksi tilinpäätös ja osavuosikatsaus. Tilinpäätöksestä sijoittaja saa tietoa, mikä on yhtiön taloudellinen tilanne tällä hetkellä. Erilaiset tunnusluvut auttavat sijoittajaa oman sijoituspäätöksen tekemisessä. (Kullas & Myllyoja 2014, 113.)

Tilinpäätös sisältää tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Tilinpäätöksen löytää yhtiön vuosikertomuksesta. Tuloslaskelmasta selviää yhtiön kuluneen tilikauden tulos. Tilikauden tulos kertoo, onko yhtiö tehnyt voittoa vai tappiota. Toinen tilinpäätöksestä selviävä luku on liikevaihto. Liikevaihdosta voidaan nähdä yhtiön liiketoiminnan koko. Liikevaihdon kehitystä voi seurata tarkastelemalla edellisten vuosien liikevaihtoa ja verrata niitä keskenään. Yhtiön liikevaihtoa kannattaa verrata myös muiden saman alan yhtiöiden liikevaihtoon, jotta nähdään, onko toimialalla samanlainen liikevaihdon kehitys yleistä kuin yhtiöllä. Tase kertoo sijoittajalle yhtiön velkojen ja varojen määrän tilikauden viimeisenä päivänä. Tase jaetaan vastaavaa ja vastattavaa puoliin. Vastaavaa puoli kertoo yhtiön varoista ja niiden määrästä, kun taas vastattavaa puoli kertoo, paljonko yhtiöllä on velkaa. Taseen varoista on syytä selvittää, paljonko yhtiöllä on rahaa kassassa. Yhtiön kassassa ollessa rahaa, se pystyy tekemään esimerkiksi erilaisia investointeja. Osakeyhtiöiden tasetta tarkasteltaessa on hyvä pitää mielessä, että tase kuvaa tilikauden viimeistä päivää ja sen hetkistä tilannetta. Osakeyhtiön vuosikertomus avaa sijoittajalle yhtiön tärkeimpiä avainlukuja ja strategiaa. Vuosikertomuksessa on katsaus myös yhtiön mahdollisista riskeistä ja haasteista. Vuosikertomus antaa myös kuvan yhtiön taloudesta ja markkinanäkemyksestä. (Kullas & Myllyoja 2014, 114-115; Kennon 2018.)

Tilinpäätöksestä löytyvät tunnusluvut auttavat sijoittajaa vertailemaan eri yhtiöitä keskenään sijoituspäätöstä tehtäessä. Tunnusluvut ovat vertailukelpoisia saman toimialan kuin muiden toimialojen saman kokoisten yhtiöiden tunnuslukujen kanssa. Lukuja vertaamalla sijoittajalle selviää, onko yhtiö hyvä sijoitus. Tunnuslukuja vertailtaessa on muistettava,

ettei kaikki yhtiöt ole samankaltaisia, joten tunnusluvuissakin saattaa esiintyä eroavaisuuksia. (Kullas & Myllyoja 2014, 115.) Tässä opinnäytetyössä käydään läpi P/E -luku, yhtiön omavaraisuusastetta, nettovelkaantumistasetta ja osingontuottoa, ROI- ja ROE- lukuja.

P/E (Price/ Earnings) tarkoittaa osakkeen hintaa jaettuna osakekohtaisella tuloksella. P/E-luku kertoo monessako vuodessa osakeyhtiö tekisi oman markkina arvonsa verran tuloa, mikäli yhtiön tulos pysyisi samalla tasolla. P/E- luvulla voidaan kertoa myös yhtiön osakekurssin sisältämästä riskistä. (Pesonen 2013, 98 -99.)

Omavaraisuusasteella mitataan yhtiön vakavaraisuutta ja kykyä selviytyä pitkän aikavälin sitoumuksista. Omavaraisuusaste kuvaa myös yhtiön tappion sietokykyä. Mitä korkeampi yhtiön omavaraisuusaste on, sitä vakaammalla pohjalla yhtiön liiketoiminta on rakennettu. Omavaraisuusaste riippuu myös yhtiön iästä. Nuori yhtiö on usein velkaisempi kuin alalla pitkään toiminut yhtiö. Tunnusluvun ollessa yli 50 prosenttia, on yhtiön omavaraisuusaste hyvällä mallilla. Omavaraisuusasteen ollessa alle 15 prosenttia, on yhtiön vakavaraisuus heikko. (Alma Talent 2018a.)

Nettovelkaantumisasteesta sijoittaja näkee, kuinka velkainen yhtiö on. Nettovelkaantumisaste kertoo omistajien sijoittamien omien pääomien ja rahoittajilta lainattujen korollisten velkojen suhteen. Mitä suurempi nettovelkaantumis luku on, sitä suuremmat yhtiön riskit ovat. Nettovelkaantumisastetta tarkasteltaessa on todettu, että 60 prosentin velkaantumisaste yhtiöllä on vielä tyydyttävällä tasolla. (Alma Talent 2018b.)

Osingon tuottoa prosentti kuvaa osingon suhdetta pörssikurssiin. Tunnusluku ilmoitetaan prosenttilukuna. Osingontuotto kertoo sijoittajalle, mikä on sijoituskohteen arvo osingon suuruuteen nähden. (Alma Talent 2018c.)

ROI (Return on Investment) eli sijoitetun pääoman tuotto kuvaa yhtiön normaalia toimintaa ja miten kannattavaa se on. Tunnusluku kuvaa tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle pääomalle, joka vaatii korkoa tai muuta tuottoa. (Alma Talent 2018d.) ROI tunnuslukua sijoittaja voi verrata saamaansa tuottoon. ROI:n ollessa yli 15 prosenttia on sen tuotto sijoitetulle pääomalle erinomainen ja tunnusluvun ollessa alle 3 prosenttia on sen tuotto heikko. (Alma Talent 2018d.) Tunnuslukua tutkiessa on hyvä sijoittajan pitää mielessä, että jos ROI on pienempi kuin vieraan pääoman kustannus, on yhtiön toiminta silloin kannattamatonta. ROI- tunnuslukua kannattaa kuitenkin tarkastella pidemmältä aikaväliltä, sillä vertailu auttaa selvittämään onko yhtiö ottanut toiminnassaan kovan riskin, jonka vuoksi ROI- luku on laskenut. (Kullas & Myllyoja 2014, 122.)

ROE (Return on Equity) eli oman pääomantuotto-prosentti tunnusluku mittaa yhtiön suhteellista kannattavuutta. Tunnusluku kertoo näin yhtiön kyvystä huolehtia omistajien yhtiöön sijoittamista pääomista ja kuinka paljon voittoa on kertynyt omalle pääomalle tilikauden aikana. Viitteelliset normiarvot oman pääoman tuotolle on, yli 20 prosenttia on erinomainen ja alle 5 prosenttia on välttävää. (Alma Talent 2018e.) ROE-lukua tarkasteltaessa on sijoittajan hyvä tarkistaa, onko yhtiö tehnyt merkittäviä investointeja edellisellä vuonna, sillä mahdolliset investoinnit voivat laskea ROE-lukua, koska investoinnit sitovat ensiksi pääomaa, ennen kuin alkavat tuottaa tuottoa yhtiölle. (Kullas & Myllyoja 2014, 123.) Seuraavaan taulukkoon (Taulukko 1.) on koottu käsitellyt tunnusluvut, mitä ne mittaavat ja miten tunnuslukuja lasketaan.

Tunnusluku	Mitä mittaa	Lasketaan seuraavasti
P/E (Price/ Earnings)	Monessako vuodessa yhtiö tekisi oman markkina arvonsa verran tulosta, mikäli yhtiön tulos pysyisi samalla tasolla.	Osakkeen hinta / osakekohtainen tulos
Omavaraisuusaste	Mittaa yhtiön vakavaraisuutta ja kykyä selviytyä pitkän aikavälin sitoumuksista.	Omat varat / (oikaistun taseen loppusumma -tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut) x100
Nettovelkaantumisaste	Mittaa, kuinka velkainen yhtiö on.	(Korolliset velat – likvidit varat) / Omat varat x 100
Osingontuotto-%	Kuvaa osingon suhdetta pörsssiin. Kertoo, mikä on sijoituskohteen arvo mahdolliseen osingon suuruuteen nähden.	Osakekohtainen osinko / osakekurssi x 100
ROI (Return on Investment)	Kuvaa yhtiön toimintaa ja kuinka kannattavaa se on.	Liikevoitto / sijoitettu pääoma x 100
ROE (Return on Equity)	Mittaa yhtiön suhteellista kannattavuutta ja kertoo yhtiön kyvystä huolehtia sijoittajan sijoittamista pääomista.	Kokonaistulos / oma pääoma yhteensä x 100

Taulukko 1. Tunnusluvut

Jotta osakesijoittamisen voi aloittaa tarvitaan oman pankkitilin lisäksi arvo-osuustili, jolle sijoittajan osakeomistukset merkitään. Sijoittamisesta aiheutuu kuluja. Ensinnäkin arvo-osuustilistä sijoittaja maksaa ylläpitokuluja. Yksityissijoittajalle ylläpidosta aiheutuvat kustannukset ovat muutamia euroja kuukaudessa. Osakekaupoista maksetaan aina välityspalkkio. Välityspalkkion määrä vaihtelee kaupanarvosta, joillakin välittäjillä voi olla minimipalkkio esimerkiksi 10 euroa toimeksianto. Pankkeja on syytä vertailla keskenään ja heidän tarjoamiaan palveluja. (Kullas & Myllyoja 2014, 125.)

Sijoittajan tulot kertyvät osakkeiden kohdalla muun muassa osingoista ja arvonnoususta. Osinkoa ja arvonnousua verotetaan eri tavoin. Osingolla tarkoitetaan osakeyhtiön jakamaa voitto-osuutta osakkeenomistajille. Osinko on sen saajalle pääomatuloa ja sitä verotetaan sen mukaisesti. Pääomatulosta puhutaan omaisuuden tuotosta, omaisuuden luovutuksesta saadusta voitosta ja muusta sellaisesta tulosta, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa verotetaan 30 000 euroon asti 30 prosentilla ja yli 30 000 euroa 34 prosentilla. (Verohallinto 2017a.)

Osinko, joka on saatu listatusta yhtiöstä, on yksityishenkilölle 85 prosenttisesti verotettavaa pääomatuloa. Näin ollen 15 prosenttia osingosta on verovapaata sijoittajalle. Pääomaveroa osingoista maksetaan joko 30 tai 34 prosentin pääomaverokannalla. Listatun suomalaisen osakeyhtiön osingosta pidätetään osinkoa maksettaessa ennakonpidätystä 25,5 prosentin verran. Sijoittajan on hyvä muistaa, että vaikka osinko on vain osittain veronalaista, ovat kaikki osinkotulon hankkimisesta johtuvat menot kokonaan vähennyskelpoisia. (Korpela 2017, 172-173.)

Osakkeista voi saada tuloja muutenkin kuin osakeyhtiöiden maksamien osinkojen muodossa. Sijoittaja voi myydessään osakkeitaan saada myyntivoittoa. Tällöin puhutaan arvonnoususta eli summasta, joka jää jäljelle, kun sijoittaja on ensin ostanut osakeyhtiön osakkeita halvalla ja myynyt ne eteenpäin kalliilla. Tässä yhteydessä veroa ei mene koko myyntisummasta, vain voitto-osuudesta. Arvonnousu verotetaan pääomatulona. Arvonnousun verotus toteutetaan useimmiten kassaperiaatteen mukaan, jossa sijoituksesta saatu tulo on sen vuoden tuloa, jolloin se on saatu. Tällöin pääomatuloksi lasketaan kaikki sijoittajan saamat myyntivoitot. Sijoittajan on mahdollista vähentää myyntivoitostaan voiton hankkimisesta aiheutuneet kulut esimerkiksi välityspalkkiot ja toimitusmaksut. Sijoittajan myydessä osakkeita on hänen hyvä pitää mielessä FIFO-periaate (First in-First out). Tämä periaate tarkoittaa, että jos saman osakeyhtiön osakkeita on ostettu useassa erässä samalle arvo-osuustilille, joten myydessä on myytävä ne osakkeet ensin, jotka on ostettu ensin. Ja verotusta laskettaessa myyntihinta - osakkeiden ostohinnat siinä järjestyksessä kuin on myyty. (Kullas & Myllyoja 2014, 126-127.) Ostohinnan ja voiton hankkimiskulujen sijaan myyntihinnasta voidaan vähentää hankintameno-olettama. Hankintameno-olettama on vähintään 20 prosenttia myyntihinnasta, mutta jos sijoittaja on omistanut osakkeet yli kymmenen vuotta voi sijoittaja vähentää myyntihinnasta 40 prosenttia. Osakkeita myydessä voi sijoittaja tehdä tappiota eli myyntitappiota. Tällöin sijoittaja voi vähentää myyntitappion kaikista pääomatuloistaan. (Verohallinto 2017b.)

3.5 Asuntosijoittaminen

Asuntosijoittaminen on yksi suomalaisten suosima sijoitusmuoto. Vuonna 2016 vuokratuloon saajia oli noin 320 000. Yksityisiä vuokranantajia Suomessa on noin 220 000, joista hieman yli puolet ovat naisia. Ja yli puolet yksityisistä vuokranantajista on yli 60-vuotiaita. Vuokratulojen kokonaismäärä oli vuonna 2016 noin 1,67 miljardia euroa. (Kullas & Myllyoja 2014, 160; Pellervon taloustutkimus 2018.) Tässä opinnäytetyössä keskitytään siihen, millainen sijoituskohde asunto on. Opinnäytetyössä ei oteta kantaa kahden sijoitusasunnon omistamiseen, mistä kannattaa ostaa sijoitusasunto, mikä vuokrataso kannattaa valita, millainen vuokralainen kannattaa valita tai kuinka vuokrasopimus laaditaan.

Asuntosijoittamista voidaan kuvailla hitaaksi ja pitkäaikaiseksi sijoitukseksi, jossa vaaditaan sijoittajalta kiinnostusta ja aktiivisuutta hoitaa sijoitusasunnon asioita. Asuntosijoittamisen etuihin luetaan yleensä kuukausittainen kassavirta, kohtuullisen vakaa hintakehitys, velkavipu, riskien hallinta ja hyvät tuotot. Vuokrattuna sijoitusasunto tarjoaa omistajalle kuukausittaisen kassavirran vuokratuloina. Historiallisesti tarkasteltuna asunnot ovat olleet suhteellisen vakaa sijoituskohde esimerkiksi asuntojen hintojen heilahtelu on ollut maltillisempaa kuin vaikkapa osakkeiden. (Kullas & Myllyoja 2014, 150-152; Orava & Turunen 2013, 17-20.)

Sijoitusasunnon tuotto muodostuu saatavasta vuokrasta tai asunnon arvon nousuna pitkällä aikavälillä tai näistä molemmista. Hyvien sijoitusasuntojen vuokratuotot liikkuvat 3-6 prosentin paikkeilla. Asuntosijoittamisella tavoitellaan ensisijaisesti vuokratuottoja. Sijoituksen tuottoisuutta lisää kuitenkin mahdollinen arvonnousu, mikä realisoituu asuntoa myytäessä. Sijoittajan on hyvä ymmärtää vuokratuoton, vuokratuottoprosentin ja nettotuottoprosentin käsitteet. Jos sijoittaja on ostanut asunnon omalla rahalla, vuokrasta vähennetään vain asunnon hoitovastike ja verot. Vuokratuottoa laskettaessa on sijoittajan hyvä huomioida laskemissaan niin sanotut tyhjät kuukaudet eli kuukaudet, jolloin asunto on mahdollisesti tyhjiään ilman vuokralaista. Vuokratuoton laskemalla asuntosijoittaja saa selville mahdollisimman ”varman” kassavirran, jonka ansaitsee asuntoa vuokratessaan. Vuokratuottoprosentti kertoo asuntosijoittajalle tuottoprosentin, jonka hän saa asuntosijoituksestaan. Nettotuottoprosentti kertoo asuntosijoittajalla, paljonko asuntosijoituksen tuotto on silloin, kun asunnon hinnassa huomioidaan yhtiövastike, mahdollinen kuukauden remonttivara ja verot. (Kullas & Myllyoja 2014, 148-152.)

Sijoitusasuntojen tarjotessa kohtuullista hintavakautta ja säännöllistä kassavirtaa, pankit myöntävät helpommin lainaa sijoitusasuntoa varten. Tätä kutsutaan velkavivuksi. Asuntojen vakuusarvo on useimmiten 70-80 prosentin tasolla. (Orava & Turunen 2013, 17-24.)

Sijoitusasuntoa ostettaessa on siis suositeltavaa käyttää velkarahaa. Esimerkiksi 250 000 euron arvoisen asunnon hinnasta pankki voi myöntää 175 000 euron suuruisen lainan (70 prosenttia asunnon arvosta) ja loput 75 000 euroa (30 prosenttia asunnon arvosta) asuntosijoittaja joutuu itse maksamaan. Sijoittajan ottaessa lainaa asunnon vakuusarvoa vastaan, hän sitoutuu tällöin siihen, että jos ei jostakin syystä pysty maksamaan pankin myöntämää lainaa takaisin, pankki voi lunastaa asunnon 175 000 euron hintaan. Sijoitusasunnosta saatavilla vuokratuloilla asuntosijoittaja voi hyvin mahdollisesti kattaa asunnosta kertyvät kulut, lainan korot, lyhennykset ja verot. Tällainen voi olla mahdollista sijoittajan käytettäessä velkavipua hyödykseen. Sijoitettu summa tuottaa tuloa, vaikka siihen on käytetty omaa, että vierasta pääomaa. Tällainen toiminta toimii niin kauan kuin vivutetun lainan korot pysyvät pienempinä kuin sijoituksesta saatava tuotto. Sijoittajan on hyvä muistaa, että velkavipu voi myös moninkertaistaa tappiot. Velkavipuun on hyvänä perussääntönä pidetty 50 prosentin velkavipu, mikä ei ole vielä liian korkea, että sijoittaja tarvitsisi säästöjä, mahdollisten huonojen aikojen korkeiden kulujen kattamiseksi. (Kullas & Myllyoja 2014, 152-160.)

Asuntosijoittamiseen liittyy myös riskejä. Yleisimpiä asuntosijoittamiseen liittyviä riskejä ovat hintariski, tyhjiin kuukausien riski, korkoriski, vuokratasoriski. Hintariskillä tarkoitetaan asuntojen hintoja ja niiden yleisen hintatason merkittävää laskua. Tyhjiin kuukausien riskillä tarkoitetaan riskiä, että sijoitusasunto on tyhjä, ilman vuokralaista. Tällöin vuokratulot ovat tyrehtyneet, mutta asunnon kulut eivät. Yhtiövastike ja lainan korot on maksettava, vaikka asunnossa ei asuisi ketään. Tyhjiä kuukausia voidaan ilmaista kääntäen, asunnon vuokrausasteella. Vuokrausasteen ollessa sata, ei asunnossa ole tyhjiä kuukausia. Korkoriski viittaa korkotason nousuun ja siten korkomenojen nousuun asuntolainassa. Korkoriskiltä voi suojautua osittain esimerkiksi maltillisella velkavivulla eli lainaa ei ota yli 50 prosenttia tai kiinteällä korolla, jolloin lainan kokonaiskorko (viitekorko + marginaali) on kiinteä sovitun ajanjakson. Tässä on hyvä huomioida, että korko on sitä suurempi, mitä pitempi on kiinteä korkojakso. (Orava & Turunen 2013, 197-205.)

Tässä opinnäytetyössä keskitytään sijoitusasunnon verotuksen kohdalla vuokratulon verotukseen ja siitä vähennyskelpoisiin menoihin ja sijoitusasuntoon kohdistuvan korkomenojen vähennyskelpoisuuteen. Sijoitusasunnosta saatava vuokratulo on verotettavaa pääomatuloa, josta maksetaan pääomatuloveroa. Vuokratuloksi määritellään kaikki mitä vuokralainen maksaa vuokrasuhteen aikana vuokranantajalle. Vuokratulot, jotka yksityishenkilö saa verotetaan vuokran maksuvuonna. Ennen kuin vuokratulosta maksetaan verot, saadaan vuokratulosta vähentää kaikki vuokratulon hankkimiseen liittyvät menot esimerkiksi hoitovastike tai kiinteistövero. (Korpela 2017, 15-16; Verohallinto 2018.)

Sijoitusasuntoon voi tehdä korjauksia heti asunnon hankinnan jälkeen. Tällöin korjauksista aiheutuneet kulut eivät ole vähentämiskelpoisia vuokratuloista, vaan korjauksista aiheutuneet kulut lisätään osaksi huoneiston hankintamenoa. Mutta jos huoneisto on luovutettu vuokralaiselle ennen kuin remontti on alkanut, korjauskustannuksia ei voida lukea osaksi hankintamenoa. Pitkäaikaisen vuokrauksen jälkeen tehtävä tavanomainen vuosikorjaus liittyy vuokraukseen ja on näin ollen vähennettävissä vuokratuloista. Vuoksikorjauksella palautetaan asunto sen tasoiseksi kuin se alun perin oli, esimerkiksi tapetoimalla tai maalaamalla. Asuntoon voidaan tehdä perusparannuksia, joiden tarkoituksena on muuttaa asunto aikaisempaa paremmaksi, esimerkiksi kylpyhuoneen tapetti korvataan kaakeleilla. Sijoitusasuntoon, mikä on laitettu vuokralle, kohdistuu usein korkomeno, joka voidaan vähentää tulonhankkimisvelan korkona kaikista pääomatuloista, jos perittävä vuokratulo on käyvän vuokratason mukainen. Korkomenon vähentäminen edellyttää kuitenkin sitä, että hankittua huoneistoa käytetään aidosti tulonhankkimisessa. (Korpela 2017, 1-22; Verohallinto 2018.)

4 Välillinen sijoittaminen

Suorat sijoituskohteiden lisäksi sijoittaja voi sijoittaa välillisiin sijoituskohteisiin. Välillisiin sijoituskohteisiin luetaan sijoitusrahastot ja vakuutussidonnaiset. Välillisten sijoitusten arvot määräytyvät niiden taustalla olevien arvopapereiden arvojen perusteella, samalla tavalla kuin suorien sijoituskohteiden arvot. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2008, 95-96.) Tässä luvussa käydään välillisen sijoittamisen muotoja ja niiden verotusta.

4.1 Sidottu pitkäaikaissäästäminen

Eläkeikä ja eläkkeelle jääminen tulee jokaiselle ajankohtaiseksi jossakin vaiheessa elämää. Eläkepäiviä varten on myös kehitelty säästämismuoto. Säästäjälle, jolla on varoja, joita hän ei tarvitse pitkään aikaan voi hyvä säästämismuoto olla sidottu pitkäaikaissäästäminen. Sidotulla pitkäaikaissäästämällä eli PS-säästämällä tarkoitetaan pitkäaikaisesta säästämistä eläkepäiviä varten. PS-säästämällä on tarkoitus lisätä säästäjän taloudellista hyvinvointia lakisääteisen eläkkeen lisäksi. Tällaista säästämispalvelua tarjoavat erilaiset rahastoyhtiöt, talletuspankit ja sijoituspalveluyritykset. (Finanssivalvonta 2017b; Sijoitustieto 2018b.)

Säästäjän aloittaessa PS-säästämisen hän tekee palveluntarjoajan kanssa säästämissopimuksen, jossa määritellään sijoituskohteet, joihin säästäjän varoja sijoitetaan. Sopimuksessa on myös sovittu mihin talletuspankkiin säästäjän säästämistili eli PS-tili avataan. (Fine 2010.) Tämän jälkeen säästäjä tekee rahatalletukset säästämistilille, josta talletukset ohjataan erilaisiin sijoituskohteisiin esimerkiksi osakkeisiin, sijoitusrahastoihin tai joukkovelkakirjalainoihin. (Finanssivalvonta 2017b.) Säästämisajaksi PS-tilille säästetyt varat voidaan sijoittaa uudelleen muun muassa myymällä vanhat osakkeet ja ostamalla tilalle uusia osakkeita. On hyvä muistaa, ettei PS-tilille voi tehdä muita kuin rahatalletuksia. Esimerkiksi osakkeiden siirto PS-tilille ei ole mahdollista. (Verohallinto 2010.)

PS-säästämisen etuja ovat, että se on verohelpotettu, sidottu ja pitkäaikainen säästämismuoto. Verotuetulla säästämismuodolla tarkoitetaan, että tilille tehdyt maksut ovat verovähennyskelpoisia ja säästövaroja nostettaessa säästöt ja tuotot verotetaan pääomatulona. Eli pääomatuloveroa ei tarvitse maksaa ennen kuin nostaa varoja PS-tililtä. (Finanssivalvonta 2017b.) Verovähennys voi olla enimmillään 1700 euroa vuodessa. Tämä edellyttää kuitenkin, että säästäjä on tallettanut PS-tilille vuoden aikana 5000 euroa ja verotettavat pääomatulot ovat yli 30 000 euroa. (Veronmaksajat 2017.) Säännöllinen säästäminen myös kerryttää säästäjän varallisuutta pitkällä tähtäimellä. Säästämisajaksi on myös

mahdollista vaihtaa palveluntarjoajaa, säästäjän on kuitenkin hyvä muistaa, että vaihtamisesta usein koituu hänelle kuluja. (Sijoitustieto 2018b.)

PS-sopimusta tehtäessä on säästäjän hyvä harkita tarkkaan sopimuksen tekemistä. Esimerkiksi ilman erillistä sopimusta säästäjä tekee kaikki päätökset sijoituskohteista ja kantaa näin siitä aiheutuvan riskin itse. PS-sopimuksella sidottujen varojen takaisinmaksu alkaa vasta kun säästäjän ikä täyttää tuloverolaissa tarkoitetun eläkeiän. Säästetyt varat ovat siten usein sidottu tiliin eläkeikään asti, joten sopimussuhde kestää kymmeniä vuosia. Varat eivät tämän vuoksi ole säästäjän käytettävissä silloin, kun varoille olisi käyttöä. (Finanssivalvonta 2017b.) PS-tilin varat voi nostaa ennen eläkeikää erityistilanteissa, joita voi olla esimerkiksi yli vuoden jatkunut työttömyys tai avioero tilanne. (Veronmaksajat 2017.)

Eläkeiän saavutettua, säästäjän on nostettava säästetyt varat yleensä noin 10 vuoden kuluessa. Myös vero- ja muu lainsäädäntö voi muuttua vuosien saatossa, mikä voi aiheuttaa muutoksia säästäjän kannalta. Sidottuun pitkäaikaissäästämiseen liittyy myös kuluja. Säästämissopimuksen tekemiseen, sijoituskohteisiin ja PS-tiliin kohdistuu kuluja. On hyvä vertailla eri palveluntarjoajien hintoja ja veloittamia maksuja. Sillä, jos tuotto jää pieneksi voi PS-tilin kulut nousta yllättävän suuriksi. (Finanssivalvonta 2017b; Veronmaksajat 2017.)

Sidotun pitkäaikaissäästämisen säästämisvaiheessa voidaan tehdä vähennyksiä verotuksessa. Sijoitukset PS-tilille voidaan siis vähentää pääomatuloista, korkeintaan 5000 euroa vuodessa. Jos PS-tilin varoihin oikeutetulla ei ole pääomatuloja tai ne eivät riitä vähennyksen tekemiseen, vähentämättä jääneestä osasta muodostetaan erityinen alijäämähyvitys. Erityisellä alijäämähyvityksellä tarkoitetaan 30 prosentin pääomatuloista vähentämättä jääneistä mutta vähennyskelpoisista S-tilimaksuista. (Korpela 2017, 140.)

Kun PS-tilille sijoittanut on saavuttanut laissa määrätyn eläkeiän, ovat tililtä nostettavat varat hänen pääomatulojansa. Säästöjä on nostettava säännöllisesti vähintään kymmenen vuoden ajan. Säännöstä riippumatta säästöjä voidaan nostaa 2000 euroa vuodessa. Jos tilin säästöt haluaa nostaa nopeammin tai aikaisemmin, on nostetuista varoista maksettava verot 50 prosentilla korotettuina. Tilillä olevat voidaan myös nostaa kokonaan kerralla, vain erityisestä syystä. Tällainen syy voi olla esimerkiksi tilin omistajan yli vuoden kestänyt työttömyys tai puolison kuolema. (Korpela 2017, 140.)

4.2 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastoista puhuttaessa, puhutaan erilaisista arvopapereista, korkoinstrumenteista ja osakkeista koostuvasta salkusta. Salkun omistavat siihen sijoittaneet yksityishenkilöt, erilaiset yritykset ja yhtiöt. Sijoitusrahaston toimintaa voidaan kuvailla yksinkertaiseksi. Sijoittajien varat kerätään yhteen, jonka jälkeen salkunhoitaja sijoittaa varat useisiin eri arvopapereihin, muodostaen näin rahaston. Sijoittamalla eri arvopapereihin eli hajauttamalla sijoitukset, pyritään vähentämään sijoituksesta aiheutuvaa riskiä. Rahasto jakautuu yhtä suuriin rahasto-osuuksiin, joilla on yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. (Puttonen & Repo 2011, 30.) Rahaston arvo muodostuu sen sisältämien eri arvopapereiden markkina-arvoista. Tästä voidaan laskea yhden rahasto-osuuden arvo. Sijoittaja voi myös halutessaan myydä tai ostaa rahasto-osuuksia, milloin vain. (Kullas & Myllyoja 2014, 84.) Sijoitusrahastoissa on hyvä muistaa, että vaikka rahastoyhtiö päättää sijoituspäätöksistä ja sen hallinnoimisesta, niin rahastoyhtiö ei omista rahastossa olevia arvopapereita. Arvopaperit omistavat rahastoon sijoittaneet. Rahastoyhtiön on myös pidettävä rahaston varat erillään omista varoistaan. (Puttonen & Repo 2011, 30.)

Aloittelevalle sijoittajalle rahastosijoittaminen voi olla helppo valinta, jos ei ole itse kiinnostunut seuraamaan markkinoita, sillä rahaston salkunhoitaja tekee sen sijoittajan puolesta. Rahastoon sijoitetut varat saadaan nopeasti muutettua rahaksi. Rahastosijoittamisen etuihin voidaan lukea riskin hajautus. Rahastojen varat sijoitetaan eri sijoituskohteisiin, pienentäen näin salkun riskiä. Hajauttamalla sijoituksia, yksi sijoituskohteen arvomuutos ei pysty romahduttamaan rahaston arvoa. (Puttonen & Repo 2011, 36; Hargreaves Lansdown 2018.) Rahastoista maksetaan veroa vasta sitten, kun sijoittaja päättää lunastaa eli myydä rahasto-osuuksiaan. Ja pääomaveron maksetaan voitoista ei koko nostettavasta summasta. (Kullas & Myllyoja 2014, 97.) Nykyään on käytettävissä monipuolinen valikoima eri rahastoja, joista sijoittaja voi valita omiin tarpeisiinsa juuri sen oikean. Rahaston tuotto voidaan jakaa tuotto-osuuksina eli tuotto jaetaan vuosittain tai kasvuosuuksina, jolloin tuotto lisätään rahasto-osuuden arvoon. Yksi etu rahastoissa on myös niiden pienemmät kaupankäynti kustannukset, sillä rahastot käyvät kauppaa suurilla summilla. (Pörsisäätiö 2015, 30.)

Rahastosijoittamiseen voi lähteä pienelläkin summalla mukaan. Rahastoihin voi tehdä kertasisijoituksen tai kuukausisijoituksen. Usein pienin mahdollinen kuukausisijoituksen määrä on 10 – 15 euroa. Se paljonko sijoittaa ja onko kuukausisijoitus vai kertasisijoitus, on sijoittajan itse päätettävissä. Ennen kuin päättää ryhtyä sijoittamaan rahastoon on hyvä selvittää muutamia asioita itselleen. Ensinnäkin paljonko on valmis sijoittamaan ja kuinka pitkäksi aikaa? Millaisia rahastoja on? Mistä saa tietoa rahastoista? Rahastojen kulut on

myös syytä selvittää itselleen, ennen kuin aloittaa rahastosijoittamisen. (Puttonen & Repo 2011, 18-21.)

Sijoitusrahastojen kirjo on laaja ja niitä voidaan luokitella eri tavoin. Yksi tapa luokitella rahastoja, on luokittelu niiden sijoitustyylin mukaan. Yleisimpiä sijoitusrahastoja ovat muun muassa korkorahastot, osakerahastot, yhdistelmärahastot ja indeksirahastot. Sijoitusrahastojen toimintaa sääntelee sijoitusrahastolaki, jossa määritellään muun muassa mihin sijoituskohteisiin rahastot saavat sijoittaa ja miten varat on hajautettava eri sijoituskohteisiin. Esimerkiksi tällaisessa rahastossa tulee olla vähintään 16 sijoituskohdetta. (Finanssivalvonta 2014c.)

Korkorahastot sijoittavat rahastossa olevat varat korkoa tuottaviin joukkolainoihin. Korkorahastot voidaan jakaa vielä lyhyen koron, keskipitkän koron ja pitkän koron korkorahastoihin. Lyhyen koron eli rahamarkkinarahastot sijoittavat lyhyisiin joukkolainoihin, pyrkien näin pitämään sijoitusten korkorisikin pienenä. (Finanssivalvonta 2014c.) Sijoituskohteet voivat olla valtion, yrityksen tai pankin liikkeelle laskema korkoinstrumentti, jonka laina-aika on enintään vuosi. (Puttonen & Repo 2011,65.) Pitkän koron korkorahastot sijoittavat nimensä mukaisesti pitkäaikaisiin joukkolainoihin, hakien näin korkeampaa tuottoa. (Finanssivalvonta 2014c.) Pitkän koron rahastoissa laina-aika on yli vuosi. (Puttonen & Repo 2011,65.)

Osakerahastot sijoittavat rahaston varat pääasiassa osakkeisiin. Osakerahastot voivat sijoitustoiminnassaan käyttää johdannaisia. (Finanssivalvonta 2014c.) Johdannaisilla tarkoitetaan rahoitusinstrumenttia, jonka arvo perustuu jonkin toisen arvopaperin arvoon. (Sijoittaja 2018c.) Johdannaisia käytetään osakesalkun suojaamiseen, mahdollisilta kurssilaskuilta. Osakerahastot voivat sijoittaa varojaan yhtiöiden osakkeisiin niiden toimialan, yhtiön koon tai maantieteellisen sijainnin perusteella. Osakerahaston tarkka sijoituspolitiikka löytyy rahaston rahastoesitteestä. (Puttonen & Repo 2011, 66-69.)

Yhdistelmärahastot sijoittavat varojaan, sekä osakkeisiin että korkoa tuottaviin sijoituskohteisiin. Tämän sijoitusmenetelmän avulla voidaan sijoitusten painopistettä osakkeiden ja korkoa tuottavien sijoituskohteiden välillä vaihtaa, markkinatilanteen mukaisesti. Se kuinka paljon sijoitetaan osakkeisiin ja korkoihin määritetään rahaston säännöissä. (Puttonen & Repo 2011, 70.) Yhdistelmärahaston riski vaihtelee sen mukaan, miten varat on jaettu osake- ja korkosijoitusten kesken. (Finanssivalvonta 2014c.) Indeksirahastot seuraavat tiettyä indeksiä, jota noudattamalla se sijoittaa rahastossa olevia varoja. Indeksiiin kuuluvat yhtiöt ja niiden painot tarkistetaan noin kaksi kertaa vuodessa. Indeksiiin sisällön muuttu-

essa, rahaston sisältö muuttuu. (Kullas & Myllyoja 2014, 86.) Eli osakkeiden painoja muutetaan rahastossa indeksin painoja vastaavaksi. Indeksirahaston katsotaan muodostuneen, kun salkunhoitaja ostaa rahastoon osakkeita samassa suhteessa kuin osakkeita on indeksissä. Rahasto ei kuitenkaan tee aktiivisesti kauppaa osakkeilla, eikä sitä ole listattu pörssiin. (Sijoittaja 2018d.)

Viime vuosien aikana on tullut myös mahdollisuus sijoittaa asuntoihin rahastojen kautta, jos ei ole omaa pääomaa riittävästi oman sijoitusasunnon ostoon. Asuntorahastot voivat sijoittaa uusiin asuntoihin, rakennuttaa itse taloja tai esimerkiksi sijoittaa pieniin vuokra-asuntoihin kasvukeskuksissa ympäri Suomea. Monet asuntorahastot ovat kommandiittiyhtiöitä, jotka ovat muutaman kerran vuodessa auki, jolloin niihin voi sijoittaa tai myydä rahasto omistuksiaan pois. Moniin asuntorahastoihin sijoitettaessa minimisijoitus on 30 000 eurosta 100 000 euroon. Orava Asuntorahasto on pörssinoteerattu asuntorahasto, jossa minimi sijoitus on yksi osake. Orava Asuntorahaston tuloista 80 prosenttia pitää vähintään muodostua asuntojen vuokrista. Rahasto ei myöskään maksa veroa, vaan jakaa tuottonsa sijoittajille, sillä rahasto on verovapaa osakeyhtiö (Real Estate Investment Trust). Orava Asuntorahaston on maksettava osinkoina 90 prosenttia tuotoista. Asuntorahaston tuottotavoite on ollut 7-10 prosentissa, (Kullas & Myllyoja 2014, 173-174; Orava & Turunen 2013 96-99.) Markkinoille on kuitenkin tullut asuntorahastoja, joihin voi pääsee mukaan pienemmälläkin summalla. Esimerkiksi Ålandsbankenilla ja S-pankillä on asuntorahastoja, joihin piensijoittajakin voi päästä mukaan. Minimisijoitukset vaihtelevat näissä rahastoissa 200 eurosta 500 euroon. Tällaisten rahastojen kulut nousevat usein 3-4 prosenttiin. Monet rahastot käyttävät kulujensa kattamiseen vuokratulot, joita ne saavat asunnoista, jolloin sijoittajan sijoituksen tuotto on asuntojen arvonnoususta kiinni. Asuntorahastoa valittaessa sijoittajan on hyvä tutustua rahaston toimintaan ja millainen asunto- tai toimitilakanta rahastolla on. Tuotto-odotus on osakerahastoja pienempi, mikä tarkoittaa myös pienempää riskiä. (Kullas & Myllyoja 2014, 173-174; Orava & Turunen 2013 96-99.)

Rahastoja voidaan luokitella monella tapaa ja rahastoja on monia. Mistä sitten löytää luotettavaa ja ajankohtaista tietoa rahastoista? Tietoa eri sijoitusrahastoista sijoittaja löytää rahaston avaintietoesitteestä ja rahastoesitteestä. Esitteistä on tultava ilmi rahaston tuotto, riskit ja palkkiot. Näiden esitteiden lisäksi sijoittaja saa tietoa rahastosta, rahastoyhtiön julkaisemasta vuosikertomuksesta. (Finanssivalvonta 2014c.) Avaintietoesitteen tehtävä on esitellä sijoitustuote ja sen riskit eli tärkeimmät tiedot. (Kullas & Myllyoja 2014, 90.) Esitteessä kuvataan rahaston riskit ja sijoituspolitiikka, rahaston riskin ja tuoton suhde ja rahaston omistajilta perittävät palkkiot. Rahastoesite sisältää yksityiskohtaisempaa tietoa ra-

hastosta. Tällaisia tietoja ovat mm. rahastoyhtiön ja sen hallintoa koskevat tiedot, säilytysyhteisöä koskeva tieto ja säännöt sijoitusrahaston varojen arvostamista koskevat säännöt. (Finanssivalvonta 2014c.)

Rahastosijoittamiseen liittyy kuluja, kuten kaikkeen sijoittamiseen. Rahastojen kuluissa esimerkiksi merkintä- ja lunastuspalkkioissa esiintyy eroja. Rahastojen kulut voidaan jakaa kahteen ryhmään; sijoittajalta perittävät kulut ja rahastosta maksettavat kulut. Nämä kulut on rahaston säännöissä määritetyt. Sijoittajalta suoraan perittävät kulut ovat usein rahasto-osuuden merkinnästä eli ostosta ja lunastuksesta eli myynnistä perittävät kulut. Korkorahaston merkintäpalkkiot ovat usein pienimmät. Rahastosta maksettavat kulut ovat hallinnointipalkkioita, joilla pyritään kattamaan rahaston hoitamisesta ja toiminnasta aiheutuneet kulut. Hallinnointipalkkiot peritään rahaston varoista, ei suoraan sijoittajilta. Näiden kulujen lisäksi on vielä rahaston juoksevat kulut. Juoksevat kulut kuvaavat rahaston kokonaiskuluja vuositasona. Juokseviin kuluihin sisältyy kaikki kulut, lukuun ottamatta kaupankäyntikuluja ja mahdollista tuottosidonnaista kuluja. (Pörssisäätiö 2015, 13-14.) Kulut syövätkin sijoituksen arvoa, joten on tärkeää kiinnittää niihin huomiota, sijoittipa sitten osakerahastoon tai suoraan osakkeisiin. (Kullas & Myllyoja 2014, 97.)

Rahastosijoittamiseen liittyvät riskit liittyvät rahaston sijoittamiin sijoituskohteiden riskeihin. Esimerkiksi korkorahastoihin sijoittamiseen liittyy korkoriski, johon vaikuttaa korkotason vaihtelu. (Pörssisäätiö 2015, 11-12.) Niin kutsuttu markkinariski on ehkä yleisin riski, mikä liittyy rahastoihin. Markkinariskillä tarkoitetaan rahaston arvon laskua, koska sen sijoituskohteiden arvo on laskenut. Rahaston aikaisempi kehitys ei ole taatun tulevista tuotosta ja sen määrästä. (Finanssivalvonta 2011c.) Sijoittamiseen liittyviä riskejä käytiin läpi tarkemmin luvussa 2.3.1.

Verotettavaa voittoa sijoittaja saa rahastoon sijoittamistaan varoistaan, kun rahasto lunastaa sijoittajan rahasto-osuudet suuremmalla summalla, kuin hän on siitä maksanut osuutta merkityksensä. Rahasto-osuuksia lunastuksen yhteydessä vähennetään perittävät kulut ja palkkiot luovutusvoiton hankkimiskuluina. (Korpela 2017, 123.) Veroa ei kuitenkaan makseta koko nostettavasta summasta, vaan kertyneistä voitoista. Rahastosijoitusten voitto on pääomatuloa, josta maksetaan pääomatuloveroa 30 tai 34 prosenttia. Sijoittajan myydessä rahasto-osuutensa, rahastoyhtiö välittää tarvittavat verotiedot verottajalle ja sijoittajan pankkitilille talletetusta summasta on jo vähennetty verot. (Kullas & Myllyoja 2014, 97.) Rahaston tuotto-osuutta maksaessaan rahastoyhtiö maksaa 30 prosentin suuruisen ennakonpidätyksen. Kasvuosuuden lunastus verotetaan samalla tavalla kuin luovutusvoitto, eikä siitä toimiteta ennakonpidätystä. Verotuksessa luovutusvoitosta puhuttaessa puhutaan myyntivoitosta, jossa luovutushinnasta on vähennetty hankintamenon erotus, josta

on taas vähennetty luovutusvoiton hankkimisesta aiheutuneet menot. Luovutusvoitto on pääomatuloa, josta maksetaan pääomatuloveroa. (Korpela 2017, 32.)

5 Tutkimus

Osana opinnäytetyötä toteutettiin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, jossa selvitettiin pääkaupunkiseudulla asuvien 18-35- vuotiaiden naisten sijoittamista ja säästämistä. Tutkimus toteutettiin otantatutkimuksena, jossa käytettiin apuna survey- eli kyselytutkimusta. Tutkimuksen avulla saatiin ajankohtaista tietoa, mihin pääkaupunkiseudulla asuvat nuoret naiset sijoittavat ja/ tai säästävät ja kuinka paljon.

Tutkimusmenetelmäksi oli valittu kvantitatiivinen tutkimus eli määrällinen tutkimus. Tutkimuksen kohderyhmä oli pääkaupunkiseudulla asuvat 18-35-vuotiaat naiset. Kvantitatiivinen tutkimuksen avulla saatiin perusjoukosta eli kaikista pääkaupunkiseudun nuorista 18-35-vuotiaista naisista yleiskuva heidän säästämisestään ja sijoittamisestaan. Tutkimus toteutettiin otantatutkimuksena perusjoukon suuren koon ja ajan rajallisuuden vuoksi. Aineisto tutkimukseen kerättiin survey- eli kyselytutkimuksen avulla. Tieto kerättiin ei-satunnaisuuteen perustuvan otoksen avulla. Kyselylomakkeen kysymykset laadittiin pääosin strukturoidusti eli vastausvaihtoehdot oli laadittu valmiiksi. Näin aineiston käsittely helpotuisi. Kyselylomakkeen muutamissa kysymyksissä oli mukana avoin kysymys, johon vastaaja sai halutessaan vastata.

Kyselomake saatiin julkaista Vauras Nainen – nimisen järjestön Facebook sivuilla. Lomake lähetettiin myös sähköpostikyselynä. Näin pyrittiin saamaan otosjoukolta tarpeeksi vastauksia tutkimuksen luotettavuuden takaamiseksi. Ennen kuin kysely lähetettiin vastaajille, kyselylomake testattiin muutamilla henkilöillä. Testauksen jälkeen muutamit kysymykset muotoiltiin uudelleen, kirjoitusvirheet korjattiin ja vastausohjeita tarkennettiin, jotta lomake olisi mahdollisimman selkeä vastaajien vastata.

5.1 Tutkimusmenetelmä

Jokaisella tehdyllä ja tehtävällä tutkimuksella jokin tarkoitus tai tehtävä. Tarkoitus ohjaa valintaa eri tutkimusstrategioiden välillä. Tutkimusmenetelmää valittaessa voidaan pohtia, mikä on tutkimusongelman muoto. Pyrkiikö tutkimusongelma kuvaamaan aiheita tai tapahtumaa vai pyrkiikö se selittämään sitä? Toiseksi voidaan pohtia, vaatiiko tutkimus tutkittavan asian kontrolloimista vai pyrkiikö se kuvaamaan sitä. Kolmanneksi voidaan pohtia tutkittavan aiheen ajankohtaa, onko se historiallinen eli menneisyyteen vai nykyaikaan sijoittuva. Tutkimuksen tarkoitusta voidaan luonnehtia kartoittavana, kuvailevana, selittävänä tai ennustavana. Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen tarkoitus on usein selittävä ja kuvaileva. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla etsitään selitystä tutkittavalle aiheelle

ja tutkimusongelmaan, jossa käytetään hyväksi todennäköisten syy-seurausketjujen tunnistamista. Tutkimus pyrkii esittämään tarkkoja kuvauksia tutkittavan aiheeseen liittyvistä henkilöistä ja tapahtumista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 137-139.)

Tutkimuksesta riippumatta on tutkijan eli tutkimuksen teettäjän oltava objektiivinen. Objektiviisuudella tarkoitetaan tutkijan kykyä suorittaa tutkimus puolueettomasti, ilman henkilökohtaisia kannanottoja. Ja tutkija tavoittelee tutkimuksessaan objektiivisuutta, pyrkimällä suorittamaan tutkimuksen ilman ulkopuolista määräysvaltaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 309-310.)

Erilaiset tutkimukset jaotellaan usein teoreettisiin ja empiirisiin tutkimuksiin. Teoreettisen tutkimuksen tarkoituksena on uuden tieteellisen tiedon etsintä ja uusien menetelmien luonti. Empiiriset tutkimukset ovat luonteeltaan soveltavia tutkimuksia, joiden tavoitteena on itsenäinen käytännön tavoitteisiin pyrkivää ja omaperäisen tiedon etsintä. Näissä tutkimuksissa voidaan nojautua perustutkimuksen tuloksiin. Empiiriset tutkimukset voidaan jakaa vielä kvalitatiivisiin ja kvantitatiivisiin tutkimuksiin. (Holopainen & Pulkkinen 2002, 20.)

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen avulla pyritään löytämään vastaus kysymyksiin ”miten?”, ”miksi?” ja ”millainen?”. Kvalitatiivisen tutkimuksen tutkimusaineistot ovat usein suppeita ja perustuvat kirjoitettuihin teksteihin, puheisiin, toisin sanoen ei-numeraaliseen aineistoon. (Holopainen & Pulkkinen 2002, 20-21; Kananen 2008, 11.) Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana voidaan pitää todellisen elämän kuvaamista. Tällaiseen sisältyy ajatus todellisuuden moninaisuudesta ja että tapahtumat muokkaavat samanaikaisesti toisiaan, jonka vuoksi on mahdollista löytää monensuuntaisia suhteita. Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa siis pyritään tutkimaan tutkittavaa kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivisen tutkimuksen pyrkimyksenä on löytää tai paljastaa tosiasioita ja ymmärtää tutkittavaa ilmiötä, kuin todentaa jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi ym. 2009, 160-164; Kananen 2008, 11.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen tutkimusaineisto keräämisessä suositaan ihmistä tiedon keruun instrumenttina. Tätä voidaan perustella, sillä että ihmisen katsotaan olevan tarpeeksi joustava sopeutumaan vaihteleviin tilanteisiin. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään induktiivista analyysia, jonka tavoitteena on paljastaa tutkimuksesta ja tutkittavasta kohteesta odottamattomia seikkoja. Tämän vuoksi laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu, eikä teorian ja hypoteesien testaaminen. Laadullisen tutkimuksen tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä ja suunnitelmaa muutetaan olosuhteiden mukaisesti tutkimuksen edetessä. Kvalitatiivinen tutkimus

eroaa kvantitatiivisesta tutkimuksesta sen tutkimusmetodiensa osalta. Kvalitatiivisessa tutkimuksen toteutuksessa käytetään esimerkiksi teemahaastattelua, ryhmä haastattelua, havainnointia ja tekstianalyysejä. Tutkimuksessa hyödynnetään metodeja, joissa tutkittavien näkökulmat pääsevät esille. Laadullisen tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei esimerkiksi satunnaisotoksen menetelmää käyttäen. Laadullisen tutkimuksen tutkimusaineistosta voi syntyä erilaisia tulkintoja, sillä tutkijan kiinnostuneisuus ja omat kokemukset ohjaavat ja rajaavat tutkimusaineiston tulkintaa. Laadullinen tutkimus ei pyri absoluuttiseen eikä objektiiviseen totuuteen toisin kuin kvantitatiivinen tutkimus. (Hirsjärvi ym. 2009, 160-164; Kananen 2008, 11.)

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus pyrkii yleistämään. Keskeistä kvantitatiivisessa tutkimuksessa on suunnitelma, jonka avulla aineisto kerätään ja että aineisto soveltuu näin ollen määrälliseen mittaamiseen. Kvantitatiiviselle tutkimukselle on keskeistä myös valita ja rajata tutkittavien henkilöiden joukko toisin sanoen perusjoukko eli ryhmä, jolta halutaan kerätä tietoja. Tutkittavajoukko usein määritellään ja tehdään otantasuunnitelma. Otantasuunnitelman avulla määritellään perusjoukko, johon tutkimuksen tulosten tulee päteä ja tästä perusjoukosta otetaan otos. (Hirsjärvi ym. 2009, 140.) Tutkimuksella tutkittavaa ilmiötä kysytään pieneltä joukolta tutkimusongelmaan liittyvien kysymysten avulla. Pienen joukon eli otoksen edellytetään edustavan koko joukkoa eli perusjoukkoa. Kvantitatiiviselle tutkimukselle on yleistä suuret tutkimusaineistot ja että tutkittavaa ilmiötä kuvataan numeerisesti. Tutkimuksen avulla pyritään vastaamaan kysymyksiin; mikä, kuinka paljon ja kuinka usein. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla saatua aineistoa käsitellään tilastollisin menetelmin. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tulokset esitetään usein taulukko- ja kaaviomuodoissa. (Hirsjärvi ym. 2009, 140; Holopainen & Pulkkinen 2008, 10-11; Kananen 2008, 10-11.)

Kvantitatiivinen tutkimus voidaan toteuttaa kahdella tavalla, kokonaistutkimuksena tai otantatutkimuksena. Kokonaistutkimuksessa tutkitaan perusjoukosta jokainen otanta yksikkö. Jokaisen otanta yksikön tutkiminen on usein aikaa vievää ja kallista. Näiden seikkojen vuoksi tutkimuksen tavoitteena olla saada yleistettäviä päätelmiä. Otantatutkimuksella tutkitaan vain osa perusjoukosta. Tällöin tutkittava osajoukko sopivasti valittuna voisi edustaa koko perusjoukkoa. Otantatutkimus on usein kokonaistutkimusta nopeampi ja edullisempi tapa toteuttaa, varsinkin jos perusjoukko on suuri ja tutkimukseen käytettävä aika on rajallinen. Jotta tutkimukseen otettavasta otoksesta tulisi edustava ja siitä saatuja tuloksia pystyttäisiin yleistämään koskemaan koko perusjoukkoa, tulee ensin miettiä miten otos tulisi poimia tutkimukseen. Otantamenetelmät voidaan jakaa kahteen eri ryhmään, harkintaan perustuviin menetelmiin ja todennäköisyyteen perustuviin menetelmiin. Tässä

opinnäytetyössä keskitytään harkintaan perustuvaan otantamenetelmään. Harkinnanvaraisessa otannassa otantayksiköt poimitaan harkitusti kuitenkin, niin että tuloksesta tulisi mahdollisimman objektiivinen ja tasapuolinen. Valittujen yksiköiden uskotaan edustavan perusjoukkoa parhaiten. Harkinnanvaraisella otannalla voidaan saada melko luotettavia tuloksia, jos kiinnitetään huomiota tutkimuksen tekemiseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 179-180; Holopainen & Pulkkinen 2008, 30-36.)

Otantatutkimuksessa on tärkeää kiinnittää huomiota otoksen kokoon, sillä jokaiseen otantatutkimukseen sisältyy virhemahdollisuus. Virheen riski kasvaa, mitä pienemmästä otoksesta yritetään vetää yleistäviä johtopäätöksiä. Tämän virheen pienentämiseksi on suositeltavaa pyrkiä keräämään mahdollisimman suuri otos. Suuren otoksen esteenä pidetään usein kustannuksia, aikaa ja suuren otoskoon hallittavuutta. Otoskoon kasvattaminen ei myöskään aina lisää tuloksen tarkkuutta. (Holopainen & Pulkkinen 2008, 29-30; Kananen 2008, 70-71.)

Ennen kuin tutkimusta ruvetaan toteuttamaan, on syytä perehtyä tutkittavaan aiheeseen ja siihen liittyvään teoriaan. Aiheesta voi olla jo saatavilla erilaisia tutkimuksia, joita voi hyödyntää omassa tutkimuksessa. Perehdyttäessä tutkimusaiheeseen kannattaa kiinnittää huomiota tutkimuskohteen selkiyttämiseen eli onko tutkimuksen toteuttamisessa kyseessä uuden teorian luomisesta, testataanko jotain tiettyä teoriaa vai käytetäänkö teoriaa vain tutkimuksen apuvälineenä. Tutkimukselle kannattaa pyrkiä löytämään teoreettinen lähtökohta, jonka avulla tutkittavaa asiaa voidaan tarkastella tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Käsitteet ja niiden ymmärtäminen auttavat tutkimuksen tekijää hahmottamaan tutkittavaa asiaa teoreettisella tavalla. Sillä tutkimuksen lähtökohtana pidetään, että tutkimus rakennetaan käsitteellisten ratkaisujen ja tulkintojen varaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 140-147.)

Kun tutkittava aihe, ongelma ja millainen tutkimus aiotaan toteuttaa, on päätetty, seuraavaksi valitaan tutkimusmenetelmä, jolla tutkimus toteutetaan ja aineisto kerätään. Tutkimusmenetelmää valittaessa on hyvä ottaa huomioon tutkimuksen toteuttamiseen varattu aika ja muut mahdolliset voimavarat. Menetelmää valittaessa on hyvä muistaa, ettei menetelmä saa loukata kenenkään tutkittavan yksityisyyttä tai identiteettiä. Menetelmiä, joista valita on monia; haastattelu, kyselylomake, havainnointi ja niin edelleen. Jotta saadaan selville, mitä ihmiset kokevat, tuntevat tai ajattelevat, silloin on järkevää käyttää kyselylomaketta. (Hirsjärvi ym. 2009, 183-185.)

5.2 Kysely

Kysely on yksi tiedonkeruumenetelmistä ja tavoista kerätä tutkimuksen aineisto. Kyselylomakkeen avulla kerätään informaatiota tutkittavasta aiheesta. Kvantitatiivisen tutkimuksen aineisto kerätään usein kyselylomakkeen avulla, sen nopeuden vuoksi. Kyselyn avulla voidaan kerätä laajakin tutkimusaineisto. Kyselyn avulla voidaan myös kysyä monia asioita tutkittavaan aiheeseen liittyen. Hyvin suunnitellun kyselylomakkeen laatiminen helpottaa aineiston analysointia. Lomakkeen tarkoituksena on myös minimoida vastaajan ponnistelut ja saada heidät keskittymään vain vastaamiseen. Kyselytutkimuksen tarkoituksena on lisäksi minimoida vastausvirheet, joita syntyy helposti tutkimuksissa, joissa tutkitavat haastatellaan. Haastattelutilanteissa haastattelija voi usein joutua tulkitsemaan haastateltavan epämääräisiä tai epätasällisiä vastauksia. Kyselyn ja kyselylomakkeen haittoihin voidaan lukea, se ettei tutkija aina tiedä on vastaaja ollut tosissaan ja pyrkinyt vastaamaan rehellisesti ja huolellisesti kyselyyn vastatessaan. Myös kysymysten väärinymmärryksiä on vaikea kontrolloida kyselyssä. Kyselyn kohdalla voidaan kohdata katoa eli kyselyyn vastaamattomuutta, jolloin ei saada kerättyä riittävää määrää tutkimusaineistoa. (Hirsjärvi ym. 2009, 195; Holopainen & Pulkkinen 2008, 42.)

Kyselyn voi toteuttaa monella eri tavalla, esimerkiksi verkkokyselynä. Verkkokysely toteutetaan verkkolomakkeella, johon kyselyyn vastaaja vastaa ja lähettää takaisin kyselyn laatijalle sähköisesti. Kyselytutkimuksen kyselylomakkeen kysymykset, on usein etukäteen mietitty ja vastausvaihtoehdot valmiiksi laitettu eli käytetty strukturoituja vastausvaihtoehtoja. Kysymyksiä voidaan laatia lomakkeeseen monella tavalla, kysymykset voivat olla avoimia, monivalinta- ja asteikkoihin perustuvia kysymyksiä. Avoimet kysymykset, ovat kysymyksiä, joissa esitetään vain kysymys ja jätetään tyhjää tilaa vastausta varten. Monivalintakysymykset sisältävät kysymyksen ja siihen valmiiksi laaditut vastausvaihtoehdot, joista voi valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon. Tämä selviää usein kysymyksen ohjeistuksessa, jos sellainen on. Asteikkoihin perustuvat kysymykset ovat kysymystyyppi, jossa esitetään väittämiä ja kyselyyn vastaaja valitsee, kuinka samaa tai erimieltä hän on väittämän kanssa. Kyselylomaketta laadittaessa on tärkeää luoda selkeä ja tarkoin määritellyt kysymykset. Lyhyet kysymykset ovat parempia kuin pitkät kysymykset. Kysymykset eivät myöskään saa olla johdattelevia. Kysymysten kielen pitäisi olla yleiskieltä, ilman sivistyssanoja ja muita outoja sanoja. Kysymysten tulisi myös olla selkeitä ja yksiselitteisiä. Kysymysten määrää lomakkeessa on syytä harkita. Noin kymmenen kysymystä on ideaali määrä yhdessä kyselyssä. Kyselylomaketta koottaessa on hyvä muistaa, että lomakkeen tulisi näyttää helposti täytettävältä. Lomakkeen ulkoasuun ja sen moitteettomuuteen tulisi kiinnittää huomiota lomaketta laadittaessa. Avoimille vastauksille kannattaa jättää riittävästi tilaa vastaamiseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 198-204; Kananen 2008, 35.)

Lomakkeen alussa on yleensä lähetekirjelmä, jossa kerrotaan, mitä varten kysely on laadittu ja kuinka tärkeä kysely on tutkimuksen kannalta. Lomakkeen lopussa on hyvä kiittää kyselyyn vastaamisesta. Kysymykset kannattaa järjestää lomakkeessa siten, että helpoimmat kysymykset aloittavat kyselyn ja vastaajaa koskevat tunnistetiedot on sijoitettu lomakkeen loppuun. Kyselylomakkeen laatimiseen kannattaa varata aikaa ja testata lomake ennen sen lähettämistä, sillä lomakkeen laatiminen vie aikaa ja on vaativaa, jos pyritään saamaan vastauksia tutkimusongelmaan. Kyselylomakkeen testaamisen jälkeen pystytään tekemään vielä mahdollisia korjauksia kysymyksiin tai lomakkeen kieliasuun. (Hirsjärvi ym. 2009,198-204; Kananen 2008, 35.)

5.3 Tutkimuksen tavoitteet

Kun tutkittava aihe on päätetty, aiheeseen on perehdytty ja siihen liittyvään teoriaan, on päätettävä mitä haluaa tietää aiheeseen liittyen. Aiheen ollessa laaja, voi olla järkevää rajata aihetta, sillä kaikkea voi olla vaikeaa saada mahtumaan yhteen tutkimukseen. Tutkimusongelman avulla saadaan tutkittava asia kysymyksen muotoon ja konkretisoitua mitä on tarkoitus tutkia. Tutkimusongelma on muodoltaan yksiselitteinen ja selkeä. Tutkimusongelma sisältää kysymyksen muodossa sen mitä halutaan tutkia ja tietää. (Hirsjärvi ym. 2009, 137-138; KvaliMOTV 2018.)

Opinnäytetyön osana tehtävän tutkimuksen tavoitteena oli saada käsitys nuorten naisten sijoitus- ja säästämiskäyttäytymisestä. Mihin he sijoittavat ja/ tai säästävät ja miksi. Tutkimuksen avulla pyrittiin selvittämään myös, mitkä seikat vaikuttavat nuorten naisten sijoitus-/ säästämispäätökseen. Ja kokevatko nuoret naiset sijoittamisen ja säästämisen tarpeelliseksi elämässään. Myös kokevatko nuoret naiset saavansa tarpeeksi tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta, jota he ymmärtävät.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää 18-35- vuotiaiden pääkaupunkiseudulla asuvien naisten säästämistä ja sijoittamista. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää mihin he säästävät ja / tai sijoittavat. Tutkimuksen päätutkimusongelma oli; mihin nuoret naiset sijoittavat ja/ tai säästävät? Alatutkimusongelmia olivat muun muassa; Miten nuoret naiset kokevat sijoittamisen, paljonko nuoret naiset sijoittavat / säästävät kuukaudessa? Tällaisen tutkimuksen ja tutkimuskysymysten avulla saadaan tietoa millaisia nuoret naiset ovat säästäjinä ja sijoittajina.

5.4 Tutkimussuunnitelma ja tutkimuksen toteutus

Ennen tutkimuksen aloittamista on hyvä laatia tutkimussuunnitelma. Tutkimussuunnitelmaa laadittaessa selvitetään ensin, mitä aiotaan tehdä eli millainen ongelma, kysymys tai seikka halutaan selvittää. Tutkimuksen suunnitteluun saattaa liittyä esitutkimuksen tekeminen. Esitutkimuksessa tutustutaan aikaisempiin tutkimuksiin aiheesta, jota aiotaan tutkia ja aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen ja pohditaan samalla tutkimuksen tekotapaa. (Holopainen & Pulkkinen 2002, 18.) Tutkimussuunnitelman laajuus vaihtelee sen käyttötarkoituksen mukaan. Sekä laajassa että suppeassa tutkimussuunnitelmassa esitetään mahdollisimman pitkälle harkittuja vastauksia tutkimuksen peruskysymyksiin; mitkä ovat tutkimusongelmat ja miten niihin uskotaan löytyvän vastauksia. Tutkimussuunnitelma alkaa tutkimuksen tarkoituksen esittelyllä. Sen jälkeen esitellään aihepiiriin liittyvät teoriat ja aihepiiristä löydetty 3-4 tutkimuskysymystä, joihin uskotaan löytyvän vastaukset. Suunnitelma etenee sitten aineiston hankintaan ja siihen, miten aineistoa käsitellään. Tutkimussuunnitelmaan kannattaa myös sisällyttää tutkimuksen aikataulu ja suunnitelma tulosten esittämisestä. Tutkimuksen lopputulos poikkeaa usein tutkimuksen suunnitelman ideaalista, joten suunnitelma on ymmärrettävä tavoitteellisena. Tutkimuksen onnistuminen ei aina osu yksiselitteisesti tutkimussuunnitelmassa esitettyjen toteuttamisvaiheiden järjestykseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 174-175.)

Tutkimussuunnitelma usein syvenee ja laajenee suunnittelutyön edetessä. Tutkimussuunnitelma usein laaditaan opinnäytetyötä varten, jossa suunnitelma ja sen sisältämä työlista auttaa edistämään opinnäytetyön etenemistä. Työlista sisältää usein tutkimustehtävän, aineiston hankinnan ja etenemisen. Tutkimustehtävän kohdalla kuvaillaan ne tutkittavat ongelmat kysymysten muodossa, joihin aiotaan tutkimuksen avulla hakea vastauksia. Tässä on hyvä kuvailla mihin tutkimuskysymykset pohjautuvat eli mikä on tutkimuksen teoreettinen tausta ja mitkä ovat keskeiset lähteet. Aineiston hankinnassa on hyvä kuvailla, mitkä ovat ne aineistot, joita hyödynnetään tutkimuksen teossa. Aineistot voivat olla esimerkiksi jo olemassa olevia tilastoja, dokumentteja ja tai ne voivat olla haastattelu- tai havainnoinnin avulla itse hankittuja aineistoja. Jos aikoo hankkia aineiston itse, on hyvä miettiä, tarvitaanko siihen erillinen lupa ja hankkiiko aineiston kyselylomakkeen, haastattelurungon vai nauhurin avulla. Miten aineiston aikoo analysoida, on hyvä miettiä ja päättää etukäteen. Eteneminen kannattaa myös miettiä ennen tutkimuksen aloittamista. Etenemisessä on otettava huomioon myös aikataulu ja milloin aikoo esitellä tulokset ja luovuttaa työn tarkastajalle. (Hirsjärvi ym. 2009, 175-176.)

Tutkimuksen teko sisältää teoreettista pohdintaa kuin myös erilaisia käytännön järjestelyjä ja toimia. Laadittu tutkimussuunnitelma sisältää tärkeimmät perusratkaisut tutkimuksen

käytännöllisestä toteuttamisesta. Tutkimuksen tekijän eli tutkijan on mietittävä etukäteen tutkimuksen järjestelyistä ja päätettävä eri menettelytavoista. Tutkimusta toteutettaessa on päätettävä muun muassa siitä, kerätäänkö aineisto itse vai käytetäänkö jo olemassa olevia aineistoja, jos aineisto kerätään itse, on päätettävä metodi tai menetelmät, joilla aineisto kerätään. Mikä tai ketkä ovat tutkimuksen kohteena, onko järkevää tehdä pitkittäistutkimus, jonka avulla seurataan jonkin ilmiön kehittymistä vai poikittaistutkimus, joka toteutetaan tiettyyn ajankohtaan kohdistuvana. Opinnäytetöiden tutkimukset tehdään usein poikittaistutkimuksina, sillä ne ovat mahdollista toteuttaa suhteellisen lyhyessä ajassa. Tutkimusta toteutettaessa on päätettävä, miten tutkittavat valitaan ja kuinka paljon tutkittavia tarvitaan tutkimukseen. On myös suunniteltava, miten tutkittavat tavoitetaan ja miten heiltä pyydetään suostumus tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 177-178.)

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen aineisto päätettiin kerätä itse, kvantitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen. Kyseessä oli myös poikittaistutkimus, sillä pitkittäistutkimus olisi ollut aikaa vievää ja kysely päätettiin toteuttaa tietyssä ajankohtana. Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeen muodossa. Tutkimuksen kohteena olivat nuoret naiset 18-35-vuotiaat, jotka asuvat pääkaupunkiseudulla, johon luetaan Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kunnat. Tutkimuksen otos otettiin käyttäen harkinnanvaraista otantamenetelmää. Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin elo-syyskuussa vuonna 2018. Tutkimuksen tutkimusaineisto analysoitiin kyselyn teettämisen jälkeen. Analysoinnin jälkeen vuorossa oli tulosten esittely. Ennen kyselylomakkeen lähettämistä laadittiin kyselylomake ja se testattiin, jonka pohjalta tehtiin tarvittavat muutokset kyselylomakkeeseen. Samalla otettiin yhteyttä Vauras Nainen – järjestöön ja kysyttiin lupaa laittaa linkki kyselylomakkeeseen heidän Facebook-sivuilleen. Vastauksia hankittiin myös lähettämällä linkki kyselyyn sähköpostin välityksellä. Vastauksia kyselyyn saatiin 278 kappaletta ja vastaukset kerättiin kahdessa päivässä. Nopean tahdin vuoksi kyselyn linkki suljettiin toisen päivän jälkeen, josta ilmoitettiin myös Vauras Nainen- järjestön Facebook-sivuilla, että mahdollisuus vastata kyselyyn on päättynyt. Samalla kiitettiin kaikkia vastanneita heidän vastauksistaan. Tämän jälkeen vuorossa oli tulosten analysointi ja johtopäätösten teko, joita käsitellään luvuissa 5.6 ja 5.7.

5.5 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimusta tehtäessä pyritään välttämään virheitä ja niiden syntymistä. Vaikka virheitä pyritään välttämään tutkimusta tehtäessä, useimmiten tulosten pätevyys ja luotettavuus vaihtelevat. Tutkimuksen tarkoituksena on saada mahdollisimman luotettavaa ja totuudenmukaista tietoa. Näiden seikkojen vuoksi tehdyn tutkimuksen ja siitä saatujen tuloksien luotettavuutta pyritään arviomaan. Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan reliabiliteetin ja

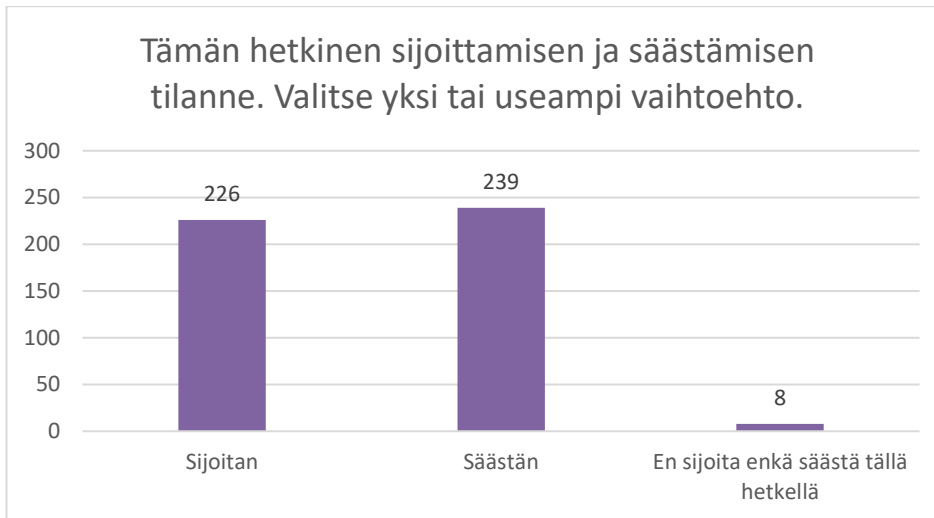
validiteetin avulla. Reliabiliteetin avulla kuvataan tutkimustulosten pysyvyyttä. Pysyvyydellä tarkoitetaan, että toistettaessa tutkimus saataisiin samat tulokset kuin ensimmäisellä kerralla. Käytetty mittari tuottaa samat tulokset eri mittauskerroilla, joten saadut tulokset eivät johdu sattumasta. Reliabiliteetti mittaa siis tutkimuksen kykyä tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tutkimuksen reliabiliteetti ei takaa tutkimuksen validiteettia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 231; Kananen 2008, 78-81.)

Validiteetti tarkoittaa pätevyyttä eli mittaako tutkimusmenetelmä sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Tutkimuksen voidaan sanoa olevan validi, jos se mittaa sitä mitä sen pitääkin mitata. Tutkimuksen validiteetti voidaan varmistaa tutkimuksessa käyttämällä oikeaa tutkimusmenetelmää, oikeaa mittaria ja mittaamalla oikeita asioita. Validiteetin hyvyyden arviointi on reliabiliteetin arviointia vaikeampaa. Validiteetti voidaan jakaa karkeasti ulkoiseen validiteettiin ja sisältövaliditeettiin. Ulkoinen validiteetti liittyy tutkimustulosten yleistettävyyteen eli tutkimuksen otoksen vastatessa perusjoukkoa on tutkimuksen yleistettävyys kunnossa. Sisältövaliditeetti tarkoittaa saatujen tuloksien olevan seurausta käytetyistä muuttujista. Tavoitteena on näin, että mittari mittaa juuri oikeaa asiaa. Jotta tutkimuksen validiteetin voidaan sanoa olevan kunnossa, on reliabiliteetin oltava kunnossa. Mitä alhaisempi reliabiliteetti tutkimuksella on, sitä alhaisempi on sen validiteetti. (Kananen 2008, 81-83.)

5.6 Tulokset

Tässä luvussa käydään opinnäytetyöhön liittyen tehdyn kyselytutkimuksen tuloksia. Kyselyyn vastasi 278 naista 18-35-vuotiaita, jotka asuivat pääkaupunkiseudulla. Kyselytutkimus oli rajattu maantieteellisesti koskemaan pääkaupunkiseudulla eli Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa asuvia nuoria naisia. Kyselyn vastaukset kerättiin sähköpostikyselynä ja linkin kautta, joka oli saatu laittaa Vauras Nainen nimisen järjestön Facebook sivulle.

Kyselylomakkeen ensimmäisessä kysymyksessä vastaajilta kysyttiin heidän sijoittamisensa / säästämisen tilannetta tällä hetkellä (Kuvio 2.). Kysymykseen sai valita useamman vastausvaihtoehdon. Monet vastaajista vastasivat sijoittavansa ja / tai säästävänsä. Säästäminen oli hieman sijoittamista suositumpi vastausvaihtoehto. Vain kahdeksan vastaajista vastasi, ettei sijoita tai säästä tällä hetkellä ollenkaan.

Kuvio 2. Tämän hetkinen sijoittamisen ja säästämisen tilanne

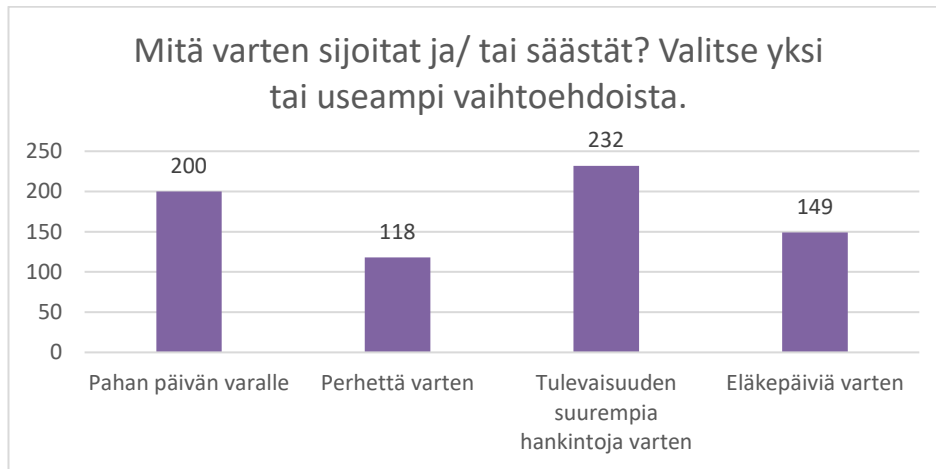
Toinen kysymys käsitteli syitä, miksi ei sijoita / säästä (Kuvio 3). Kysymykseen vastasi 32 kyselyyn vastanneista, joista 20 vastasi syyksi miksi ei sijoita / säästä tällä hetkellä oli rahan puute. Toinen syy oli se, ettei tiennyt miten aloittaisi sijoittamisen/säästämisen, tämän syyn olivat valinnut kymmenen kysymykseen vastanneista. Vain kaksi vastaajista ilmoitti, etteivät pidä sijoittamista / säästämistä tarpeellisena. Kysymys oli tarkoitettu heille, jotka olivat vastanneet ensimmäisessä kysymyksessä, että eivät sijoita eivätkä säästä tällä hetkellä. Tähän kysymykseen olivat kuitenkin vastanneet vastaajista myös he, jotka olivat vastanneet ensimmäisessä kysymyksessä säästävänsä ja / tai sijoittavansa. Tämän vuoksi vastaukset kysymyksessä kaksi heikentävät kysymyksen tuloksien luotettavuutta.

Kuvio 3. Syy siihen, miksi et sijoita ja / tai säästä

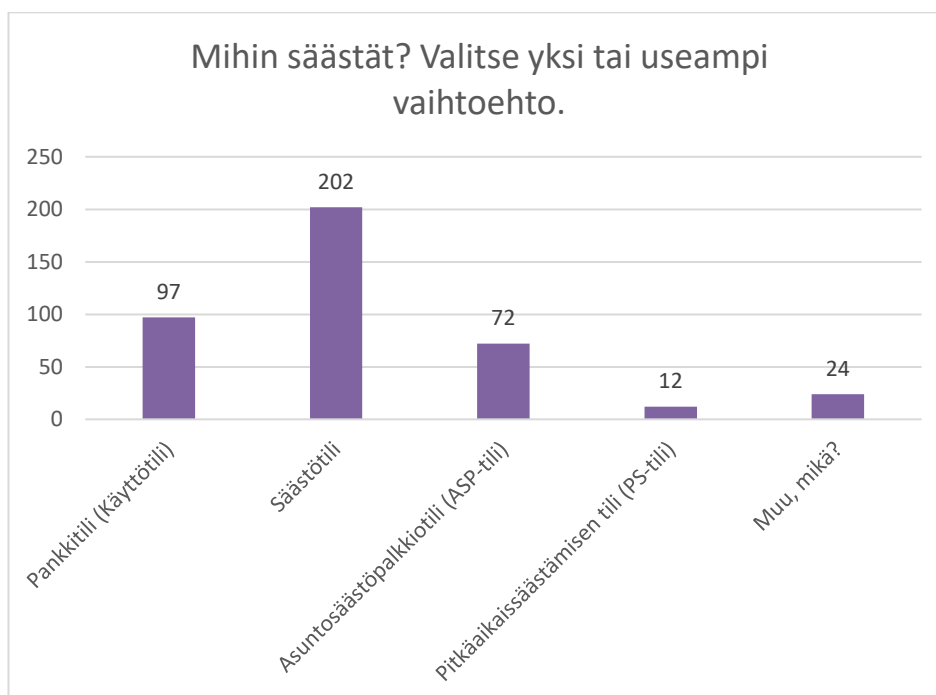
Kyselylomakkeen kolmannessa kysymyksessä vastaajilta kysyttiin mitä varten he ovat aloittaneet sijoittamisen ja / tai säästämisen, kysymyksessä sai valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon (Kuvio 4.). Suurin syy mitä varten monet vastaajista sijoittavat ja / tai säästävät oli tulevaisuuden suurempia hankintoja varten. Toinen syy oli pahan päivän

varalle. Eläkepäiviä ja perhettä varten vastaajat vastasivat sijoittavansa ja / tai säästävnsä, mutta vähemmän kuin tulevaisuuden suurempia hankintoja varten tai pahan päivän varalle.

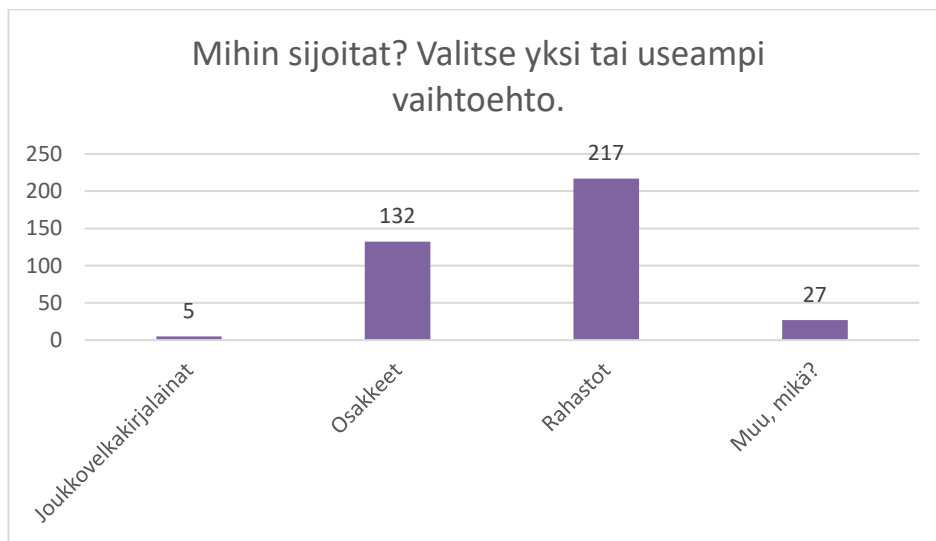
Kuvio 4. Mitä varten sijoitat ja / tai säästät

Neljännessä kysymyksessä kysyttiin mihin vastaajat säästävät (Kuvio 5.). Vastajista monet vastasivat käyttävänsä säästämiseen säästötiliä. Käyttötili nousi toiseksi tavaksi säästää. ASP-tilille säästivät myös aika monet vastaajista. Pitkäaikaissäästämisen tili ei ollut suosittu tapa säästää vastaajien keskuudessa. Muu, mikä vaihtoehtoiksi säästää, nousivat eläkevakuutus, arvo-osuustili ja erilaiset rahastot.

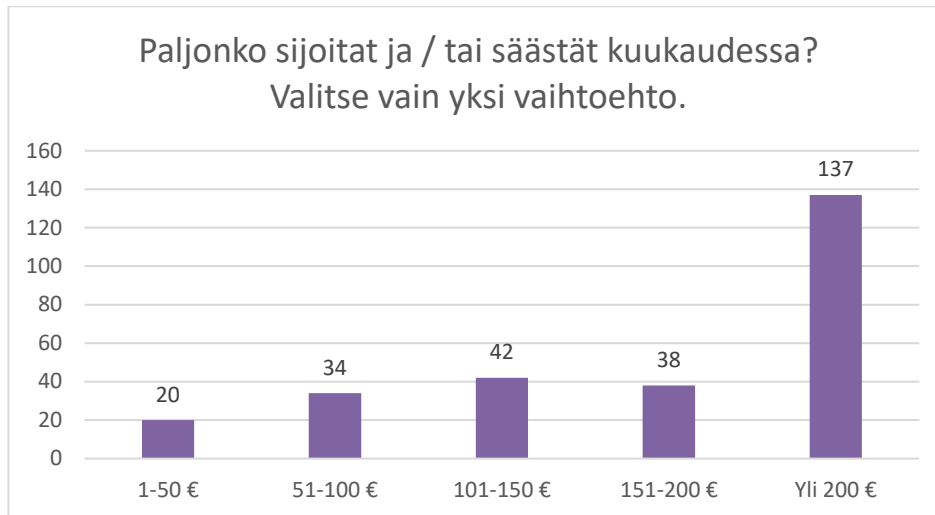
Kuvio 5. Mihin säästät

Kyselylomakkeen viidennessä kysymyksessä vastaajilta kysyttiin, mihin he sijoittavat (Kuvio 6.). Vastaajien suosituin sijoitusmuoto oli sijoittaa rahastoihin. Toiseksi suosituin tapa sijoittaa olivat osakkeet. Joukkovelkakirjalainat eivät olleet vastaajien keskuudessa suosittu tapa sijoittaa. Joukkovelkakirjalainoihin vastasi sijoittavansa vain viisi vastaajista. Muu, mikä vaihtoehdosta nousivat kiinteistöt ja asunnot joihin vastaajat myös sijoittavat. Myös metsä, vertaislaina, kryptovaluutta ja bitcoin olivat vastaajien vastauksia, mihin he sijoittavat muu, mikä - kohdassa.

Kuvio 6. Mihin sijoitat

Kuudes kysymys käsitteli, kuinka paljon vastaajat sijoittavat/ säästävät kuukaudessa (Kuvio 7.). Vastaajista yli puolet vastasivat laittavansa yli 200 euroa sijoittamiseen / säästämiseen. Muut summat olivat saaneet aika tasaisesti vastauksia. Toiseksi suosituimmat summat olivat 101-150, 151-200 ja 51- 100 euroa. Vastaajista 20 vastasivat sijoittavansa / säästävänsä kuukaudessa 1-50 euroa.

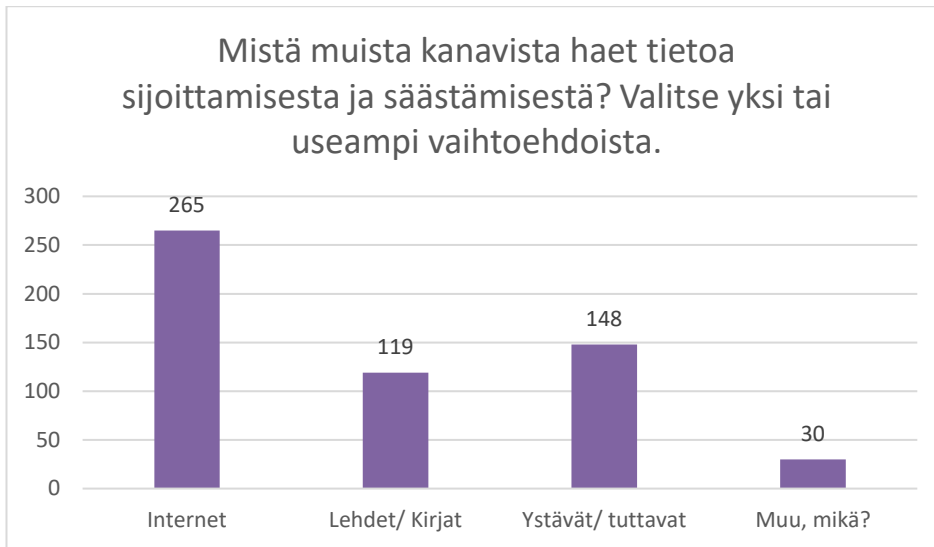
Kuvio 7. Paljonko sijoitat ja / tai säästät kuukaudessa

Kysymyksessä seitsemän kysyttiin vastaajilta paljonko he ovat saaneet omalta pankiltaan tietoa sijoittamisesta ja säästämisestä (Kuvio 8.). Yli puolet vastaajista vastasivat saaneensa vähän tietoa omalta pankiltaan sijoittamisesta ja säästämisestä. Vastausvaihtoehdot en lainkaan ja riittävästi saivat saman verran vastauksia. Tutkimukseen vastanneet kokivat saaneensa vähän tietoa sijoittamisesta ja säästämisestä omalta pankiltaan.

Kuvio 8. Tiedon saanti omalta pankilta sijoittamisen ja säästämisen eri muodoista

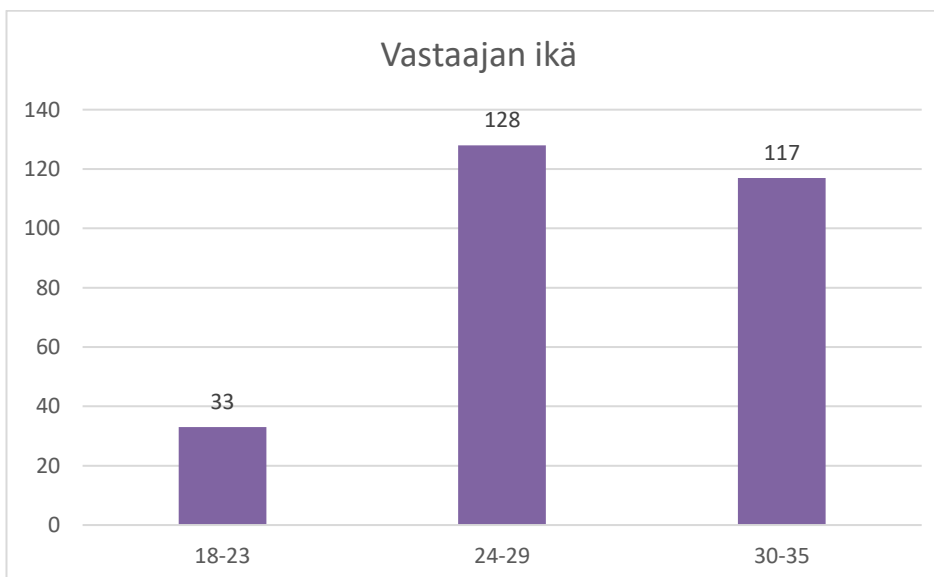
Kysymys kahdeksan käsitteli tiedonhakemista eri kanavista sijoittamisesta ja säästämisestä (Kuvio 9.). Internet oli suosituin tapa vastaajien keskuudessa hakea tietoa sijoittamisesta ja säästämisestä. Ystävät ja tuttavat olivat toiseksi suosituin tapa hankkia tietoa. Kirjat ja lehdet olivat kolmas tapa hankkia tietoa sijoittamisesta ja säästämisestä. Muu, mikä kohdasta nousivat Facebook ryhmät, blogit ja podcastit, joista vastaajat hakivat tietoa.

Kuvio 9 Mistä kanavista haet tietoa sijoittamisesta ja säästämisestä

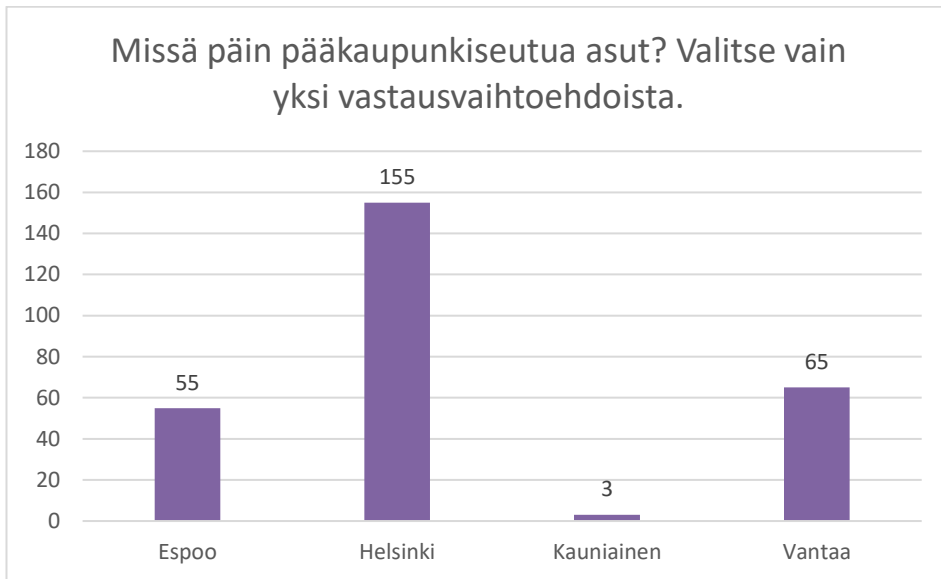
Kyselylomakkeen kysymyksessä yhdeksän vastaajilta kysyttiin, miten he kokevat sijoittamisen asteikolla 1-7, jossa 1 = erittäin helpoksi ja 7 = erittäin vaikeaksi. Vastaajat eivät kokeneet sijoittamista erittäin helpoksi tai erittäin vaikeaksi, vaan siltä väliltä. Eniten vastauksia keräsi vaihtoehdot 5 ja 3. Keskiarvoksi tuli 3,9.

Kysymykset 10-12 olivat taustakysymyksiä, joissa kysyttiin vastaajien ikää, asuinpaikkaa ja ovatko he opiskelijoita, työssäkäyviä, yrittäjiä ja niin edelleen. Kysymyksessä kymmenen kysyttiin vastaajien ikää (Kuvio 10.). 128 vastaajaa vastasi olevansa 24-29- vuotiaita. Vastaajista 117 olivat 30-35-vuotiaita. 18-23-vuotiaita kyselyyn vastasi 33.

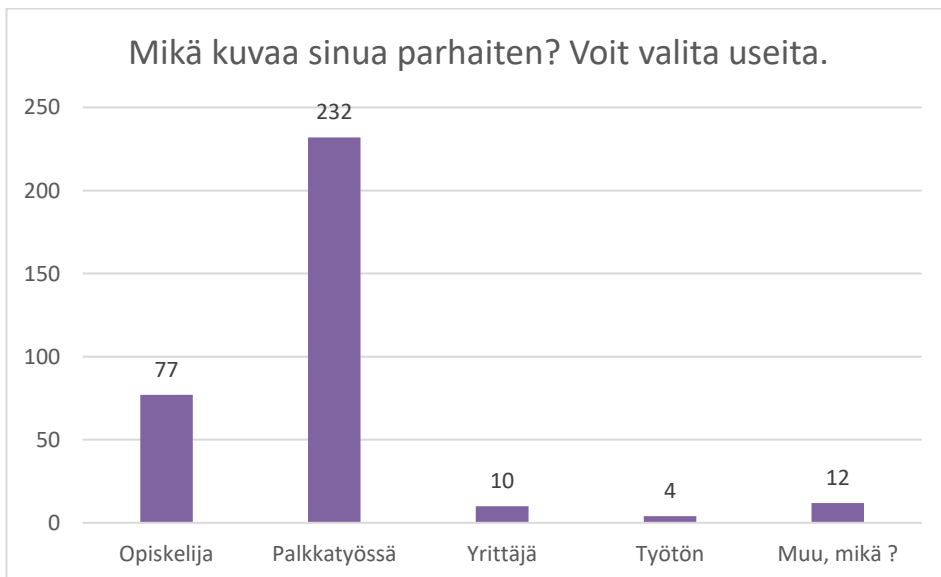
Kuvio 10. Vastaajien ikä

Kysymyksessä 11 kysyttiin missä päin pääkaupunkiseutua he asuvat (Kuvio 11.). Vastajista yli puolet ilmoittivat asuvansa Helsingissä. Vantaalla vastaajista 65 ilmoitti asuvansa ja Espoossa 55. Kauniiaisissa ilmoitti asuvansa kolme kyselyyn vastanneista.

Kuvio 11. Missä päin pääkaupunkiseutua asut?

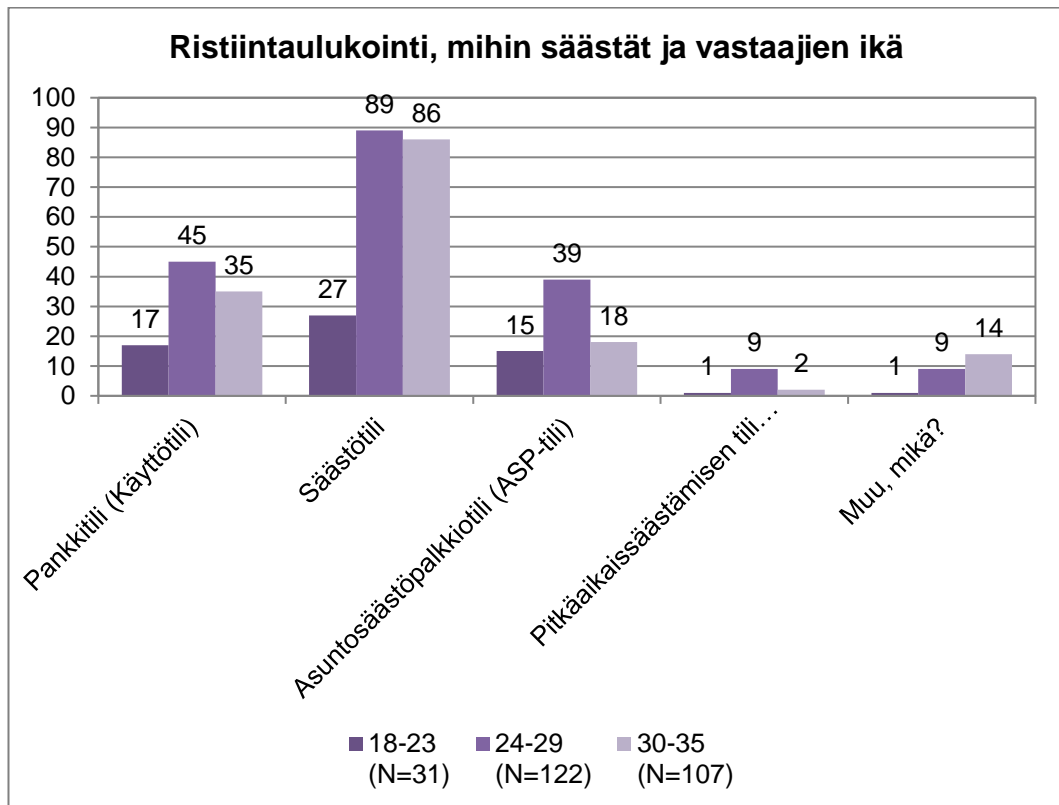
Kysymys 12 käsitteli, mikä kuvaa parhaiten vastaajaa (Kuvio 12.). Vastajista monet vastasivat käyvänsä palkkatyössä. Toiseksi suurin ryhmä oli opiskelija, sen jälkeen yrittäjä ja työtön. Muu, mikä vastausehdoiksi nousi äitiysloma ja vanhempainvapaa.

Kuvio 12. Mikä kuvaa sinua parhaiten?

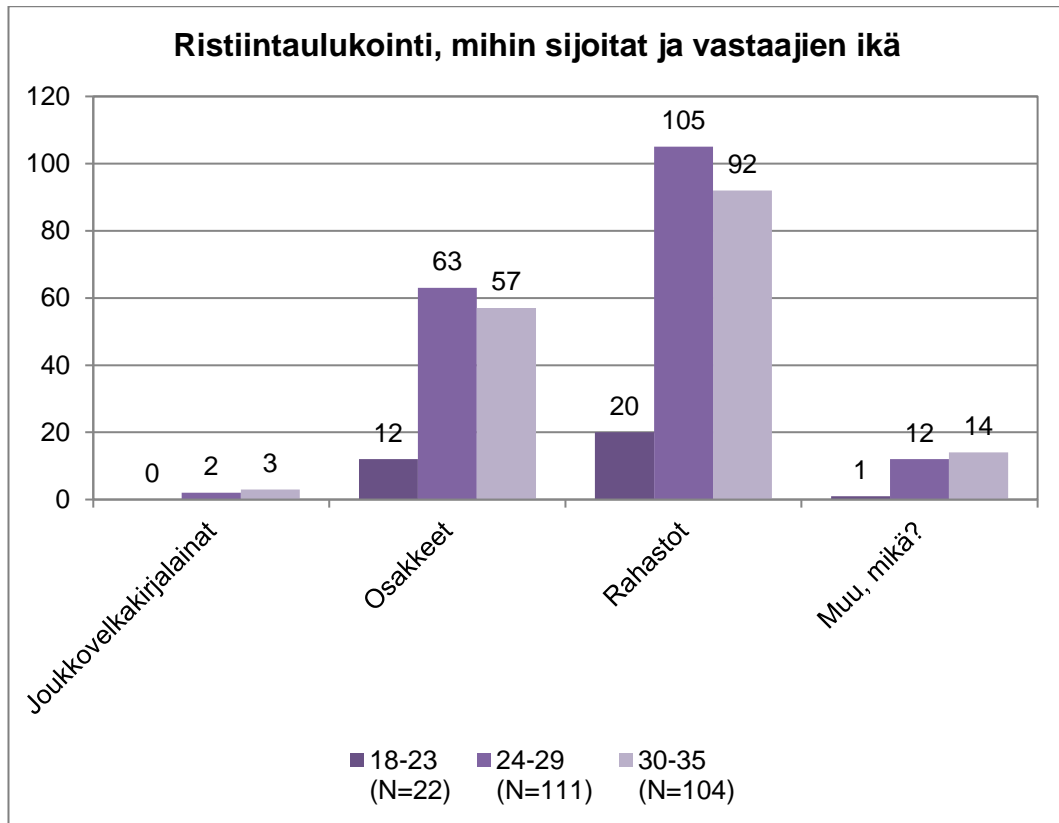
Tuloksia analysoitaessa, selvitettiin ristiintaulukoimalla, vaikuttiko vastaajien ikä säästämissuodon valintaan. Kuviossa 13 on ristiintaulukoitu kysymykset 10 ja 4. 18-23-vuotiaat

vastaajat näyttävät säästävänsä säästötilille ja sen jälkeen pankkitilille eniten. ASP-tili oli 18-23- vuotiaiden kolmas tapa säästää. Säästötili säästämismuotona oli kaikkien ikäryhmien keskuudessa suosittu säästämismuoto. Sen jälkeen tuli pankkitili ja ASP-tili. Vastauksia analysoitaessa kävi myös ilmi, että 18-23-vuotiaat ovat aloittaneet PS-säästämisen. 24-29-vuotiaat säästävät muita ikäryhmiä eniten PS-tilille. Muu, mikä oli 24-29 ja 30-35-vuotiaiden keskuudessa myös suosittumpi kuin 18-23-vuotiaiden keskuudessa.

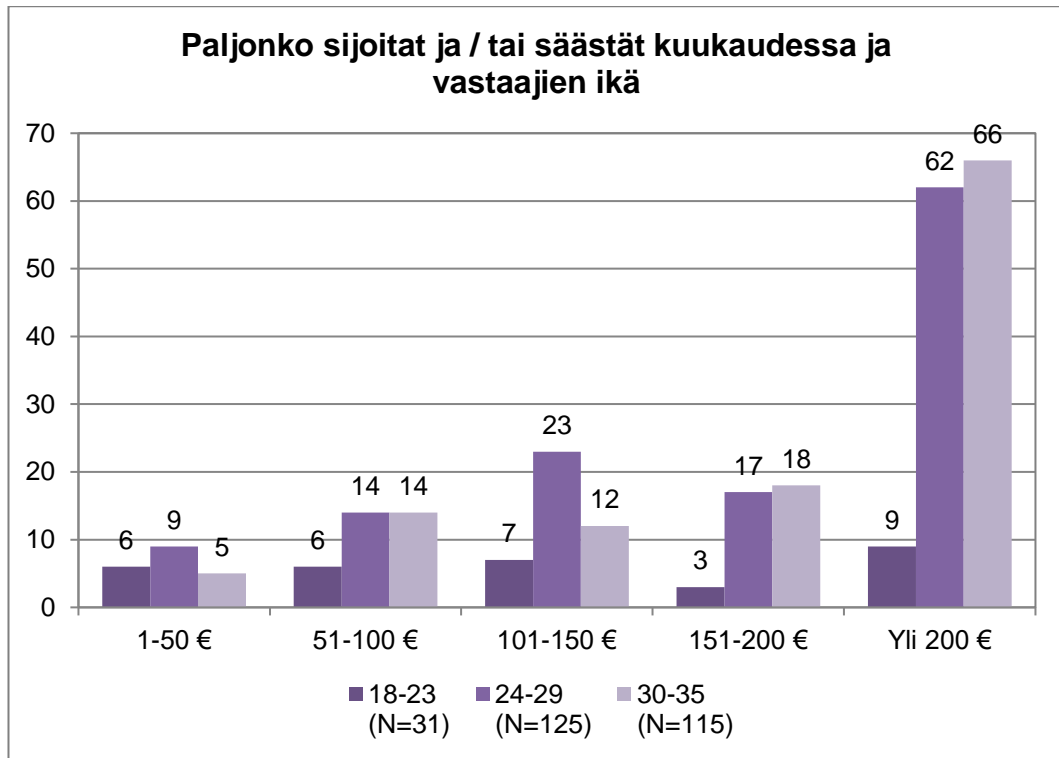
Kuvio 13. Ristiintaulukointi, mihin säästät ja vastaajien ikä

Toinen ristiintaulukointi käsitteli mihin vastaajat sijoittavat ja vastaajien ikää. Kuviossa 14 nähdään, että kaikissa ikäryhmissä suositaan rahastoihin sijoittamista eniten. Toiseksi eniten suositaan osakkeisiin sijoittamista. Kuviosta huomataan myös, etteivät 18-23- vuotiaat vastaajat sijoita lainkaan joukkovelkakirjoihin.

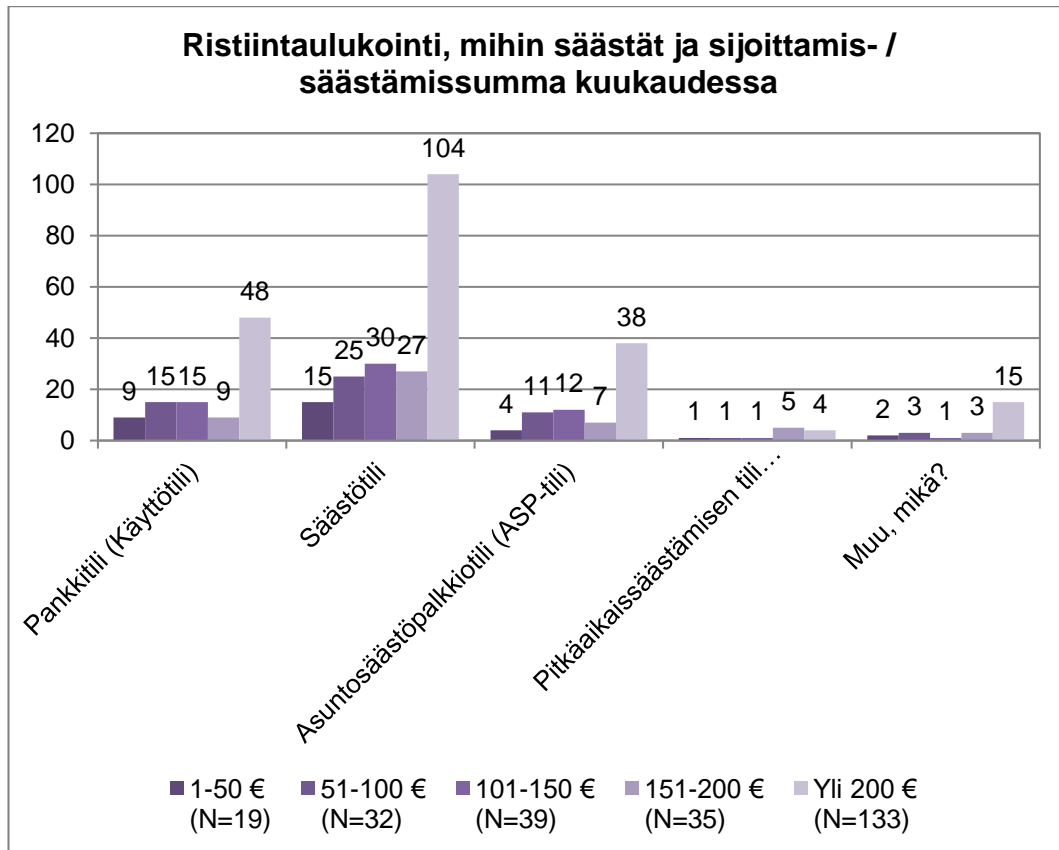
Kuvio 14. Ristiintaulukointi, mihin sijoitat ja vastaajien ikä

Kolmas ristiintaulukointi tehtiin kysymyksien 10 ja 6 välillä. Kuviossa 15 nähdään paljonko vastaajat sijoittavat / säästävät kuukaudessa ja vastaajien ikä. Kuvioista huomataan, että 18-23- vuotiaat sijoittavat/ säästävät kuukaudessa aika tasaisesti jokaisessa summa ryhmässä. 24-29 ja 30-35 vuotiaista vastaajista suurin osa laittaa kuukaudessa yli 200 euroa sijoituksiinsa / säästöön.

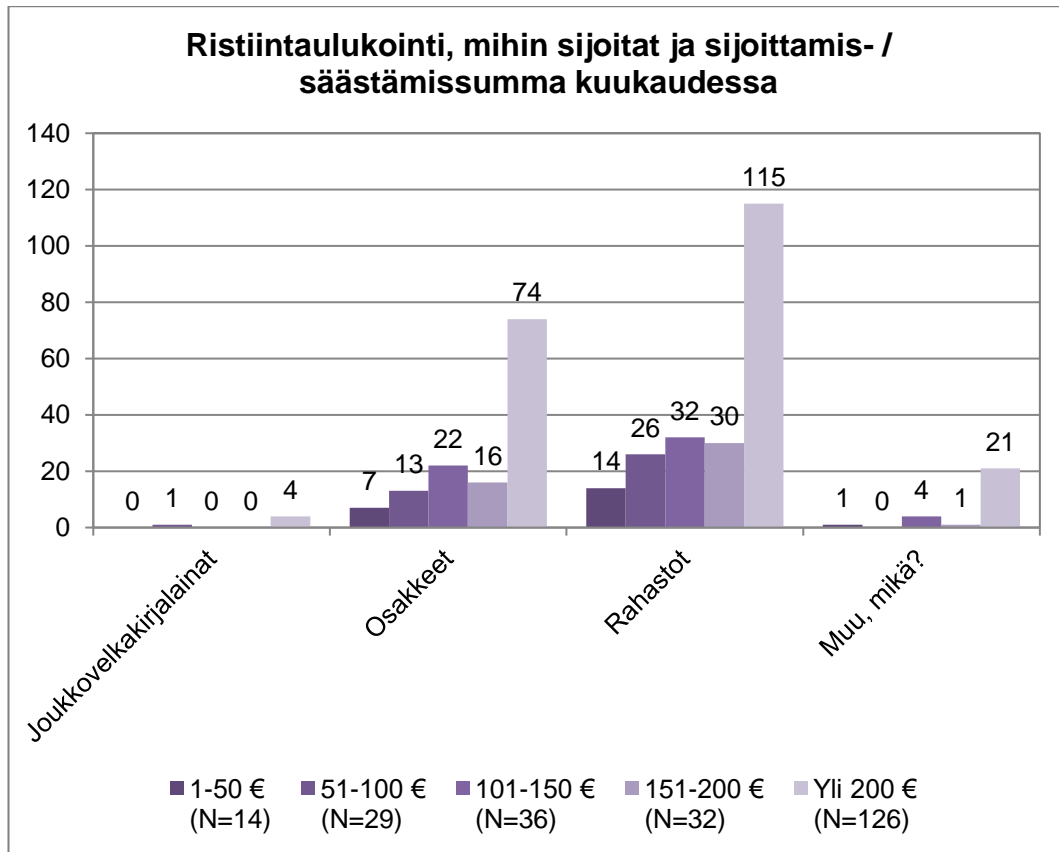
Kuvio 15. Ristiintaulukointi, paljonko sijoitat/ säästät kuukaudessa ja vastaajien ikä

Neljännessä ristiintaulukoinnissa ristiintaulukointiin kysymykset 4 ja 6, joissa käsiteltiin mi-
hin säästää ja sijoittamis- / säästämissummaa kuukaudessa. Kuvioista 16 selviää, että
vastaajista säästää pankkitilille kuukaudessa eniten yli 200 euroa kuukaudessa. Muissa-
kin säästämismuodoissa tuo yli 200 euroa kuukaudessa on suosituin summa säästää kuu-
kaudessa. Toiseksi merkittävin säästämissumma on 101-150 euroa, varsinkin pankkitilin
ja säästötilinkohdalla.

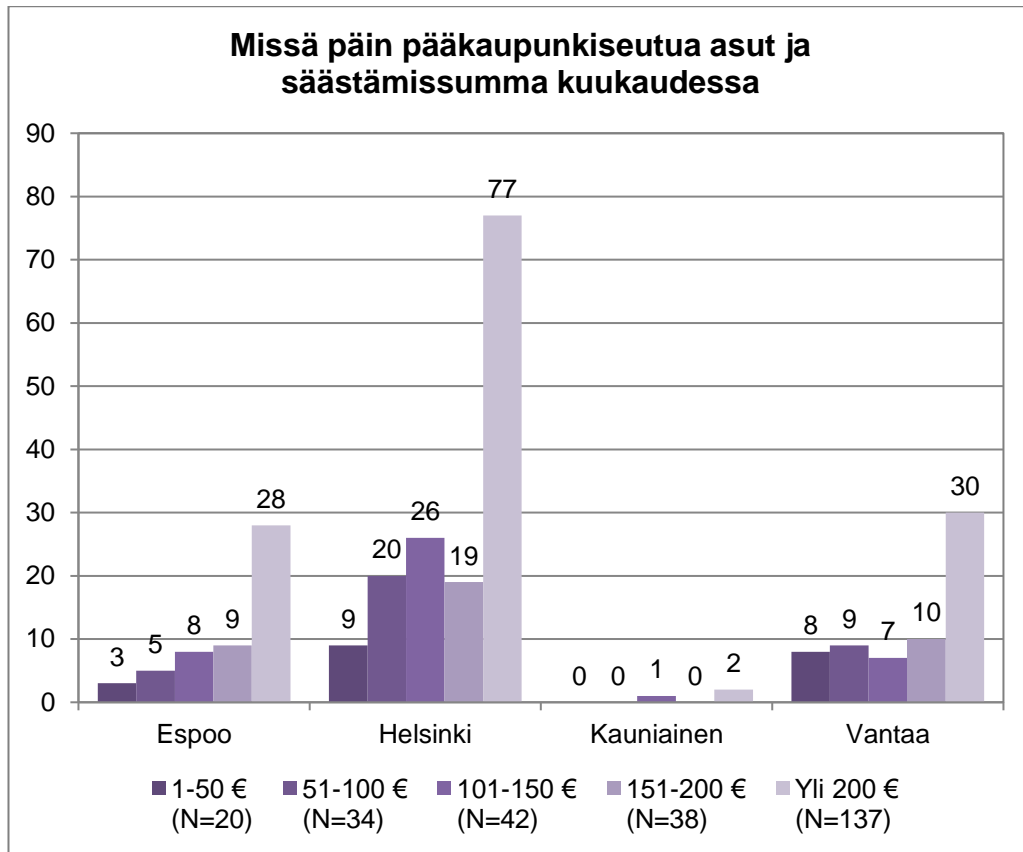
Kuvio 16. Ristiintaulukointi, mihin säästät ja sijoittamis- / säästämissumma kuukaudessa

Viidennessä ristiintaulukoinnissa ristiintaulukointiin kysymykset 5 ja 6. Kuviosta 17 nähdään että joukkovelkakirjalainat eivät olleet vastaajien keskuudessa suosittu sijoituskohte, mutta vastaajat, jotka sijoittivat niihin kuukaudessa 51-100 euroa. Yli 200 euroa sijoitussummana oli suosittu vastaajien keskuudessa. Rahastoissa ja osakkeissa tämä summa nousee korkeimmalle. Osakkeissa toiseksi suurin sijoitussumma kuukaudessa oli 101-150 e, muut sijoitussummat olivat aika lailla saaneet saman verran vastauksia. Rahastoissa myös tuo 101-150 nousi hieman muita korkeammalle, mutta oli muuten aika tasaista kaikissa sijoitussummissa, paljonko sijoitettiin rahastoihin. Muu, mikä kohdassa myös yli 200 euroa nousi muita sijoitussummia korkeammalle.

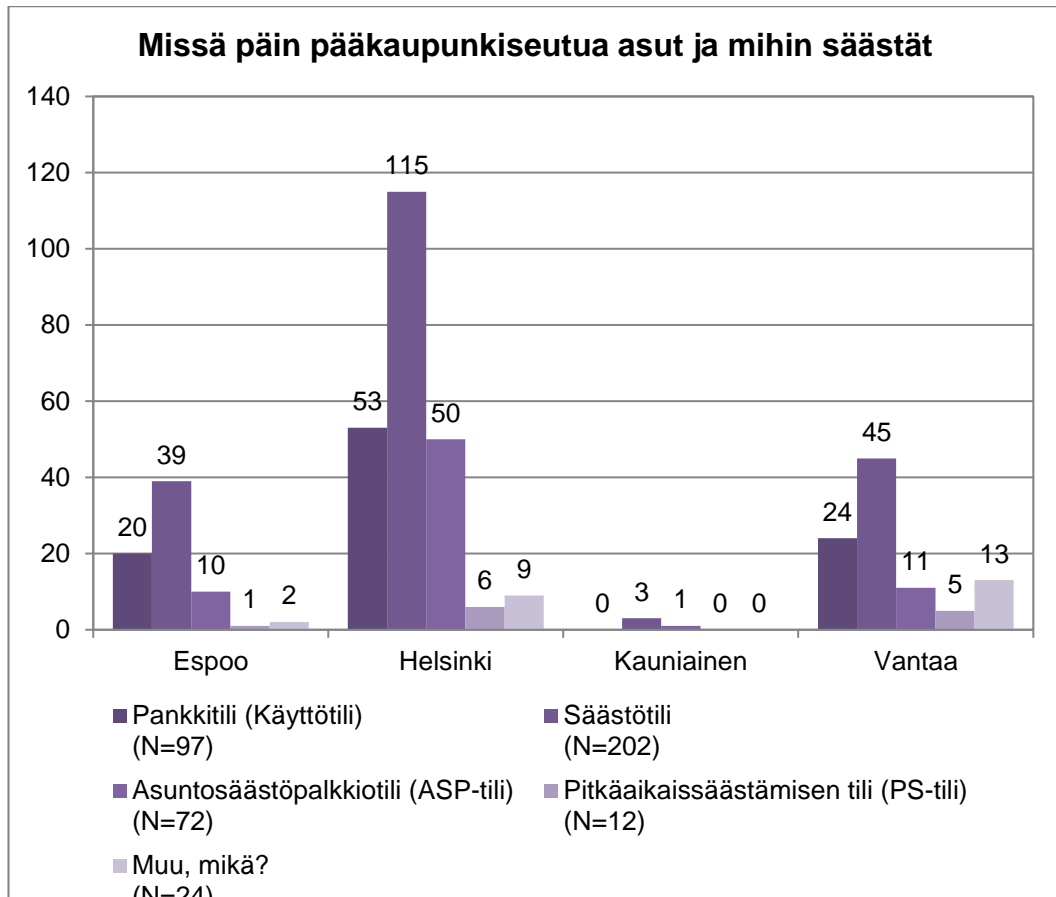
Kuvio 17. Ristiintaulukointi, mihin sijoitat ja sijoittamis- / säästämissumma kuukaudessa

Tässä on ristiintaulukoitu vastaajien asuinpaikka pääkaupunkiseudulla ja sijoittamis- / säästämissumma kuukaudessa vastaukset (Kuvio 18.). Kaikilla asuinpaikka kunnilla suosituin säästämis- /sijoittamissumma oli yli 200 euroa. Kauniaisissa asuvat sijoittavat/säästävät joko 101-150 tai yli 200 euroa kuukaudessa. Espoossa toiseksi suosituin summa oli 151-200 euroa. Muut summat saivat melkein saman verran vastauksia. Helsingissä toiseksi suosituin summa oli 101-150 euroa. Vantaalla toiseksi suosituin summa oli 151-200 euroa, muut summat olivat saaneet aika tasaisesti vastauksia.

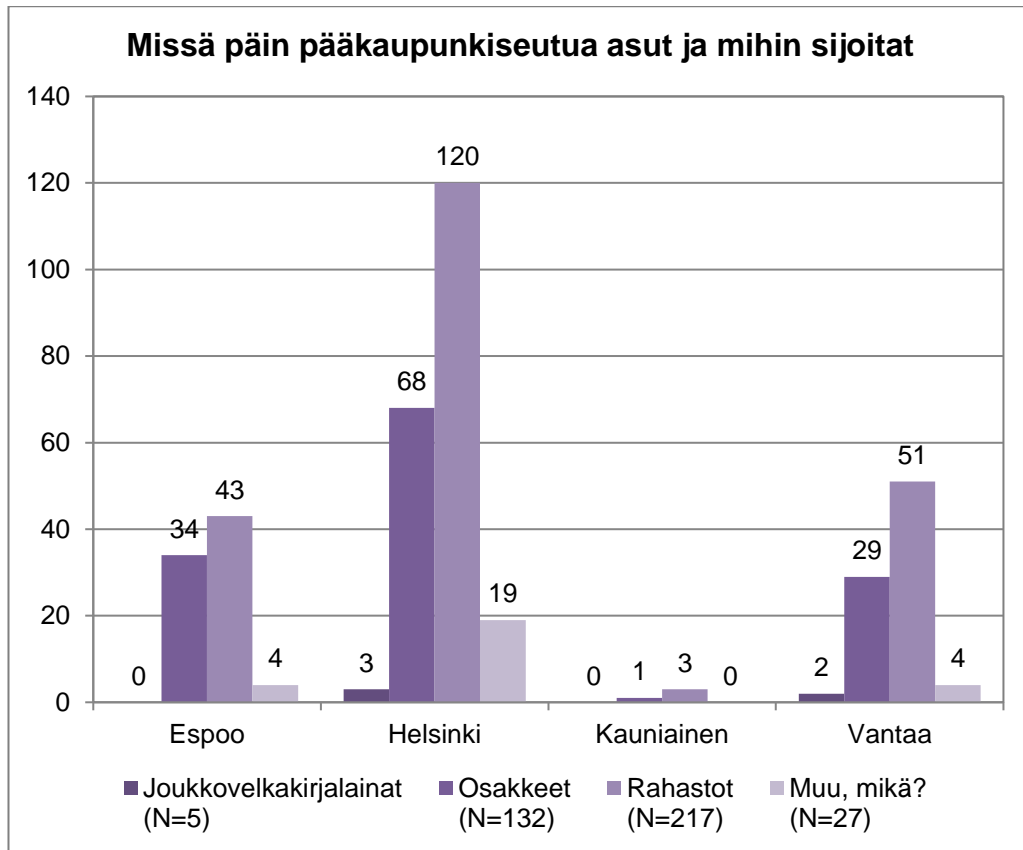
Kuvio 18. Ristiintaulukointi, missä päin pääkaupunkiseutua asut ja säästämissumma

Ristiintaulukoitu vastaajien asuinpaikka ja mihin he säästävät (Kuvio 19). Säästötili oli kaikilla asuinpaikkakunnilla suosituin tapa säästää. Kauniaisissa asuvilla toinen tapa säästää oli ASP-tili, mikä poikkeaa muista paikkakunnista, joissa toiseksi suosituin tapa säästää oli pankkitili. Pitkäaikaissäästämisen tili oli kaikilla paikkakunnilla vähiten käytetty säästämismuoto.

Kuvio 19. Ristiintaulukointi, missä päin pääkaupunkiseutua asut ja mihin säästät

Kuviossa 20 on ristiintaulukoitu vastaajien asuinpaikka ja mihin he sijoittavat. Jokaisella paikkakunnalla rahastot olivat suosituin tapa sijoittaa varojaan. Toiseksi suosituin tapa sijoittaa oli osakkeet. Espoossa ja Kauniiaisissa asuvista vastaajista ei kukaan sijoittanut joukkovelkakirjalainoihin, toisin kuin Helsingissä ja Vantaalla asuvat vastaajat sijoittivat.

Kuvio 20. Ristiintaulukointi, missä päin pääkaupunkiseutua asut ja mihin sijoitat

5.7 Johtopäätökset

Tutkimus vastasi ennalta asetettuihin tutkimusongelmiin ja tutkimuksen tavoitteisiin. Tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli saada käsitys nuorten naisten sijoitus- ja säästämiskäyttäytymisestä. Tähän saatiin tutkimuksen avulla vastaus. Myös mihin ja miksi nuoret naiset sijoittavat ja / tai säästävät saatiin selvitettyä tutkimuksen avulla. Sijoittaminen ja säästäminen näyttää olevan ajankohtainen asia pääkaupunkiseudulla asuvien naisten elämässä ja näyttää kiinnostavan heitä. Tutkimukseen vastanneiden nuorten naisten vastauksista voidaan sanoa, että nuoret naiset kokevat säästämisen ja sijoittamisen tarpeellisena.

Suurin syy miksi ei sijoita tai säästä olivat rahan puute ja ettei tiedä miten aloittaa sijoittaminen ja säästäminen. Se ettei tiedä miten aloittaa sijoitus -/ säästämistoiminta voi johtua, ettei nainen tiedä mistä etsiä tietoa ja luotettavaa tietoa. Tietoa haettiin enemmän internetistä ja ystäviltä, kuin omasta pankista. Naisten usein sanotaan sijoittavan / säästävän perhettään varten, on mahdollista, ettei tällainen ajattelu aina päde, sillä tutkimuksen vastausten perusteella nuoret naiset sijoittavat / säästävät suurimmaksi osaksi tulevaisuuden suurempia hankintoja varten, sen jälkeen pahan päivän varalle, eläkepäiviä ja perhettä varten. Kuukaudessa nuoret naiset laittavat sijoittamiseen ja / tai säästämiseen tutkimuksen tulosten mukaan yli 200 euroa. Tämä vastasi tutkimuksen yhteen alaongelmaan,

jonka avulla pyrittiin selvittämään paljonko nuoret naiset sijoittavat / säästävät kuukaudessa.

Naiset pyrkivät sijoituksissaan ja / tai säästämisessään välttämään suuria riskejä, he valitsivat pankkitilit ja erilaiset rahastot mieluisimmiksi tavoiksi säästää ja sijoittaa. Osakkeet olivat kuitenkin toiseksi suosituin tapa sijoittaa, mikä kertoo myös nuorten naisten kiinnostuksesta osakkeita ja niihin sijoittamista kohtaan. Ja ettei osakesijoittaminen ole niin uusi ja tuntematon asia pääkaupunkiseudulla asuville nuorille naisille. Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan sanoa, että pääkaupunkiseudun nuoret naiset valitsevat matalan riskin sisältävän sijoittamis- ja /tai säästämismuodon. Naiset kokivat sijoittamisen ei liian vaikeana, eikä liian helppona, vaan siltä väliltä. Keskiarvoksi tälle tuli 3,9. Tästä saatiin vastaus tutkimuksen yhteen alaongelmaan, jonka avulla pyrittiin selvittämään miten nuoret naiset kokevat sijoittamisen.

Pääkaupunkiseudun nuoret naiset siis säästävät säästötilille ja suosivat sijoittamisessa rahastoja ja vasta sen jälkeen osakkeita. Eri ikäryhmissä nämä nousivat myös suosituimmiksi tavoiksi säästää ja sijoittaa. 18-23- vuotiaista muutamat olivat aloittaneet pitkäaikais-säästämisen, mikä oli tutkimuksen laatijalle yllättävä ja uusi tieto. Muita sijoittamismuotoja olivat sijoitusasunto ja metsä. Osa tutkimukseen vastanneista vastasi sijoittavansa myös kybervaluuttaan ja bitcoineihin, tämä oli yllättävä ja mielenkiintoinen tieto tutkimuksen tuloksia analysoitaessa. Näiden tuloksien avulla saatiin vastaus päätutkimusongelmaan, jonka avulla selvitettiin mihin nuoret naiset sijoittavat ja / tai säästävät.

Se missä päin pääkaupunkiseutua kyselyyn vastanneista asuivat ei näyttänyt olevan suurempaa vaikutusta siihen, mihin nuoret naiset sijoittavat ja / tai säästävät. Suosituimmat säästämis- ja sijoittamismuodot nousivat esille, asuinpaikasta riippumatta. Asuinpaikalla ei myöskään ollut suurta vaikutusta säästämis- / sijoittamissummaan kuukaudessa.

6 Pohdinta

Opinnäytetyön tutkimuksesta kävi ilmi, että pääkaupunkiseudulla asuvat nuoret naiset sijoittavat ja / tai säästävät. Suurimmaksi syyksi miksi ei sijoita ja / tai säästä ilmoitettiin rahan puute ja ettei tiedä miten aloittaisi sijoittamisen tai säästämisen. Suosituimmat tavat säästää olivat säästötilit ja sijoittamisessa rahastot. Osakkeisiin sijoitettiin toiseksi eniten sijoitusmuodoista, mikä kertoo nuorten naisten olevan kiinnostuneita myös osakesijoittamisesta. 18-23-vuotiaista vastaajista muutamat olivat aloittaneet PS-säästämisen. Tämä tieto yllätti tutkimustuloksia analysoitaessa. Näyttäisi siltä, että jotkut nuoret naiset ovat hyvinkin kiinnostuneita säästämään jo omia eläkepäiviään varten ja haluavat aloittaa sen ajoissa. Nuoret naiset suosivat sijoittamisessaan ja säästämisesään matalan riskin omaavia sijoitus- ja säästämismuotoja.

Asuinpaikalla tai vastaajien iällä ei näyttänyt olevan vaikutusta suosituimpiin säästämisen tai sijoittamisen muotoihin. Suosituin summa, joka laitettiin sijoittamiseen ja säästämiseen kuukaudessa oli kaikissa ikä ryhmissä yli 200 euroa. Tietoa sijoittamisesta ja säästämisestä pääkaupunkiseudulla asuvat nuoret naiset hakevat enimmäkseen internetistä muun muassa blogeista, erilaisilta Facebook-sivuilta ja ystäviltä. Kyselyyn vastanneet eivät kokeneet saaneensa tarpeeksi tietoa omalta pankiltään sijoittamisesta ja säästämisestä. Sijoittamista ei koettu liian vaikeaksi tai erittäin helpoksi, vaan siltä väliltä. Kyselyyn vastasi eniten 24-29- vuotiaat nuoret naiset. Yli puolet vastaajista ilmoittivat asuvansa Helsingissä.

Kuten Finanssialan tutkimus osoitti, naiset valitsevat useimmiten tavaksi säästää säästötilin tai käyttötilin. Sijoittamisenmuodoista naiset suosivat rahastoja ja vasta niiden jälkeen osakkeita. (Finanssiala 2017.) Opinnäytetyön tutkimuksen tulokset vahvistavat käsitystä siitä, että naiset, jopa nuoret naiset ovat kiinnostuneita omasta taloudestaan, mutta ovat sijoituksissaan riskiätietoisia ja ehkä riskiä karttaviakin, jonka vuoksi valitsevat matalan riskin sisältävän sijoitusmuodon. Tutkimuksen tulokset vahvistavat käsitystä siitä, että naiset ovat kiinnostuneita osakkeista ja niihin sijoittamisesta.

Tutkimuksen toteutuksen myötä heräsi uusia asioita, joita olisi voinut käyttää hyödyksi tässä tutkimuksessa. Kyselyn toisen kysymyksen, jossa kysyttiin syitä, miksi ei sijoita tai säästä, olisi voitu muotoilla toisin, sillä kyselyyn vastanneet ymmärsivät sen eri tavalla kuin kyselyn laatija. Näin olisi saatu luotettavammat tulokset tästä kysymyksestä. Kyselyyn olisi voinut lisätä myös kysymyksen vastaajien tuloista kuukaudessa, näin olisi voitu verrata sijoitus- /säästämissummaa kuukaudessa vastaajan tuloihin kuukaudessa. Tutki-

muksen tuloksia analysoitaessa heräsi ajatus siitä, olisiko sijoitus-/ säästämissummat kuu-
kaudessa voineet olleet hieman suuremmat. Tutkimuksen maantieteellinen raja-
aus oli tehty koskemaan pääkaupunkiseutua ja sen kuntia, johon kuuluu Helsinki, Espoo, Vantaa ja
Kauniainen ja siellä asuvia 18-35- vuotiaita naisia, maantieteelliseen rajaukseen olisi voi-
nut lisätä Helsingin seudun ja sen kunnat Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi,
Nurmijärvi, Sipoo, Tuusula, Vihti, Mäntäsälä ja Pornainen mukaan, josta olisi voitu saada
selville enemmän, vaikuttaako asumispaikka esimerkiksi sijoitus-/ säästämissummaan.
Osana opinnäytetyötä olisi voinut toteuttaa myös kvalitatiivisen tutkimuksen esimerkiksi
syvähaastattelun muodossa, jonka avulla olisi voitu perehtyä syvemmin siihen minkä
vuoksi nuoret naiset ovat valinneet ne sijoitusmuodot, joihin sijoittavat. Syvä haastattelun
avulla olisi saatu myös syvällisempi käsitys siitä, mitä naiset ajattelevat sijoittamisesta ja
miksi, joku ei halua aloittaa sijoittamista eikä säästämistä.

Jotta kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus olisi luotettava, on siihen saatava vastauksia
vähintään 60 vastausta. Osana opinnäytettä tehtyyn kyselytutkimukseen vastasi 278
nuorta naista, jotka asuvat pääkaupunkiseudulla. Tutkimuksen voidaan sanoa olevan va-
lidi eli tutkimus tutki sitä mitä pitikin eli pääkaupunkiseudulla asuvien nuorten naisten sijoit-
tamista ja säästämistä. Ja tutkimuksen avulla saatiin vastaukset ennalta määriteltäisiin tut-
kimusongelmiin. Tutkimuksen reliabiliteetti eli tutkimustulosten pysyvyys oli kunnossa.
Tutkimuksen otos oli edustava sen perusjoukkoon nähden. Jos tutkimus toistettaisiin, saa-
taisiin aika suurella todennäköisyydellä samankaltaiset tutkimustulokset. Tutkimuksen lu-
ottavuuteen panostettiin myös kyselylomaketta laadittaessa. Kysymykset pyrittiin laati-
maan selkeiksi ja yksiselitteisiksi. Kyselylomake sisälsi myös vastausohjeet tai täsmentä-
viä selitteitä. Kyselylomake myös testattiin ennen varsinaista lähettämistä ja korjattiin lo-
makkeen puutteelliset osat testauksen myötä.

Aiheesta voisi tehdä jatkotutkimuksen, jossa tutkittaisiin naisten sijoittamista erilaisiin ky-
bervaluuttoihin. Ja kuinka usein naiset ottavat huomioon kestävän kehityksen sijoituspää-
töstä tehdessään. Ja näitä voitaisiin verrata, miten usein miehet valitsevat sijoitusmuodon,
jossa otetaan huomioon kestävä kehitys ja suosivatko miehet naisia enemmän kyberva-
luuttoja sijoituksissaan. Tässä voitaisiin tutkia myös eri paikkakunnilla asuvia naisia ja
miehiä ja vaikuttaako asuinpaikka sijoitusmuodon valinnassa. Jatkotutkimuksessa voitai-
siin ottaa myös huomioon sijoitusaika ja jos mahdollista seurata muutaman miehen ja nai-
sen sijoitussalkkua ja niiden kehitystä.

Opinnäytetyötä aloittaessani huomasin, kuinka laaja aihe sijoittaminen ja säästäminen on ja kuinka moni asia vaikuttaa muun muassa sijoituspäätöksen tekemiseen. Erilaisten sijoitusmuotojen runsas lukumäärä myös herätti heti alkuvaiheessa käsityksen siitä, kuinka tärkeää on rajata aihetta riittävästi. Aiheen laajuus tarkoitti myös, että aiheeseen oli perehdyttävä kattavasti, jonka tuloksena opin paljon uutta sijoittamisesta ja säästämisestä ja niiden eri muodoista. Myös lähdekriittisyys parantui opinnäytetyötä tehdessä, sillä aiheesta on tarjolla paljon aineistoa, kirjallista internetlähteisiin. Varsinkin englanninkielisten lähteiden kohdalla olin hyvin kriittinen, jotta käyttäisi lähteenä epäluotettavaa lähdettä. Aiheeseen perehtymisen myötä jäi kiinnostus perehtyä lisää muun muassa vastuulliseen sijoittamiseen ja erilaisiin kybervaluuttoihin sijoittamiseen, varsinkin naisten näkökulmasta, joita ei käsitelty tässä opinnäytetyössä. Tutkimusta suunnitellessani ja toteuttaessani opin paljon uutta kyselylomakkeen suunnittelusta Webropol- ohjelman avulla ja tutkimustulosten analysoimisesta Excel – ohjelmiston avulla.

Lähteet

Alatalo, O. 2017. Kannattaako hajauttaminen myös pienillä summilla? Kauppalehti. Luettavissa: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/uutinen/ppmvAfsL>. Luettu: 26.06.2018.

Alexandria 2018. Miksi naiset menestyvät sijoittajina miehiä paremmin? Luettavissa: <https://www.alexandria.fi/ajankohtaista/miksi-naiset-menestyvat-sijoittajina-miehia-paremmiin>. Luettu: 25.12.2018.

Alma Talent 2018a. Omavaraisuusaste-%. Luettavissa: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/omavaraisuusaste-prosentti>. Luettu: 05.06.2018.

Alma Talent 2018b. Nettovelkaantumisasaste-% (Net Gearing). Luettavissa: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/nettovelkaantumisasaste-prosentti-net-gearing>. Luettu: 05.06.2018.

Alma Talent 2018c. Osingontuotto-%. Luettavissa: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/porssitunnusluvut/osinkotuotto-prosentti>. Luettu: 05.06.2018.

Alma Talent 2018d. Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI). Luettavissa: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/sijoitetun-paaoman-tuotto-prosentti-roi>. Luettu: 05.06.2018.

Alma Talent 2018e. Oman pääoman tuotto-% (ROE). Luettavissa: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/oman-paaoman-tuotto-prosentti-roe>. Luettu: 05.06.2018.

Chaikin, S. 2015. Woman and Investing – The Facts You Should Know. Dailyworth. Luettavissa: <https://www.dailyworth.com/posts/3842-woman-and-investing-the-facts-you-should-know-chaikin>. Luettu: 20.06.2018.

Danskebank 2018. Sijoita kuin nainen: ”Naiset toimivat miehiä yleisemmin ammattisijoittajien tavoin” Luettavissa: <https://danskebank.fi/sitecore/content/danske-bank-com/fi/uutiset/uutisarkisto/press-releases/2018/08032018>. Luettu: 20.06.2018.

Eläketurvakeskus 2018. Keskimääräiset eläkkeet. Luettavissa: <https://www.etk.fi/elakejärjestelmat/elaketurva/elakkeensaajien-kokonaistulot/keskimaaraiset-elakkeet/>. Luettu: 25.06.2018.

Eskola, T. 2015. Osakesäästäjä innostaa naisia sijoittamaan pörssiin. Kauppalehti. Luettavissa: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/osakesaastaja-innostaa-naisia-sijoittamaan-porssiin/W9Uwkiit>. Luettu: 14.07.2018.

Finanssiala 2017. Säästäminen. Luotonkäyttö ja maksutavat. Luettavissa: http://www.finanssiala.fi/materiaalit/SLM_2017_Tutkimusraportti.pdf. Luettu: 20.06.2018.

Finanssivalvonta 2011a. Joukkovelkakirjalainojen riskit. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Jvk/Riskit/Pages/Default.aspx>. Luettu: 16.06.2018.

Finanssivalvonta 2011b. Kulut ja tuotot. Luettavissa: http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Jvk/Kulut_tuotot/Pages/Default.aspx. Luettu: 16.06.2018.

Finanssivalvonta 2011c. Sijoitusrahastoihin liittyvät riskit. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Riskit/Pages/Default.aspx>. Luettu: 07.06.2018.

Finanssivalvonta 2013. Määräaikaistilit. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Talletukset/Maaraaikaistili/Pages/Default.aspx>. Luettu: 07.06.2018.

Finanssivalvonta 2015a. Käyttötilit ja säästämistilit. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Talletukset/Kayttotili/Pages/Default.aspx>. Luettu: 07.06.2018.

Finanssivalvonta 2015b. Asuntosäästöpalkkiotili (ASP-tili) on tarkoitettu ensiasunnon ostajille. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Talletukset/ASP-tili/Pages/Default.aspx>. Luettu: 08.06.2018.

Finanssivalvonta 2015c. Osakkeet. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Osakkeet/Pages/Default.aspx>. Luettu: 23.05.2018.

Finanssivalvonta 2014a. Joukkovelkakirjalainojen ominaisuuksia. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Jvk/Ominaisuuksia/Pages/Default.aspx>. Luettu: 16.06.2018.

Finanssivalvonta 2014b. Joukkovelkakirjojen hankkiminen: liikkeeseenlasku ja jälkimarkkinat. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Jvk/Kaupankaynti/Pages/Default.aspx>. Luettu: 16.06.2018.

Finanssivalvonta 2014c. Rahastojen ominaisuuksia. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Ominaisuuksia/Pages/Default.aspx>. Luettu: 01.06.2018.

Finanssivalvonta 2017a. Talletussuoja. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Asiakkaansuoja/Korvausrahastot/Talletussuoja/Pages/Default.aspx>. Luettu: 07.06.2018.

Finanssivalvonta 2017b. Sidottu pitkäaikaissästäminen (PS). Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Elakesaastaminen/PS/Pages/Default.aspx>. Luettu: 12.06.2018.

Fine 2010. PS-säästäminen. Luettavissa: <https://www.fine.fi/media/julkaisut-2012-2009/ps-saastaminen.pdf>. Luettu: 12.06.2018.

Hall, A. 2012. The Stock Market Explained Your Guide to Successful Investing. Hodder. London.

Hargreaves Lansdown 2018. Why invest in funds? Luettavissa: <https://www.hl.co.uk/funds/investing-in-funds>. Luettu: 27.10.2018.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. Tutki ja Kirjoita. Tammi. Helsinki.

Holopainen, M & Pulkkinen, P. 2008. Tilastolliset menetelmät. WSOY. Helsinki.

Isola, J. 2015. Allokaatio- yksi sijoittajan tärkeistä päätöksistä. Salkunrakentaja. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2015/06/allokaatio-on-yksi-sijoittajan-tarkeista-paatoksista/>. Luettu: 26.06.2018.

Ikävalko, K. 2018. Pörssisijoittajan kuva muuttumassa – esimerkit ovat kannustaneet naisia sijoittajiksi. Yle. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10107302>. Luettu: 15.07.2018.

Kallunki, J-P., Niemelä, J. & Martikainen, M. 2008. Ammattimainen sijoittaminen. Talentum. Helsinki.

- Kananen, J. 2008. Kvantti Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylän Yliopistopaino. Jyväskylä.
- Kennon, C. 2018. How to Invest in Stocks A Beginner's Guide to Investing in Stocks. The Balance. Luettavissa: <https://www.thebalance.com/how-to-invest-in-stocks-357630>. Luettu: 27.10.2018.
- Korpela, V. 2017. Sijoittajan verokirja. Verotieto Oy. Helsinki.
- Kullas, E. & Myllyoja, N. 2010. Mitä jokaisen kotiäidin (ja muidenkin naisten) tulee tietää sijoittamisesta. Talentum. Helsinki.
- Kullas, E. & Myllyoja, N. 2014. Nainen ja rikastumisen taito. Talentum. Helsinki.[ok](#)
- KvaliMOTV 2018. Tutkimusongelmat. Luettavissa: https://www.fsd.uta.fi/metodit/mao/mao-2018/kvali/L2_3_1.html. Luettu 25.11.2018.[ok](#)
- Low, E. 2018. Are Women Better Investors Than Men? Here's What The Studies Say. Investor`s Business Daily. Luettavissa: <https://www.investors.com/news/women-investing-stocks-outperform-men-studies/>. Luettu: 27.10.2018.
- Martikainen, T. & Martikainen, M. 2009. Rahoituksen perusteet. WSOY Pro. Helsinki.
- Morningstar 2018a. Hajautus. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/glossary/100961/hajauttaminen.aspx>. Luettu: 26.06.2018.
- Morningstar 2018b. Joukkovelkakirjalaina. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/glossary/100982/joukkovelkakirjalaina.aspx>. Luettu: 16.6.2018.
- Nikkinen, J., Rothovius, T. & Sahlström, P. 2002. Arvopaperisijoittaminen. WSOY. Helsinki.
- Nordea 2015. Ota termit haltuun, aloitteleva sijoittaja! Luettavissa: <https://ajassa.nordea.fi/talous-sijoittaminen/fakta/ota-termit-haltuun-aloitteleva-sijoittaja/>. Luettu: 30.06.2018.
- OP media 2018a. Miksi erityisesti naisten kannattaa sijoittaa? Luettavissa: <https://op.media/talous/Vaurastuminen/Miksi-erityisesti-naisten-kannattaa-sijoittaa-6d2193ae57a74652af4959bf9c2a5e3a>. Luettu: 20.06.2018.

OP media 2018b. Ensiasunnon ostajan keski-ikä on noussut viime vuosina, pitäisikö tästä huolestua? Luettavissa: <https://op.media/asuminen/Ensiasunto/Ensiasunnon-ostajan-keski-ika-on-noussut-viime-vuosina-pitaisiko-tasta-huolestua-10694fe65c924d7d9a34075689f11b7f>.Luettu:20.06.2018.

Orava, J. & Turunen, O. 2013. Osta, vuokraa, vaurastu. Talentum. Helsinki.

Pellervon taloustutkimus 2018. Alueellinen asuntomarkkinaennuste 2018: Kasvukeskusten asuntomarkkinoilla vilkasta- rakentamisen voimakas kasvu hillitsee hintojen ja vuokrien nousua. Luettavissa: <http://www.ptt.fi/ennusteet/kansantalous-ja-asuntomarkkinat/asuntomarkkinat-2018-ennuste.html>.Luettu 04.08.2018.

Pesonen, M. 2013. Sijoituspokkari Säästäjästä sijoittajaksi. Docendo. Jyväskylä.

Phoen, S. 2016. High Net Worth Investing How to grow your wealth through practical asset allocation. Marshall Cavendish Business. Singapore.

Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. WSOY pro. Helsinki.

Pörssisäätiö 2014. Sijoittaminen – opas utelialle. Suomen pörssisäätiö. Helsinki. Luettavissa: http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2014/08/sijoitusopas_2014_fin_fin_low1.pdf.Luettu:04.06.2018.

Pörssisäätiö 2015. Sijoitus rahasto-opas. Suomen pörssisäätiö. Helsinki. Luettavissa: http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf.Luettu:04.06.2018.

Pörssisäätiö 2017. Tee sijoitussuunnitelma. Luettavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/2017/03/14/tee-sijoitussuunnitelma/>.Luettu:04.07.2018.

Pörssisäätiö 2018. Sijoittajan korko-opas. Suomen pörssisäätiö. Helsinki. Luettavissa: http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2011/12/korko_opas_2018_www.porssisaatio.fi_.pdf.Luettu:16.06.2018.

Salkunrakentaja 2018. Ennakkokäsitys romukoppaan – nuoret kaikkein innokkaimpia säästäjiä ja sijoittajia. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2018/10/nuoret-sijoittaja-saastaja/>.Luettu:07.12.2018.

Sijoittaja 2018a. Hajautus (omaisuuslajin sisällä). Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoita-fiksummin/hallitse-riskitpienenna-riskia/hajautus/>.Luettu:26.06.2018.

Sijoittaja 2018b. Vaihtovelkakirjalaina eli VVK-laina yrityksille. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittajan-tori/vaihtovelkakirjalaina-eli-vvk-laina-yrityksille/>.Luettu:16.06.2018.

Sijoittaja 2018c. Johdannaiset. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoita-fiksummin/mihin-voi-sijoittaa/johdannaiset/>.Luettu:01.06.2018.

Sijoittaja 2018d. Indeksirahastot. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoita-fiksummin/mihin-voi-sijoittaa/indeksirahastot/>.Luettu:01.06.2018.

Sijoitustieto 2015. Joukkovelkakirjalainat eli bondit sijoitusportfolion osana. Luettavissa: <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/joukkovelkakirjalainat-eli-bondit-sijoitusportfolion-osana.Luettu:16.06.2018>.

Sijoitustieto 2018a. Sijoitussuunnitelma 2018. Luettavissa: <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitussuunnitelma.Luettu:04.07.2018>.

Sijoitustieto 2018b. Eläkesäästäminen, eläkevakuutus ja pitkäaikaissäästäminen-Luettavissa: <https://www.sijoitustieto.fi/elakesaastaminen.Luettu:12.08.2018>.

Suomen Pankki 2018a. Rahalaitosten tase (lainat ja talletukset) ja korot. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot/.Luettu:07.06.2018>.

Suomen Pankki 2018b. Hintavakaus. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/rahapoliikka/hintavakaus/.Luettu:07.06.2018>.

Tarr, T. 2018. Here Are 5 Ways Women Can Invest In Closing The Wealth Gap. Forbes. Luettavissa: <https://www.forbes.com/sites/tanyatarr/2018/04/19/here-are-five-ways-women-can-invest-in-closing-the-wealth-gap/#275feb4224a6>. Luettu: 27.10.2018.

Tilastokeskus 2016. Yksityisen sektorin kuukausipalkkaisten keskiansiot miehillä 3 970 ja naisilla 3 150 euroa. Luettavissa: https://tilastokeskus.fi/til/yskp/2015/yskp_2015_2016-08-16_tie_001_fi.html.Luettu:20.06.2018

Tilastokeskus 2017a. Vanhempien luona asuvia nuoria yhä vähemmän. Luettavissa: https://www.stat.fi/til/asas/2016/01/asas_2016_01_2017-10-11_tie_002_fi.html. Luettu:08.06.2018.

Tilastokeskus 2018a.Elinajanodote.Luettavissa: <https://www.stat.fi/org/tilastokeskus/elinajanodote.html>.Luettu:25.06.2018.

Tilastokeskus 2018b. Puolella kotitalouksista nettovarallisuutta yli 107 200 euroa vuonna 2016.Luettavissa: http://www.stat.fi/til/vtutk/2016/vtutk_2016_2018-06-05_tie_001_fi.html.Luettu:20.06.2018.

Valtiokonttori 2017. ASP-lainakanta kasvoi 2,5 miljardiin euroon (3.2.2017). Luettavissa: [http://www.valtiokonttori.fi/fi-FI/Kansalaisille_ja_yhteisoiille/Lainat_takaukset_ja_korkotuet/Korkotuet/ASPjarjestelma/ASPlainakanta_kasvoi_25_miljardiin_euroo\(57595\)](http://www.valtiokonttori.fi/fi-FI/Kansalaisille_ja_yhteisoiille/Lainat_takaukset_ja_korkotuet/Korkotuet/ASPjarjestelma/ASPlainakanta_kasvoi_25_miljardiin_euroo(57595)).Luettu:08.06.2018.

Valtiovarainministeriö 2018. Korkotulojen lähdeverotus. Luettavissa: <https://vm.fi/verotus/henkiloverotus/verotuskorkotulojen-lahdeverotus>.Luettu:25.08.2018.

Verohallinto 2010. Pitkäaikaissästämissopimuksen ja vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevaikutuksen verotus. Luettavissa: https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48212/pitkaaikaissaastamissopimuksen_ja_vapaa/.Luettu:12.06.2018.

Verohallinto 2014. Korkotulojen verotus. Luettavissa: https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48895/lahdeveron_kohteena_olevat_korkotulo/.Luettu:25.08.2018.

Verohallinto 2016. Korkotulojen verotus. Luettavissa: https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48890/korkotulojen_verotu2/#4-verovapaat-korkotulot. Luettu:25.08.2018.

Verohallinto 2017b. Osakkeiden myynti. Luettavissa: https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakkeet_ja_osingot/osakkeiden_myynt/.Luettu:25.08.2018.

Verohallinto 2017a. Pääomatulojen verotus. Luettavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot-ja-vahennykset/paaomatulot/>.Luettu:25.08.2018.

Verohallinto 2018. Vuokratuloista voi vähentää vuokraukseen liittyviä kuluja. Luettavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/vuokratulot/vahennykset/>. Luettu: 16.11.2018.

Veronmaksajat 2017. PS-tilien maksut ja verotus. Luettavissa: <https://www.veronmaksajat.fi/Sijoittaminen/PS-tili/>.Luettu:15.06.2018.

Yle 2018a. Naiset raha-asioissa miehiä varovaisempia – sijoittavat vähemmän ja ovat tyytyväisiä pienempään tuottoon. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10240522>.Luettu: 25.12.2018.

Yle 2018b. Pörssisijoittajan kuva muuttumassa- esimerkit ovat kannustaneet naisia sijoittajiksi. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10107302>.Luettu: 25.12.2018.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Nuorten naisten sijoittaminen ja säästäminen

Hei!

Olen liiketalouden opiskelija Haaga-Heliassa ja kirjoitan opinnäytetyötäni nuorten naisten sijoittamisesta ja säästämisestä. Vastaamalla tähän kyselyyn autat minua saamaan mahdollisimman ajankohtaista tietoa pääkaupunkiseudulla asuvien nuorten naisten sijoittamis- ja säästämisikäyttäytymisestä. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 3-5 minuuttia. Kiitos vastauksistasi jo näin etukäteen!

1. Tämän hetkinen sijoittamisen ja säästämisen tilanne. Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. *

- Sijoitan
- Säästän
- En sijoita enkä säästä tällä hetkellä

Jos vastasit kysymyksessä yksi sijoittavasi ja / tai säästäväsi, siirry kysymykseen kolme. Jos valitsit kysymyksessä yksi kolmannen vaihtoehdon, siirry kysymykseen kaksi, jonka jälkeen voit siirtyä kysymykseen kymmenen.

2. Syy siihen, miksi et sijoita ja / tai säästä? Valitse vain yksi vaihtoehdoista.

- En tiedä miten aloitaisin
- En pidä tarpeellisena
- Rahan puute

3. Mitä varten sijoitat ja/ tai säästät? Valitse yksi tai useampi vaihtoehdoista.

- Pahan päivän varalle
- Perhettä varten
- Tulevaisuuden suurempia hankintoja varten
- Eläkepäiviä varten

4. Mihin säästät? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.

- Pankkitili (Käyttötili)
- Säästötili
- Asuntosäästöpalkkiotili (ASP-tili)
- Pitkäaikaissäästämisen tili (PS-tili)
- Muu, mikä?

5. Mihin sijoitat? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.

- Joukkovelkakirjalainat
- Osakkeet
- Rahastot
- Muu, mikä?

6. Paljonko sijoitat ja / tai säästät kuukaudessa? Valitse vain yksi vaihtoehto.

- 1-50 €
- 51-100 €
- 101-150 €
- 151-200 €
- Yli 200 €

7. Miten paljon olet saanut tietoa sijoittamisen ja säästämisen eri muodoista omasta pankistasi? Valitse vain yksi vaihtoehto.

- En lainkaan
- Vähän
- Riittävästi

8. Mistä muista kanavista haet tietoa sijoittamisesta ja säästämisestä? Valitse yksi tai useampi vaihtoehtoista.

- Internet
- Lehdet/ Kirjat
- Ystävät/ tuttavat
- Muu, mikä?

9. Miten koet sijoittamisen? Arvioi asteikolla 1-7, jossa 1= erittäin helpoksi ja 7= erittäin vaikeaksi.

	1	2	3	4	5	6	7
Miten koen sijoittamisen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Vastaajan ikä *

- 18-23
- 24-29
- 30-35

11. Missä päin pääkaupunkiseutua asut? Valitse vain yksi vastausvaihtoehdoista. *

- Espoo
- Helsinki
- Kauniainen
- Vantaa

12. Mikä kuvaa sinua parhaiten? Voit valita useita. *

- Opiskelija
- Palkkatyössä
- Yrittäjä
- Työtön
- Muu, mikä?